Somnia Salomonis Dauid re-
gis filij vna cum Danielis pro
phete ſomniorū interpreta
tione:nouiſſime ex amuſ
ſim recognita oībuſq;
mendis expurgata.

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

¶In nomine ieſu filii Dauid. Incipit liber expoſitionis ſom nio⁊ Salomonis ſuper interpretationē partium eo⁊.

¶Igitur explanatio huiuſmodi ſomniorum prius fuit edita a Salomone filio Dauid in lingua Hebraica promulgata: deinde in Latinum tranſlata ſermonē/ſecundum ꝙ interpretati ſunt ſapientes & ſeniores legis: qui nos præceſſerunt ſicut inferius patebit.

¶PROLOGVS SVPER DIVISIONE LIBRI HIC INCIPIT.

AD euidētiam huius libri/partes eius diuidamus. Diuidit̃ aūt iſte liber/ in ſex libris ordine regulari: qua⁊ partes & doctrinas quæ ſub iſtis cōtinē/tur breuiter diſtinguemus. Primus itaq; liber in ſe habet bimēbrem diuiſionē: qua⁊ prima docet artē & radicem interpretandi ſomnia: ſecūda docet modum explicationis dei & cœli & corpo⁊ ſuper cœleſtium. Secundus liber tractat de ipſa terra & de iis: quæ in ea ſunt: & de mari atq; fluminibus & de aliis aqua⁊ generibus. Tertius liber cōtinet binam diuiſionē/ſed expoſitionē aialiū domeſticorū & ſilueſtriū atq; auiū: & ſub iſtis prima pars huius codicis terminatur. Quartus liber habet tres diuiſiones prima tractat de homine & membris ei⁹ particularibus. Poſt modum ſecunda diuiſio continet expoſitionem ciborū & potuum hoium cōuenientium. Tertia diuiſio tractat ſatis dilucide explanare ſomnia oium generum ueſtimentorū: quibus hō diſtitui non pōt competētē. Quintus liber tractat de expoſitione diuerſarum rerum homini cōuenientiū/ quantū ad

laudem eius ſiue uituperium. Sextus liber dat modũ & artẽ interpetrationis ſomniorum arborum & herbarum atq; fructuum & granorum atq; hedeficiorum.

¶ QVOD TRIPLEX EST SOMNIVM. C.I.

AFfirmant ſapiẽtes ſomnũ bonum eſſe: qđ hõ bonus uidet: & eſt una de partibus ꝓphetie. Somnũ.n. eſt tribus modis: quia triplici de cã euenire manifeſte cõtingit. Primo autẽ eſt ſomnũ uerũ: qđ ſibi uidet hõ bonus ipſe uel alius. Secũdo eſt ſomniare ĩ nocte. ſcibus illud qđ ẽ actũ uel cogitatum de die: quia mens ſolicita dat intelligere animę cogitãti/imaginari & uidere ea. quæ in die ꝑterita tractabãtur. Tertio aũt modo eueniũt ſomnia ex tẽptatione diaboli: q humano inſidiatur generi. Præter aũt hos tres modos: ſi qđ etiã ſomnũ alio modo fuerit: q̃ prædictũ eſt: erit ex uanitate & cõmiſtione ciborum atq; proprietate.

¶ Quod uerum ſomnum eſt prophetia: Cap.ii.

VT dixerunt ſapiẽtes non remãſit in ſeculo labente de ꝓphetiis: niſi ſomnũ uerũ: quod uidet hõ bonus. ſ. ipſemet ſibi uel aliis aut alius ei: in quo nobis prouidẽs miſericors ſolus deus: multum cõmodi largitus eſt: quia etiã nõ accidit homini aliquid boni uel mali tam ſit modicũ/ ſiue magnum/leue/graue/ſiue utile: quod ſibi in ſomniis non repræſentetur & in hoc cõcordant omnes ſapientes.

¶ Quod niſi qs bñ orauerit nõ põt bene ſõniare. cap.iii.

ET dixerunt phyloſophi is qui uadit dormitum: ſi nõ in illo die orauerit mane: erit ſomnũ in efficax: qđ tamen ſi orauerit: erit ſomnũ perueniens ad effectũ: &

hō quādo dormit/aſcēdit:aut uis eius a'ix ad cœlum & anteq̃ perueniat illuc:illud quod uidet/aut ſpeculatᷣ: inefficax eſt & inane/ſi non erit:ſi aūt ꝑuenerit illuc:erit uerum id: qđ uidit: & hoc etiam eſt illud:quod una de partibus ꝓphetie ut ſupe rius eſt oſtenſum.Et iteꝝ ſomnū eſt ſupra hoiem quaſi auis/ quando explanatur & quando exponitur accidit.

¶De quattuor modis dormiendi. Cap.iiii.

ET dixerunt ſapientes/ꝙ dormitores ſunt quattuor ꝓ phetie. Dormiunt ſupini alias reſupini: ut eoꝝ oculi & corda intenti expectēt a creatore prophetiam: & ſō num quod uiderunt ueꝝ eſt & eſt ꝓphetia homines etiam iu ſti dormiunt ſup dextram partē mundi ad laudandum crea‐ torē ſuum & aīalium uniuerſoꝝ & quod uiderunt in ſomno ueꝝ eſt.Potentes etiā dormiunt ſupra ſiniſtram partē:ut dige ratur cibus eoꝝ & aīa eoꝝ letificetᷣ:& quod uiderunt inſom‐ nis/in noctis principio.ſ.ſuper potum & cibum:eſt fallax & inutile. Diabolici hoies ſuper ſuas facies dormiunt.

¶Oratio contra mala ſomnia. cap.v.

ET aſſerunt ſapientes/cū uideris uiſionem in ſomnis: quæ tibi non placuerit;conuerte te ſup aliud brachiū & expue ad ſiniſtrum tribus uicibus/dicſéq; hoc uer bum.Munio me cū dn̄o deo ieſu/Moyſe & Abraam ut malignitas ſomni quā uidi in uiſione mea:mihi nō noceat in lege mea nec in ſeculo meo & in uita mea nō alius deus ꝑ ter te.Deus oīum cæleſtium/terreſtium & infernoꝝ & deus oīum creaturaꝝ ſapiens abſentiū/pręſentium & futuroꝝ mu nio me cū deo glorioſo & excelſo:cū quo munierunt ſe ange li & prophete/quatenus a malignitate/quā uidi in ſōno meo: non accedat mihi inde aliud mali.

¶De explanatione ſomniorum. cap.vi.

HOc eſt;quod inuenimus de explanatione ſomniorū in his:q ſenſerunt & experti ſunt/hi qui ante nos fue‐

runt experitis ſomniorũ ipſorũ & ꝓbatione eoꝶ. Dixerũt enĩ qui dormit ſup dextrum latus/quod uidet: eſt ex deo. Qui ue ro dormit ſupinus/aut ſup latus ſiniſtrũ quod uidet eſt de in anitate/in efficax & fallax. Et qui uidit ſomnũ in principio no ctis. ſoluet̃ in uiginti annis & uidit uiſionẽ inanem/Et qui ui dit uiſionem in medio noctis: efficax eſt & apparebit uſq; ad quinq; annos. Et qui uidit circa mane aut in facie diei: erit ſo lutio eius uſq; ad decem annos.

¶ De abſtinentia reuelandi ſomnia. cap. vii.

Similiter dixerunt ſapientes: q nos præceſſerunt: qbus a deo excelſo data fuit ſomnioꝶ interpretatio atq; ſcia magna. Qui reuelat ſomniũ ſuũ: reuelet illud peritis in ueritate ſomnioꝶ/aut amico ſuo fideli uel etiam ei: qui ſibi ſit beniuolus/aut nõ dicet niſi qd ſit bonum. Caue at ſe inter cætera / ꝙ nullatenus reuelet illud inimico ſuo: aut ignaro ueritatis ſomnioꝶ/aut mulieri in uerecũde: qm̃ certũ eſt/ꝙ ſomnũ ad id/quod primo exponitur: exit. Sicut etiã ac cedit mulieri prægnãti: quę ſapientem peritũ ſomniorum/ cõ ſulens/ait/Vidi in ſomno meo ꝙ armilla mea frangebat̃/pa riebãq; filiã & uir meus eſt abſens. Cui ſapiens reſpõdit/redi/ bit uir tuus & paries maſculũ. Rediit ergo uir eius/& ipſa pe perit maſculũ. Iterũ quoq; uiro abſente & ipſa etiam grauida manente uidit idẽ ſomnũ. quod prius uiderat: & accidit ei ſi cut prius oĩno. Tertio aũt uidit idem ſomnũ p̃gnãs uiro ſuo abſente/quę more ſolito cũ pergeret ad peritũ ſomnioꝶ. obui auit ei mulier quædã/ſciſcitans ab ea quo/& quę nam eſſet cã ſui itineris & ad quid. Cui prægnans in cauta ait / ad peritum ſomniorũ uado & dicam ei/quia uidebam hac nocte armillã meam frangi & me parere filiam & uir meus eſt abſens. Ad quam mulier quę ſciſcitauerat/ ſomnum iſtud /palatium eſt. Territa ergo prægnans ob illius dubiũ reſpõſionis / abiit ad ſapientẽ & triſtis ualde/more ſolito retulit ei ſomnum ſuum.

Cui ſapiens ait/ heu tibi / o/ mulier grauida/ reueraſti ne hoc alii/priuſq̄ mihi? & confeſſa eſt prægnans ſe pateſeciſſe etiam mulieri:q̄ in itinere ſibi obuiauit. Cui ſapiens ait/ In quā ergo ſignificationē traxit mulier tibi? Et prægnans ait dixit / ꝙ uir meus morietur & ꝙ paretem filiā interpretata eſt dicta mulier quo audito/ ſapiens non potuit mutare interpretationem neq; interpretationis effectum/aſſerens/ſine dubio ita euenire prægnāti. pro ut mulier prædicta fuerat interpretata /& ſuum nō poſſe euertere iudicium. Et ita conſequenter accidit quod iudicatum eſt per mulierem.

¶ De radice ſomniorum. Cap̄.VIII.

SCias quoq; / ſomnia / uera eſſe de partibus ꝓphetie. & ſup eis cōſtitutus eſt angelus:quē fecit deus præſcire : quē uentura ſunt unicuiq; hoi bona uel mala & unuſquiſq; hō accepit ab eo angelo / quid ſibi futurū eſt de bono uel de malo in hoc ſeculo & in futuro . & ipſe angelus reddit retributionem homini/ſi opatus eſt bonū animę ſue ꝑ deo aut innit ei pro habēdo:ne amodo malū faciat adeo uetitum:quod corde concepit/ ſed ut reſipiſcat. & peniteat & prorſus non pōt homini/aliquid boni uel mali accidere:q̄d angelus ille ſibi in ſomno nō oſtendat / ſiue obliuiſcatur eius/ ſiue reminiſcatur/ aut recordetur. Quare ſapiens aīa aliqn̄ poteſt a ſe auertere aduerſa & facit eū angelus / illud cognoſcere futurum ſecundum modum naturę ſuæ & ſecundum modum tēporis acceſſus actorum atq; receſſus.

¶ De ſeptem ſomnioꝝ ſpeciebus. Cap̄.XI.

SCias/quia totū quod uidet homo dū dormit: ſeptem modis eſt. Primus modus eſt/ſomniū uerū ſiue uerbum ex deo ſicut illud fecit ſcire angelus &oſtendit ei oēm expoſitionē & radicē:quam nō tranſferat ad alium ſenſum/nec mutet de ſua natura etiā ad aliam : ſed ſicut debet ei: ita homini oſtēdit. Secundus modus eſt illud quod oſtendit

tibi angelus ſomniorum: ſimilitudo ſit in tuo ſomno peccati: quod iam feciſti: aut facere propoſuiſti/ aut uis facere/ aut affectas/aut dat tibi retributionem pro bono: quod operatus es/ uel operaberis ad aiam tuam. Tertius aũt modus uidendi eſt miſtura. Videlicet malarũ rerũ: quas hõ non põt cognoſcere: niſi ſit ſapiens & intelligẽs. Quartus autẽ modus eſt cohire in ſomno cum muliere ubi. uidelicet non eſt expoſitio aliqua nec eſt in eo cõmodum/uel in cõmodũ. Quintus aũt modus eſt ex parte colere uel fſates/uel aliorum humoꝝ aut ex repletione cõmeſtionis & potus: ut circa principiũ libri dictũ eſt. Nã ſi prævaluerit malencolia in corpore uel dñatur: faciet uide res nigras in ſomno & oſcuritates & his ſimilia. Si uero flamma dñatur / uidebit in ſomno aquas & flumina albedines & his ſimilia ut rores &c. Si uero collora pro habundauerit: uidebit ignis colores citrinos & conſimilia eis. Siquis autem in ſomno frequenter uidet ignes/lites & fulgora & huius colerã rubeam in ipſi præhabundare. Sapiẽtes dixerunt. Cum autẽ colera nigra dñatur: uidebit in ſomno fuſcos colores tinctos atq; nigredines/timores atq; pauores. & his ſimilia. Si autem ſanguis incorpore prævaluerit: facit uidere in ſomno colores rubeos & tinctos & cõuiuia & nuptias & cibaria dulcia & ſaporoſa/ cantus & uentoſas atq; fluxum ſanguinis: ut ſacrificationes flebotomias & ſimilia. quia per hæc ſanguinis habundantia declaratur. Sextus uero modus uidendi ſomnia pertinet ad ipſum diabolũ: qui uariis modis genus humanũ perſequi non deſiſtit. & eſt nigromanticoꝝ tam demonum: q̃ hominũ. Septimus aũt modus & ultimus cum ex parte cogitatuum animæ & eius: quod mente reuoluit i die unde etiam reuoluit id animus cogitãtis in nocte: ut ſuperius in primo capitulo breuiter expeditum eſt.

¶ De radice ſomniorum quantum ad partes ipſorum & temporum. Capitulum. X.

HIs iam dictis/núc modũ interpetrandi ſomnia ſiue exponẽdi ſomnia/ ſapiẽtes ita aſſerũt. Quãdo eni accedit tibi ſomnum.cõiuge ei ſenſum ruum & ſanum ĩtellectũ & reduc quãcunqꝫ partẽ illius ad ſuã radicem. & ſi inueneris eas cõcordãtes alterutrũ erit ſomnũ uerum uel forte. qui uidit ſomnũ: partim recordatur eius & partim nõ recordatur & poſſibile eſt: ut uideat hoc ꝑ ſomnũ quicquid ſibi pertinet uel nõ/& ſoluetur in cõſanguineo ſuo uel etiam amico.& conſequetur inde gaudiũ/ ſecundum illã diſpoſitionem: quã uidet. Et ſcias/ꝙ ſomnũ noturnũ/ eſt magis efficax & maioris uirtutis: ꝗ diurnũ.& ſomnũ quãto fuerit magis breue & paucum: erit magis uerum.

¶ De radice ſomnioꝝ qñ plura unũ ſignificat. Cap. XI.

s Cias/ꝙ ſomnia habent expoſitiões.& exponere multa ſimulãtur adinuicem. Inuenies aũt multas maneries: quæ in idipſum cõcordãt: ſicut eſt arbor. Arbor enim in ſomno/ eſt hõ/ ut infra in libro . ſexto capĺo prio. Mons ſimiliter eſt hõ: ut ĩ libro ſequẽti capĺo de mõtibus &c. Et fluuius eſt hõ & ſimilia multa in expoſitionibus &c. Inuenies ſellam.eſſe mulierem & ſimiliter culcitrã & ſciabenã uel habenã & ſauaciã & portam & colũbam & ſabanã & pauoniſſam & gallinã & multa/his ſimilia.inuenies ſignificare mulierẽ & inuenies/frumentũ eſſe pecuniam/mel/pecuniam. lac quoqꝫ & lanam & multam ficuum/ ordeum pecuniam & multa his ſimilia.

¶ Per que ſignificatur homo. Cap. XII.

ET niſi eſſe ꝑꝑ expoſitionem primã ſecũdã & tertiam & alias: non poſſe quis uenire ad exponẽdum diuerſa qm̃ inueniſti arborem: quæ eſt uir/ inuenies profecto pretium illius arboris inter arbores in ſua ſterilitate manere/& ſuorũ uenuſtate/ſiue de medietatẽ folioꝝ de ſui odoris bonitate/& ſui fructus: quas hoĩes cõſequentur/ ab illa &

In ſuo loco & in ſua formoſitate e inuenis ſuaꝝ radicū. Et ſi arbor fuerit ſterilis in ſuo fructu erit homo largus. Si uero folia eius fuerint formoſa: erit hō dulcis. quę ſi fuerit bonorū fructuū: erit hō bene copioſus in beneficiis. Si autē arbor habuerit multas frondes & multa folia circa ſe: erit hō multe familię in domo. Si aūt fuerit/ illa arbor corpulenta & groſſa: erit homo magne proſapie. Et ſi habuerit uenas multas: ſimiliter erit homo magni generis. Si aūt fuerit arbor illa nux: erit hō auarus/ latinę locutionis. Si autē fuerit palma illa arbor: erit homo magne proſapie. & ita de omni arboꝝ genere eo enim modo quo arbor ſe habuerit inter alias arbores; ita homo ſe habuerit inter homines.

¶ De montibus ſignificantibus homines.

Cias ſecundū expoſitionē ſapientū / ꝙ mons eſt hō grauis & duri cordis rebellis in lege ſua. cuius uultus inter hoies eſt ſecundū ꝙ mons inter mōtes. & ſimiliter pulcritudo ſua inter hoies erit: qualis eſt pulcritudo montis illius inter montes.

De fluuiis.

FLuuius eſt homo magne fortitudinis & tuitionis & dñi. nec poteſt quis ad eum peruenire: niſi arte.

De pariete.

PAries eſt hō debilis / ſecundum operationē parietis. ad montem uel fluuiorum.

De aue

AVis eſt hō & eius pretium eſt inter hoies cuius eſt illa auis inter aues & ſuaꝝ magnitudine pēnarum & eleuatione in aiere in ſua uirtute: in qua eſt hō ille erit ꝓficuus & proficiſcens.

De lupo.

LVpus eſt homo potētię/ calidus & circūuentor malignitatis in oībus ſuis negotiis: nec qſꝗ in eo cōfidat.

De trabe

TRabs eſt hō: cui aūt admiſta/ ē malignitas ī ſuis ſecretis/ aut ī māifeſtis. In māifeſtis āt ē melior: ꝗ ī ſecretis.

 6

¶ Per quæ mulier ſignificatur. Cap. XIII.

Ella aũt eſt mulier domina ſuæ domus: & ſecundum
ſ eius diſpoſitionem & pulcritudinem & ornatũ erit
mulier ſimili modo. ¶ De columba.
c Olumba autem eſt mulier effabilis & dilecta.

¶ De pauoniſſa.

p Auoniſſa eſt mulier precioſa/uel pecunioſa/ uenu-
ſta & pulchra corpore & decora. De bracha.
Ranche uel bracte ſunt mulier & ancilla. Porta aũt ẽ
b mulier in uerecunda. Culcitra eſt mulier manſueta
& tractabilis. Triticũ quoq; eſt pecunia / uel diuitiæ
bone: quę pertinẽt homini cũ labore & ſtudio. Mel ſimiliter
diuitiæ & forte ſunt ex parte ęquitationis/uel lucri: q̃d hõ le-
uiter cõſequitur. Lac uero recenter mulſum ẽ pecunia de bo
no & iuſto & bonitas i lege. Lana autẽ ſimiliter eſt pecunia &
fere nõ eſt numerus. Lana iuuenilis eſt pecunia creſcẽs/nõ de
ſinens creſcere. Ordeum eſt pecunia proueniens cum modi-
co labore & corporis columitate & in hunc modum quæris
expoſitionem omnis rei: quam uolueris.

¶ Quib⁹ horis & tpibus diuerſificant̃ ſõnia. Cap. XIIII.

Vnc dicamus queadmodũ ſup mutatione tempoꝝ
anni & horarũ reuolutione pro locuti ſunt ſapiẽtes.
Scias aũt quoniã ſomnia hñt tpa: in quibus diuerſi-
ficant̃/in diebus/noctibus/menſibus & annis et in acceſſu ar
boꝝ & receſſu ipſaꝝ. Cognoſce ergo hęc tpa: quę dabunt tibi
cognitionẽ ad exponendum ſomnia neceſſaria.

De floribus.

Vm enim flores arboꝝ incipiũt in fructus cohagu-
c lari ſomnũ eo tpe eſt ueriſſimum & magis efficax: &
maxime cũ fructus matureſcũt/& ad cõplemẽtũ de-
ueniunt: eſt ſomnũ magis uerum & magis penetrãs. Cũ aũt
naſcuntur folia arboꝝ nondum egredictibus fructibus ſuis

ſomnia illa hora nō ſunt ueracia nec ita ueritati applicata. Et ſimiliter cum iam ceciderint aut collecti fuerint fructus & ſunt folia earum defluentia:in illa hora ſunt ſomnia debiliora & fallaciora.

Quibus horis diei naturalis hn̄t diuerſificare. Cap.XV.

SOmnium circa mane etiam anteq̄ appareat aurora: eſt magis uerax: q̄ ſomnium medie noctis. Somnū aut medie noctis eſt ueracius/q̄ ſomnum primę horæ noctis. Et ſomnū primæ horæ nocti eſt ueracius/ diei/ & deus eſt ſapientior & ſuper oīa potentiſſimus glorioſus & excelſus:a quo ſecundum iſtius libri doctrinam inchoamus.

Diuiſio ſecūda libri qd ſignificat uiuere deū. Cap.XVI.

SVper expoſitione/ſeu interpetratione uiſionum dei atq; corpoꝝ ſuper cœleſtium ſecūdum iſtius libri ordinem & doctrinā. Qui aūt in ſomno uidet deum & uidit eum ſibi beniuolum & illaris uultus: ipſe cum obierit in alio ſeculo repetiet eū eo modo:quo uidit. Et q uidet deum loquētem ſibi:ut ipſe ualeat aſpicere in eum: ipſe ingreditur in paradiſum. Et qui uidet deum & loquitur ſecum: ſi eſt in aliqua ſolicitudine/aut impedimēto: ſaluabitur & liberabitur ab ea uel ab eo. Et qui uidet deum/aliquid huiuſmodi ſibi tribuētem: accidit ei impedimentum corporis ſui propter quod indulgebit ei multum & merebitur paradiſum. Et qui uidet deum facientem pactum ſibi/ ſi cum affligat alterutrū/ quatenus non affligat eū: aut dicit/quoniā pepercit ei peccata ſua/ aut his ſimilia beneficia: erit homo boni cordis apud deum & ita erit ei:ſicut dicit:quoniam deus non exhibet alicui in ſomno: quod non ſit uerum. Et qui uidet deum & nō poteſt in eum aſpicere/ nec ei loqui/nec ei loqtur & uidit tronum ſuū:is iam operatus eſt bonum pro anima ſua/ uel opabitur & hoc nuntius quod oſtendit ei pro bono quid eſt præcepturus ſecundum modum: quē uidit de uirtute ſomnii &

forte eſt homo: qui uult facere aliquod peccatum grande/aut iam fecerit illud. & hoc oſtenditur illi: ut auertat ſe a peccato illo & reſipiſcat a malo. Et qui uidit deum formatum in aliquo loco/ aut eius ſimilitudinē. ipſe mentitus eſt ſup deū aliquid/ aut magnos reatus perpetrauit. Qui uidet deum eo modo: quod non competit ei ſecundum magnitudinem ſuam: hoc non uidit niſi homo: qui mētitur ſuper eum. Et q uidit deſcendentem in terram/aut in uillā/aut in domū & aliquis intulerit iniuriam aliquam hominibus illius loci: ipſi uendicabūt: ſe quoniam ipſe deus eſt iuſtitia & ubi ipſe deſcendit: iuſtitia deſcēdit. Et ſi homines illius loci ſint in expe dictia: ipſi hoſtes ſuos ſuperabūt. Et ſi ſint in ſicitate: deus da bit eis pluuiam & rorem. Et ſi ſint in ſolicitudine/vel obſidio ne: deus erruet eos ab illo timore & ſollicitudine & negotiū eorū in melius cōuertetur. Et ſi in peccatis fuerint aut in aliquo: unde malū aliquod debeant recipere/aut malam recipere retributionem: ſiue ultionem. ſimiliter negotium ſuū in bonum mutabitur effectum. Et qui uidet deū in domo ſua/ manū ſuam ducentē ſupra caput ſuum cū pectine uel pietate: tale ſomnum quis nō uidet: niſi qui operatur ea: quæ deo ſunt beneplacita. Et qui uidet deum. dantem ſibi alquid aut infirmati ſue medentē omnia hæc de pietate ſua ſibi perueniunt. Malus quidē homo & neq̄ ſimiliter uidet eū in ſomnis & hoc eſt ad ipſius conuerſionem quoniā fecit cum cautum & prouidum malarum retributionum quæ quidem ma le retributiones erunt magne & male ſecundum modum ui ſionis & eius confirmationem.

¶ Expoſitio uiſionis angelorum. Cap. XVII.

Si quis uidet aliquem angelorum dei ſibi loquentem de concordia/aut prædicatione nouit bene quod anima ſua uitam quietam apud deum ottinebit. & in peregrinatione morietur, Sed ſi uiderit aliquem angelorum

ſecum non loquentem:illi qui eiuſdem loci ſunt/uincent ini micos.ſi in ſolicitudine fuerint:eſt nuntius magni boni: q̃d deus promittit ad conuerſionem magni peccati:quod perpe trauit:uel perpetrare diſpoſuit:& ſi ſunt in ſolicitudine uel rã chore:deus aufert illum ab eis.Et ſi uidet hominẽ eunuchũ/ um uel unicum/ignotum.uidetq; eum magni ſenſus & con ſtantie ſciat ipſum eſſe angelum.Et qui uidet angelos ſecum loquentes/uel de conuerſione ad dominũ/uel ad bonum/uel de re:quæ ſpectat ad deum eruunt eum a perpetratione ma gni reatus & præſentant ei bonum & excellentiam.

¶ Expoſitio uiſionis prophetarum. Cap.XVIII.

q Vi uidet ſe interficere prophetã:caueat ſibi:quoniam aliqs iuſtus morietur p eum. Et qui uidet prophetã morientẽ in ſinu ſuo & ſepelit eum:tota ueritas p eũ morietᷣ.Et qui uidet aliquẽ prophetã intromittere ſe de nego tiis ſuis:eſt dei confirmatio in corde ſuo & in eo bonitas per ficitur & peccata ſua delentur.Et qui uidet ſe eẽ prophetam: dei amore morietur & gloria eius ac meritũ multiplicabitᷣ.

¶ De uiſione cœlum. Cap.XIX.

q Vi aũt uidet/ſe aſcendere de cœlum aſcenſione pau latina/ſine pena & ſine labore aut ꝙ ei ſubleuent eũ ſuperius:accidit ei impedimentũ pp xp̃m. Et ſi uide rit/ſe peruenientem ad empirium cœlum:peruenit ad magnũ nocumẽtum.Qui uidet/ſe in cœlũ eſſe & neſcit quomõ i il lud ſubiit:eſt bonũ & exaltatio in hoc ſeculo & futuro.Qui aũt uidet ſe in eo habere domũ:in breui morietur. Et qui ui det ſe conuerti in auẽ & eſſe in cœlum:diuitias ſignificat atq; ſublimationem.Et qui cum aue cœli loquitur:orabit ad deũ: & exaudietur oratio ſua.

¶ De uiſione ſolis. Cap.XX.

ſ Ol eſt rex magnus.Qui uidet ſolem in ſua poteſta te/aut ſe conſpicit præualentem ſibi: habebit a rege

illius prouincie donũ uel bonum/ſecundũ modũ poteſtatis quam habet ſuper ſolã. Qui uidet/ſe cõtendere/uel diſputare cum lucido/ uel ſplendido ſole / aut ſolẽ ſecũ: erit litigatio & contẽptio cũ rege. Qui uidet/ſe cõuerti in lucidũ ſolem: habebit reg imẽ/uel regnatum/uel poteſtatẽ. Siquis uiderit ex ſe eggredi ſolem/ uel ſplendorẽ ſolũ/ aut radiũ / aut prohibet uiſionẽ ſuam ab hominibus habebit regnũ. Et qui uidet/ ꝙ ipſe precipit ſoli/aut eſt præpotens ei ita:ꝙ non habet ſplẽdorem/nec in eſt ei color nigri:liberabitur a ſolicitudine & egritudine. Et ſi ſol fuerit niger & obſcurus: exiſtens in ſuo loco/ & ſit in poteſtate hoĩs tenentis eum rex aliquod ei impediet beneficium. Si uero nõ tenuerit ſolem carũ: ſed reputat eum quaſi nihil:erit potens ſuper regẽ. Et ſi uidit hõ eũ in cœlum rem abſq; ſplendore & radiis: eſt dubitatio regis & regni. Et qui uidet ſe cõuerti in ſolẽ obſcuꝝ eſt infidelitas & aduerſitas uel peruerſitas. Qui uidet ſolem lucentẽ clare in domo ſua ſi eſt abſq; uxore:uxorabitur & habebit beneficiũ a rege ſecũdum comparationẽ ſplẽdoris ſolis: quẽ uidet in domo ſua. Splẽdor enĩ ſemper eſt bonus in ſomno. Qui uidet ſolẽ clare lucẽtem & intuetur firmiter in eius mediũ: habebit regnũ magnũ: ſi fuerit homo:cui cõpetit:ſin autẽ habebit propinquus tuus:cui congruit illa portas & illæ qui uidit ſomnũ illum:ottinebit illo anno bonũ beneficiũ. Et qui uidet nubẽ aut aliquid aliud:quod cõtegat ſolẽ quouſq; aufert ſuũ ſplendorẽ:erit aliquid mali:quod accidet regi ideſt egritudo/uel ſolicitudo/aut eius depoſitio a regno ſecundũ modum illius cohopture/uel nubis. Et ſi uidet ꝙ nubes illa/uel cohoptura remouet̃ a ſole: ita remouet̃ illud:qđ accidit regi & regno.

¶De ſtellis coniunctis cum ſole. Cap. XXI.

Quod ſi quis uidet cõiunctos ſolẽ & ſtellas in aliquo loco/aut eos uidet in ſua poteſtate & ſunt ſtellæ cognite: ipſe habebit in poteſtate ſua negotia regis &

magnatum & bonoꝝ uiroꝝ. Et ſi pertinet ei regnum: ipſe regnabit. Quod ſi non habuerit ſplendorē neq; radiū ymo adhereret ei nigredo/aut color turbidus: eſt deſtructio eius: q uidit illud ſomnum ꝓpterea: quia adheſerunt ei res diuerſe. Coniunctio enim ſolis & ſtellarum in hūc modū: eſt res magna & ſignificatio aduentus rei. de qua mirabuntur gentes. Turbidatio uero poſt claritatem eſt negotiorum ſuorum deſtructio & gloriæ ſue atq; boni ſui.

❡ De uiſione lunæ. Cap. XXII.

Luna uero eſt ſicut dux & princeps ſub poteſtate regis cum uidetur in cœlo/quēadmodum debet eſſe. Si ergo qui uiderit ipſam in ſua poteſtate/aut i ſuo ſinu aut in manu ſua. accipiet uxorem ſimilem ei i ſua forma admodum ſui ſplendoris. Et ſimiliter ſi tetigerit eū ſplendor eius & ſimiliter ſi fuerit turbida & obſcura. caſſabitur cum pate inope & inutili. Omnis enim obſcuritas in ſole luna & ſtellis cōiunctis eſt mala. Et forte erit diſſolutio in populo. Qui aūt uidet ſolem eclypſari/& ſtellas quæ ſunt circa ipm ſeparari ab eo: rex illius terre morietur & diſpergentur hoies ſui/aut deponēt eum/aut uincent eū: & ita eſt de luna in hūc modum. Qui aūt uidet duos ſoles: quoꝝ unus quos cadet i terfectio Similiter eſt de luminaribus & luminibus. Cū. n. uidet quis/eas/ſe interficere alterutrum ſunt duo reges: q ſe interficēt adinuicem. i. uterq; alteꝝ necabit & erit unus ab altero eo modo in terris: quæ alia ab altera de lunis eſt uicta. Qui aūt uidet lunam lucētem in domo ſua: eſt regnū & bonum/ſiue domum & ipſe erit ductor exercitū: Qui autem ſe uidet ependentē ad lunam: conſequetur a rege poteſtatem magnā. & cōmodū. Qui aūt uidet duas lunas æqualis magnitudinis & æqualis ſplendoris & circa unāquāq; eaꝝ ſtella multas fulgentes & altera eaꝝ inherat ad alterā. & coniunxerunt ſe & percuſſerunt/unaq; eaꝝ remanſerit & altera eua-

nuerit erunt duo reges:qui pugnabunt alterutrum & qui re
mãſerit ex eis/ſuperabit alterum. Conſtitue ergo eos ubi ui
diſti ab oriente / uel ab occidente & ſi alteꝝ eoꝝ fuerit luna &
alter ſol:erit rex paruus qui in ſurget in regẽ magnũ.

¶ De planetis & aliis ſtellis. Cap. XXIII.

EXpoſitio eius/qui uidit ſtellas ſeptem quæ uocanť
planete & de accidẽtibus eius. Azoaraid eſt uenus
eſt uxor regis Ancharich uel alberich. Almerich
ideſt mercurius eſt ſcriba regis. Tiabram uel duanini ideſt
Mars/dux uel dominus gerraꝝ regis. Aliſluſtim uel alinſtri
ideſt iuppiter.ſ.dominus pecuniæ regis. Zoala ideſt Satur-
nus.ſ.dominu s martirii regis. Vnaqueq; autem iſtarum qn
q; planetaꝝ habet ꝓprium nomẽ interpetrarionis. Aliæ ue
ro ſtellæ magnę ſunt homines diuites ſecundũ ſuam magni
tudinem & ualorẽ: & omnia hæc ꝓcedunt modo: quo dixi
de ſole. Quicquid autẽ uidetur accidere his ſtellis: totũ ac
cidit hominibus: qui deputanť. Qui enim uidet ſtellas cõ-
gregatas congregatione bona & ordinata eſt bonum diuitũ
& bonoꝝ uiroꝝ & concordatio conſilii ſui et bona conſiſtẽ-
tia eoꝝ cum rege. Si autẽ uidet eas diuiſas et lucẽ earũ amiſ-
ſam:tum autem quarundã eſt ſignificatio queẽadmodũ dixi-
mus ante. Et qui uidet cunctas eſſe in ſua poteſtate erũt ho
mines tam boni: q̃ mali in ſua poteſtate.et ſi aliquę eaꝝ ſunt
in ſua poteſtate aliæ uero non: ſimiliter uero erit de hoĩbus
& qui uidet eas ſe cuſtodiẽtem:habebit baiulationẽ ſup ho-
mines modo:quo uidet eas eſſe ſub ſua cuſtodia. Et q uidet/
ſe cõmedere ſtellas:ipſe cõmedet hoĩes/ꝙ ſi ſtellæ quas com
medit/ſint de ſtellis/ducatum ꝑbentibus uel ꝑſtãtibus: præ
ſentabiť ei magnũ bonũ:q̃d erit utile toti populo hora:q̃ ne
ceſſariũ fuerit eis. Et q uidet magnã ſtellã cadẽtẽ de cælo ſup
capur eius: habebit magnũ bonũ. Qui ãt uidet Azoara.i. ue
nerem / ſibi loquentẽ/ aut de ſe deſcendetẽ; habebit regnum

& bonum. Qui autem uidet ſtellas magnas/uehementer fulgentes & pōt in eas in tueri: ſublimatur negotium eius & peueniet ad regnatū: ꝙ ſi ſint ſtelle / nō adeo magne erit bonū: quod cōſequetur eiuſmodi: Et ſi uidet / capere aliquam earū ſimiliter ſignificat bonum & diuitias atq; regnatū. Et ſi uidet ſibi ſtellā proici & ſe percuti cum illa: accidet ſibi a rege anguſtiatio & poſtea liberabitur. Qui uidet ſtellam ſuā cadere inter ſepulturas: cito morietur.

¶ Deuiſio ſcđa libri expoſitio uētoꝝ & nubiū. Ca. XXIIII.

Qui ſomniat/ꝙ uētus aufert eū de uno loco ad alium ambulabit iter longū & habebit regnū modo: quo leuat uētus eū a terra. Et qui uidet/ꝙ uētus currit ad oēs partes: habebit populi cogitatū mō: quo ſe habet uirtus uenti. Qui uidet/ꝙ uētus eradicat arbores/ aut confringit/uel frangit trabes/ aut diruit aliquid: erit malum: quod accidet modo quo ſe habet eradicatio / aut cōfractio/ aut ruina. & malum erit illud/ aut infirmitas aut interfectio/aut mortalitas. Et ſi ſunt uenti exeuntes ex uētis: q ſunt utiles & boni: erit adiutus ſine adiutorio & cuſtodia aduitas hominum.

De nubibus.

Nubes aūt ſunt ſciētia. Qui aūt uidet/ ſe capere aliquā ex eis: accipiet de ſapiētia ſiue ſcientia modo: quo capit de eis/ aut multiplicabitur ei ſciare & arare / ꝙ ſi fuerit in nubibus & nō capit aliquā ex eis: ipſe erit cum ſapiētibus & nihil ab eis adiſcet. Qui uidet ſe æquitantē in nubibus & fertur ab illis quocūq; uoluerit: erit ſciēs ſciam magnam uel ſapientiam. Qui uidet duos uentos: quoꝝ alter uadit cōtra alterum: erunt duo populi: inter quos erit bellū & interfectio & uincent ex eis: qui uincet ex uentis. Qui uidet uētum turbinis currentem per terram: erunt homines pauci/ habentes inter ſe controuerſiam: deinde pacificabuntur.

¶ De eccleſiis & libris. Cap. XXV.

ECcleſię ſunt congregationes hoīum ꝑ ſecula: quoꝝ non eſt numerus; niſi apud deum. Qui ergo uidet ſe frabricare eccleſiam: aggregat cōſilium atq; coniungit. Et qui uidet/ſe legere in libro & reuoluit foleum poſt foleum: ipſe habebit baiulationem & erit in ea æquus. Qui uidet: ſe tenere librum in manu & legere ipſum: eſt bonū & aſt bonus & intelligens leges. Dixit quidam ꝙ uidebat/ſe ſtringere librum; cui reſpōdit peritus/tu es homo: qui in ſergis cū lege. Qui uidet/ſe apetire librum & reuoluere foleū poſt ipſe habebit hereditatem extremo mortu & baiulationē; in qua erit iuſtus. Qui uidet/ꝙ turris eccleſię cadit: cūcti homines illius eccleſiæ diuidenẽ in ſuo cōſilio & forte uiſio illa poterit exire ſuꝑ regem/aut ſuꝑ hominē magnum uel ꝑlatum.

¶ De die reſurrectiōis paradiſi & inferni. Cap. XXVI.

CApitulum expoſitionis diei reſurrectionis. iuſtitia extenditur in illo loco: ubi uidet illum diem. Et ſi homines illius loci fuerint nequam malefactores & maligni: hoſtes eorum uendicabuntur de eis. Et ſi habitatores prędicti loci fuerint recipientes ab aliis mala: uindicabūt ſe de eis quoniam ille dies eſt iuſtificandi omnes homines. Qui uidet/ſe intrare paradiſum & inuenit de fructibus eius & commedit eos/aut exibet aliis: eſt bonum & ſunt uerba bona: & ipſe ꝑcipiet ex ipſis bonum: mō quo percepit de fructibus: ꝙ ſi inuenit de fructibus & non commedit eos: habebit bonum & non ſentiet ex eo proficuū. Et ſi dederit eos alii: ille alius ſentiet proficuum ex ſomnio huius. Qui uidet infernum/hoc non uidet niſi hō grandium peccatoꝝ: uidelicet: ut cōuertaẽ a uiis ſuis impiis/& iniqs & miſereaẽ aīę ſuę dum pōt. Qui uidet infernum in eo loco: ubi nō deber eſſe & nō nocet ei aliquod/uel aliquid eius; hoc eſt impedimentum ex impedimētis huius ſeculi: quod ſibi accidet modo: quo uidet eum aut quo erat circa illum in loco; quo uidit eū. Deus autē ſua ma

gna miſericordia nobis tribuat paradiſum & liberet nos ab i ferno: in quo non eſt: niſi fletus animaꝝ & horror & pene in excogitabiles: de quibus non eſt numerus/neq; menſura me trum. Et ita finem recipit liber primus: qui in ſe cõtinet. xxvi. Capitula duarum doctrinarum ſiue dictionum.

¶ Incipit liber ſecundus.

¶ QVID SIGNIFICAT TERRA CA VATA ET NON CAVATA Cap. I.

POſt artem & doctrinam exponendi ſomnia ſuperiori libro traditam/quã tum ad radicem. Nunc danda eſt ex poſitio terraꝝ & maris/ſiue oĩum ge neꝝ aquarum/ ut piſcium & rerum aliaꝝ terre & mari ptinentium. Qui ergo uidet/ſe terrã habere in ſua po teſtate: cuius partes terre ſunt cogni te ita: ꝙ poſſit uidere uno intuitu caput primum atq; poſtre mum: habebit coniugem formoſam & eius bonitas erit in ter mulieres ad modũ applicatiõis terre illius. Et ſi fuerit ter ra maioris magnitudinis: q̃ prædiximus habebit uxorẽ ſimi lem grãde ſecundũ latitudinẽ terræ illius & in latitudine ſint naſcentia uiridia: ueritas eſt mifereri & bene opari & hoc mõ quo ſunt naſcẽtia illa incognita/ꝙ ſi fuerint illa cognita: de bent adduci ad propriam ſignificationem quã habẽt cũ aliis naſcentibus mũdi: quoꝝ ſignificatio diuerſificat̃. Et fecit do mum inter incognita naſcentia ligent armẽta in elemoſynis & retributione diuina. Et qui uidet ſe eſſe in terra plana & in cognita: iter longum ambulabit. Et qui uidet/ſe habere ter ram: quam cõminuit & cõmedit ipſe habebit pecuniam ſecũ

dum ꝙ cõmedit de terra. Et qui uidet/ſe intrare in foueam uel puteum:ſignificat deceptionem ſibi/uel ab aliis in negotiis ſuis ſecundum profunditatem putei:uel fouee. Et qui uidet/ſe cauare putheum/aut foueã/aut meatus ſub terraneos:ipſe met alios decipiet:& ſi in eo quod cauat:fuerit aquã oriens/uel currens:erunt uictualia illius & ſue familiæ. Et qui uidet ꝙ terra ſibi loquitur:habebit bonum:de quo homines mirabuntur/ſiue terrenum ſit:ſiue ſpirituale:& ſi non intellexerit quid ſibi loquitur:tamen eſt bonum:quamuis non adeo magnum:ſicut aliud. Quid autem uidet terram planam & eſt in ea aliquis mons & locus incognitus:illę mons eſt homo habens tantàm amplitudinem in mundo:quantum mons circa ſe habere uidetur. Et ſi uiderit/ſe illi monti adiunctũ: ampliabitur bonum illi homini ſecũdum modum: quo illi mõti adheſit. Si uero uiderit terram illam in uno loco coniũctã: uita eius abreuiabiť:& ſi uiderit illam partim aggregatam/partim uero non:habebit anguſtiam in ſuis uictualibus: & negotiis. Et ſi dominum illius terræ cognouerit: accidet illi domino anguſtiam:aut illi:cui locus illæ pertinet. Et ſi uidet ꝙ terra ampliať & extenditur:uita eius prolongatur:& q uidet terram tremere:erit turbatio in populo a domino illius terræ ꝙ ſi terremotus fuerit per totum:erit turbatio ſimiliter per totum:& ſi fuerit in uno loco:ita turbatio fiet & ſimiliter erit de ſubuerſione terrę. Qui enim uidet:terram cum aliqua parte ſui populi ſubmergere:hoſtis illam terram obſidebit:& ipſius populum deuincet.

Expoſitio fabricarum & domorum. Cap. II.

QVi uidet/ſe ingredi domũ incognitam & cognoſcit homines:qui ſunt ĩ ea & ſcit eos iam mortuos ſignificat aliud ſeculũ:ad qđ cito trãſibit:ſi autẽ fuerit domus cognita: accipiet debitum de bono iuſto. & ſi fabrica domus fuerit de gipſo uel de tegulis accipiet debitũ de malo iuſto iõ ꝙ opus

illud factum fuit in igne. Et ſi ingredit᷑ domum gipſatã exer/
cebit opa hoīum inferni. Et qui uidet/ſe exire a poteſtate quã
habet egredit᷑: & ſi dum exiuit: redire ꝓpoſuit: de una ad aliã
tranſibit. Et ſi uidet/domum ſuã ampliare: erit augumẽtatio
in ſuis rebus. Qui uidet/parietẽ ſue domus cadere: aut colũ
nam/aut feneſtram interius/uel exterius aperire/aut trabem
frangi/aut hoſtium eradicari/uel confringi/uel comburi uel
auferri. erit amalum. quod domui illi accidet ſecundum mo/
dum illum/ꝙ ſi fuerit in trabibus uel colũna. accidet id malũ
in mulieribus. Et qui aſcẽdit palatium in cognitum. habebit
uxorem ſecundũ latitudinem & altitudinẽ palatii. Et fabrica
noua eſt amplicatio in mundo. Et q aperit in pariete loco co
gnito uel in cognito: ſignificat reſtitutiões proſperitatis: quæ
ſibi accidunt: ſi incognitus eſt magis uerax. Et ſi porta fuerit
aperta ad iter. id quod lucrabit᷑/ei non remanebit & cito a ſe
ad alios exibit/ꝙ ſi porte intra domus fuerint aperte: id ꝗ lu
crabit᷑/in ſua familia & non in populo expendet. Qui uidet
portam maiorem domus auferri/uel confringi: dñs illius do
mus/uel uxor eius moriet᷑. et ſi de minoribus portis uiderit
aliquis de domo moriet᷑. Qui uidet domũ ſuam ſcopis mũ
dantem. pecunia ſua ab ipſo fugiet. Et ſi alienam domum ſco
pis mundauerit. pecuniam illius domus habebit. Qui aũt
uidet in domo ſua artifices opantes; habebit iudicium cum
conſanguineis uel cũ aliis & ſibi fiet iniuſtitia. Et ſi fuerit do/
mus in qua opant᷑/in cognita. erit augmentum in ſua boni/
tate. qm̃ domus quæ nõ cognoſcit᷑. ſignificat aliud ſeculũ. Et
ſi uiderit in ea diminutionem. ſignificat huius ſeculi & futu/
ri operum ſuoꝝ diminutionem. Et qui nouam domũ diruit.
accidit ei ſolicitudo & peruerſitas. Qui uero ueterem diruit
domum uel fabricam. multa bona habebit. Qui domũ no/
uam intrat. Et ſi eſt diues. creſcit in diuitiis. & ſi eſt inops/ di/
tabitur. Qui uidet ſe ferre domum. quæ grauat eum. ſuſtinet

mulierē: de qua ſuſtinet labores magnos. Qui aperit portā nouā. accipiet uxorem. q̄ erit ei bona. Qui uidet / domū ſuā ambulantem ipſo intus uel deſup exiſtē. referat̄ opibus uxoris ſue. Qui uidet parietē erectū & non tangit eū. eſt hō fortis in ſuis negotiis ſecundum modum illius parietis. Qui uidet / ſe cadere de pariete. ſtatus uite ſue mutabit̄ ab eo. quod prius fuerat. Qui uidet / ſe ſubſtinere in pariete. ſtatus eius erit bonus ſecundum modū parietis & eius ſubſtentationis: Si diſruit / uel rumpit parietem uel ꝓſternit. interficiet hoīem uel auferet ei bona ſua. Si uiderit arborem incidi / uel eradicari / hoīem interficit / aut beſtiam. Cuius domus corruit ipſe uel aliquis de melioribus domus ſue morietur. Si trabs domus ſue erigit̄ ſicut prius fuit. bonum ſignificat & gaudium. Quādo limen domus ſue aufert̄. uxor ſua moriet̄. Qui domus ingredit̄ irrogatam. habebit ſolicitudinem ſecundū modum madefactionis terræ. Qui uidet fabricam inter cœlum & terrā & nulla fabrica. hoī eſt ei ſi ſ̄is. ipſe moriet̄. Et ſi fabrica illa. fuerit de terra. ip̄e ē in timore eo. q̄d fabricaret cemēto:

De regibus & potentibus. Cap. III.

QVi uidet regē / aut aliquē potētē / ſibi affabilem & benignū & illaris uultus conſequet̄ ab eo cōmodū ſecūdū ſui uultus benignitatē. & ſi rex cōſtituerit eū cuſtodem reꝝ ſuaꝝ honor cōſequet̄ eum & bona fama. & ſi conſtituerit eum ſup aliquē. extremitatū ſuaꝝ conſequet̄ dn̄ationes. Qui ingredit̄ domum regina conſtituit eū ſuper aliquem reꝝ ſuaꝝ. Et ſi rex dat ei aliq̄d de rebus ſuis. conſequet̄ honorē & celſitudinem ſecūdū illius rei quantitatem. Qui p̄git ad hoſtium regis / uel alicuius poteſtatis inimici etiā ſibi nocere non poterūt. Qui uidet / ſe contendere cum Rege aut cum aliquo potente oīa negotia ſua perficiet. & quod uoluerit ab eis. conſequetur. & ſimiliter quando uincit eos in cauſa. Qui cibum Regi miniſtrat. honorem re-

cipit & beneficium ſecundũ modum cibi. Qui uidet/ ſe ſe-
dere cum rege in culcitra ſed culcitra ſit ignota. Rex dabit ei
partem in regno ſuo modo magnitudinis culcitre:& ſi culci
tra fuerit alta habebit a rege uxorem illiuſmodi. Qui uidet
ſe equitare poſt regem in eadem eqtatura: erit quaſi alter rex
& conſequetur eũ in regno. Qui uidet regẽ iratum & mali-
gni uultus ita ꝙ non ſi inter eos uerbũ: facit aliquã diminu-
tionẽ/ſecundum modum/ꝙ uidet in regio uultu:& ſi uide-
rit eum cũ facie illari & iocunda / & neſcit obquam rem / nec
ei loquitur:eſt cõplemẽtum in oratione. Qui uidet/ꝙ Rex
pcipit eum in culpa & dicunt eum ſicut ſolẽt culpatum: oia
negotia ſua a rege pficiunť & cõplentur:& ſi dum duciť. fu-
git: ſua negotia nõ tam cito ad effectum pueniẽt. ſed poſtea
pſperabuntur. Qui uidet regẽ ingredi domum aut uillam:
in qua non cõſueuit intrare & grauat atq; mirať i ſuo igreſſu
in illum locum/uel in diebus illis. accidet eis. qui ſunt in do
mo illa/uel uilla magnũ malum:& ſimiliter ſi ingrediť in eas
alius a rege. qui cum ſit prępotẽs ſub rege. accidet eis malũ/
ſed nõ adeo magnum. ut de rege ymo erit id illiuſmodi. quo
eſt homo ille aduerſus regem. Qui uidet/ꝙ Rex moriť ac
cidet in lege Regis deſtructio. Similiter & ſi uideť infirmus
& eſt ſomnum tale in quo ſunt ſigna legis eſt infirmitas in le
ge ſua. Si aũt nõ morieť in eo anno. habebit ſoſpitatẽ in ſuo
corpore/ etiam bonũ. Qui uidet infirmitatem in capite Re-
gis/aut eius magnitudine:uigoratur negotiũ eius. Et qui ui
det faciem eius ampliorem:ꝙ eſt: augumẽtum eſt eius hono
ris & rerũ ſuaꝝ. qui uidet in ceruice eius groſſitudinem/atq;
uirtutẽ: Rex eſt uirtuoſus ad ſubſtinendum quod deus cõtu
lit eis de regnis/ & ad regnatum & ad regendũ. Et qui uidet
ſupfluitatem & in corpore eius in lõgitudinẽ & fortitudinẽ
ſignificat homines ſuos qui ſunt fortes & uiriles. Et q uidet
in uentre ſuperfluitatẽ & magnitudinẽ ſignificat augumẽtũ

in pecunia ſua & in ſuis filiis & in pecunia totius populi ſui & totius terræ ſuæ: ſed conuerſo habet contrariam ſignificationem diminutionis mẽbrorũ ſupradictorum. Qui uidet ꝙ Rex dat ei coronam auri / aut margaritarum & miſi eã in capite illius: eſt altitudo & ꝓſperitas & regnatus. Et ſi uidet / ꝙ eã aufert ab eo: ſuum regnum aufert.

¶ De fumo igne/& olla. Cap. IIII.

Xpoſitio fumi/ignis & olle/atq; accidentium eorũ. Fumus igitur & ignis ſignificat magnam diſturbationem. Nam qui uidet ignem cadere in terram/aut in domũ abſq; flama: & cõburit quot inuenit: eſt infirmitas. & ſi fuerit in eo flama: ſignificat guerram & mortem & his ſimilia in locis: ubi uiſus eſt cadere: & ſi uidetur ĩ tpe guerre: ſignificat exercitũ & ſi extinguetur illo de loco: deuincent hoſtem ſuper uenientem & interficient. Qui uidet/ignem cõburere ſuum ueſtimentũ: in expoſitione: quæ conuenit illi ueſtimento: accidet ei impedimentũ. & ſimiliter ſi uiderit / ignẽ cõburere aliquod ſuorum membrorũ: accidet impedimentũ ei. Qui uidet/ ꝙ cadit ignis in ſua ueſtimenta & comburit ea: accidet ei amiſſio in pecunia ſua. Et qui uidet/ ſe commedere ignem/& eſt pruna: ipſe comedet bona orphanorum. Qui uidet/ ſe corrũpi a magno ardore ignis: cadet in linguis hominum/iidem hoĩes loquẽtur de eo malũ. Et qui uidet/ ſe ꝑgere ad domũ aliquorum & ab eis accipere ignẽ: accipiet a rege pecuniam. & qui ignẽ cadere immẽſum uidet/ ſiccatam eo anno ſubibit panis. Qui in domo ſua ignem ſine flama: accidet ei res: quam uult. & ſi uidet/ eũ eſſe cum flama: accidet ei regnatus ꝙ ſi non fuerit regnatus: erit controuerſia inter eũ & uicinos/aut cõſanguineos. Qui ſe uidet obſeſſum ab igne cũ flama: ꝑdetur ipſe a manibus hoĩum uel a manibus regũ uel in guerra. Et qui uidet/ſe abſcondere ignem ſub olla: ipſe male loquetur de dño domus & ipſius gubernatore. Qui

uidet/ſe extendi ſuper ignem/ & ſentit combuſtionem & nocumentum: accidet ei amiſſo in pecunia & malum in corpore. Qui uidet/ſe accendere ignem cum lignis: ipſe faciet augumentum uerboſitatis & controuerſiæ/uel accuſationis, & ignis adhuc eſt mala uerba. Qui uidet in manu ſua titionē ignitum: accidet ei nocumentum aliquod ex parte Regis. & ꝙ de rege pruna uel pruina: quæ eſt pecunia prohibita/ uel de uiro malo ſicut pecunia orphanorū & his ſimilia. Et quādo ignis eſt cum flama: eſt pauor & egritudines: qui accendit ignem ad calefaciendum ſe propter frigus: & operabitur aliquid: unde effugiet paupertatem. Frigus nāq; eſt paupertas/& calor pecunia. Qui accēdit ignem/ ad aſſandum carnes machinabitur aliquid/unde accuſet homines. & ſi uidet ꝙ cōmedit de illis carnibus accidet ei ſollicitudo: & dolor & uerba & beneficium puſillum. Ignis uero cum flama & ſine flama eſt malus excepto uno modo: & eſt quando homo uidet mercatorem in cuius mercatiōe aut apotecha cadit ignis aut in loco: ubi uendit & emit. Ignis dico cōburens ſi nō cōburēs comburat. hoc enim ſignificat fœlicitatem uendendi merces ſuas. & forte ſignificat regem & maleficia in terra.

De candela & lare ferrea. Cap. V.

Candela & lar ferreus/eſt conſimilis horum ſignificatio eius eſt dominus domus quod enim contigit in aliquo iſtorum duorum de bono/uel de malo: ſemper accidit ſuper dominum domus. Qui uidet ſe aſcēdere ignem in lare cōmuni/aut in ferro/aut candelam/ aut ligna: miſcebit uerba accuſationis & contentionum. Et qui uidet/ſe facere cinerem/aut puluerem/ aut terram: loquet̄ uerba mendacia. qui uidet ſe excutere manus ſuas a terra/ aut ueſtes ſuas a puluere pecunia ſua ibit aut ibit de pecūia ſua modo: quo excutitur quantitas de puluere.

De oratione & locutione. Cap. VI.

EXpoſitio orationis & locutiois & præconii:qui ergo uidet/ſe facere orationem & nõ ad orientem cor ſuũ conuerſum eſt ad illos:qui orant ad illam partẽ. Et qui uidet/ſe facere orationem in oriente poſt tergum: ipſe cõuertit legem poſt tergũ deorſum. Et qui uidet/ſe orare & nõ ad aliquam partem notam annor malus eſt & non firmus in lege aliqua. Qui uidet ſe orare cũ populo & ſe ſtare ante alios ſicut priorem & poſteriorẽ cuius ducatu alii dominent̃:habebit poteſtatẽ:& ſi ipſe ſcindat eos recte ſicut debet fieri in oratione ad orientem & oratio non ſit diminuta:erit in poteſtatẽ & baiulatione fidelis & rectus. Quod ſi non fuerit ad orientẽ:erit neq̃ & infidelis & malignus:& totum hoc attinet ei prioratus in oratione:& ſi non pertinet ei erit malũ quod accidet ei ex aduerſitatibus ſeculi. Et ſi attinet ei ut ſit prior in oratione & non attinet ei/ut habeat poteſtatẽ & baiulationẽ, aut amicorũ:cui competit baiulatio. Qui uidet ſe facere orationem diminutam:eſt homo contrarius iuri modo diminutionis orationis. Qui aũt uidet/ſe lauare & non deficit aliqd de ſuo lauacro:ſi eſt homo cogitans:liberabitur de ſuo cogitatu & ſi eſt infirmus ſanabit̃:& ſi eſt debitor:exibit de ſuo debito:& ſi eſt peccator:exibit de ſuo peccato:& hoc totum ſecundũ modũ locutionis. Et qui ſe abluit cum re:cũ qua nõ debet ablui:res quam uult:non perficietur ſibi et ſimiliter ſi non compleuit ſuam locutionem.

¶ De montibus. Cap. VII.

MOns eſt homo magnus/duri cordis/magni pretii et ualoris mõ magnitudinis illius mõtis inter mõtes. Qui uidet ſe hr̃e in ptãte ſua montẽ:habebit in poteſtate ſua hoĩem ualoris illius mõtis ſ. mõ: quo mons ſe habet/uel hr̃e ſignificat. Qui uidet/ſe adherere mõti illi ꝛ habebit hoĩem cõparatiõe et ſimiliter ſi ſe ſuſpẽdit ad montem. Et qui uidet montem a longe et non accedit ad eũ

accidet ei ſolicitudo & dolor. Qui uidet/ſe eſſe ſup montem & eſt in poteſtate: adipiſcetur regnatum: & ſunt præceptiões eius efficaces & penetrantes: & erunt continentiæ eius i lege ſua & iuſtitia eiuſmodi: cuiuſmodi ſunt ueſtimenta ſua & ſtatus eius in illo monte. Qui uidet/ſe ſubire in monté directe ſicut ſi eſſet uigilás: adipiſcet̃ bonum feſtinæ. Qui uidet ſe ſubire in montem donec ueniat aduerticem/ueſtitũ ueſtibus albis/habentéq; in manu lanceã aut enſem: ottinebit regnatum. Qui uidet/ſe eſſe in monte & uenit ad eum hõ/induens eũ/ueſtimẽtum nouum: ipſe ottinebit celſitudiné pecuniam multam & regnatũ. Qui uidet monté cadentem/aut ſcindenté/uel fendenté: populo illius terræ dñabunt̃ guerre, rexq; eo℞ morietur/aut melior ex eis. Qui uidet monté terræ motu concuti & tremefieri/ac ſi deberet cadere/deinde ſuſtinet ſe & non cadit: Rex illius terrę morietur/aut infirmabit̃ grauiter quaſi uſq; ad mortem/aut accidet ei deſtructio/deinde adolabit̃/aut alleuiabit̃/aut abolebit̃/aut addabit̃ negotium prope hoíum ſuo℞. Qui uidet/ſe ſup montem & uenit hõ induens eũ loricam/aut ueſtem talem: ipſe habebit regnum & pecuniã/uel regnã/uel potentiã: & qui uidet/ſe ferre monté: ferret hoíem magnũ. Et qui uidet/ſe ꝓſternere mõtẽ: ipſe interficiet hoíem. Qui aũt uidet/ſe ferri a mõte: feretur ab hoíe. Qui uidet/ſe cadere a uertice mõtis deſtruet̃ ſua res/aut in ſua lege/aut in ſuo ſeculo & notabit̃ modo caſus: quo cadit a monte. Qui uidet monté terræ moueri/deinde figitur: Rex illę infirmabit̃: aut etiã artabit̃: deinde meliorabitur negotium ſuum & hominum ſuorum.

De pinaculis lapidibus: Cap. VIII.

Pinnaculum lapideum eſt hõ minor hoíe mõtis/duri cordis in lege ſua: & oís altitudo eſt bona. Qui uidet lapidé in domo ſua: aut in domo alterius: ſignificat hominem duri & groſſi cordis. Qui ingreditur in illã

domum:aut,in illum locum. Pinee quæ ſunt ſupra montes ſunt homines minores hominibus quos ſignificat montes: non ꝙ ſint ambo cõmuniter duri cordis:& omnes exaltatio nes ſunt bone & magne & magis quia non ſunt aperte: ideſt non habentia cauernas a ſcriptas.

¶ Expoſitio elumbar. Cap.IX.

Expoſitio eliumbar léoris & ſedis graduum. Qui uidet ſe ſup eliumbar:ẽ ſublimatio & proſperitas: quã habebit:ſi tñ fuerit hõ cui cõpetit ſup eliũbar aſcendere:& ſi nõ fuerit homo cui competit in eliumbar aſcẽdere: ſuſpẽdet. Qui uero ſe i alia ſede:adipiſcet bonum & regnatum & proſperitatẽ. Et qui uidet:ſe ſubire ingradũ: cõſequet regnatũ & proſperitatẽ:& ſi gradus fuerit gipſatus: aut de laboris:erit ſublimatio cum infidelitate. Qui uidet: ſe eẽ ſuper gradum:habebit proſperitatẽ & ſublimationẽ & infidelitatẽ. Et qui uidet mulierẽ ſup eliumbar: hoĩbus prædicantẽ: ipſe cadet in magnã infamiam ob furtũ q̃d cõmiſit:aut ei ſimile eo ꝙ eliũbar & pdicationes nõ ſpectãt ad mulieres.

¶ De eo qui uidet ſe mortuum aut moriturum. Cap. X.

Qui uidet:ſe mori:aut mortuum: interpetrationẽ declaramus ſecundũ artẽ. Mors .n. eſt ſubuerſio legis & ꝙ diminuit de diſpoſitiõibus:quæ debẽt fieri pro mortuo. Videlicet tegumẽto:aut orone ſup eo:eſt melius. Nam quãto magis diminuit de exequiis quæ debẽt fieri pro mortuo:tãto ẽ melius:qm̃ hoc ſignificat minui infidelitatẽ & ſubuerſionẽ legis & eſt ſpes cõcordie & conuerſionis in eo:ꝙ nõ ſepelit. Qui uidet mortuũ quẽ cognouit uiuentẽ:dicitq; ſibi mortuus:ꝙ nõ eſt mortuus: hęc eſt fœlicitas illius mortui in alio ſeculo. Qui uidet uiuentem eſſe mortuum & cognoſcit eum/uiderq; eum in feretro certis hominũ ferri:cõſequet regnum & equitabit ſup duces eoꝝ inhereſi & ſubuerſione in lege ſua, uerumtamẽ ſpes

habetur ſuæ conuerſionis in eo:q non ſepeliť/ & ſequeť eū ex hominibus ad ſuū præceptū:ſecundū q ſequunť eos poſt ſuum feretrum. Qui uidet/eum qui uiuit eſſe mortuum:incurret in pecunia ſua/iacturam/aut in lege ſua/aut fiūt expenſe de ſua pecunia/q ipſe ignorat. Et ſi uidet eum morientem poſtq̃ mortuus eſt priuſq̃ expergefactus ſit a ſomno:reſtituit ei deus:q̃d amiſit. Qui uidet mortuū/uiuum:eſt protelatio uitæ ſuæ. Et qui uidet/ſe eē ꝑditū:infirmabiť. Et qui uidet ſuper hominē mortuū ex ſuis conſanguineis ueſtem nigram & tinctoream & enſem:Rex capiet de pecunia ſomniātis ꝑuim. Qui uidet/pro ſe facere foueam:aut ſepulturam/aut ꝑ alio: dñs fouee fabricabit domū in illo loco. Et qui uidet/ſe ſepelire uiuum:detrudeť in carcerē/& accidet ei anguſtia in negotiis ſuis. Et ſimiliter:qui uidet ſe/q dat mortuo aliquid cibi/ uel potus:amittet aliq̃d de pecunia ſua:& ſi fuerit ueſtimētū/ quod nondum induit aliquis:accidet ſibi deſtructio i anima ſua & pecunia ex nocumento:quod ſuperueniet ſibi:& ſi q̃d ueſtimentum datum fuerit ei quod induit uiuus/deinde aufert illud ueſtimētum ei mortuus atq ſe induit ex illo: uiuus morietur:& conſequetur ſibi poſt mortuū:& accipere a mortuo/ſemper bonum eſt. Qui uidet ſe ferre mortuū eo modo: quo ferri non debet:mortuus habebit pecuniam uetitam: q ſi ferat ſicut mos eſt ferendi mortuum:ſequeť hominem regalē & ottinebit ab eo emolumētum. Qui uidet/ ſe amplexari mortuum/aut cōiungit ſe ei/eſt protelatio uitæ ſuę:& ſi nō tangit ipſum nec loquiť:ſed uidet eum uenientē ad ſe iocundo uultu/aut illari/hoc ē bonum/q uiuus egit pro eā de elymoſina/uel oratiōe/aut beneficium:quod fecit ei quis / quod mortuus reliquit filiis uel conſanguineis/aut ſi uiuus feciſſet ei aliquod beneficium de elymoſina/uel oratione: qui uidet mortuum abſentatum in aliena terra:ipſe uiuus nō ei ſoluebat debitum / quod debebat ſibi in eo q iūxit eum patti

cipem eſſe de bono/uel de elymoſina uel oratione & nõ com pleuit. metuat ergo deum/& reſtituat quod diſtraxit & debet. Qui uidet/ſe eſſe mortuum & ꝙ moriatur cum mortuis: ipſe capiet iter longum & remotum. Et qui uidet/ſe eēt cum mortuis & ipſe cum uiuis: ipſe babebit ſocieratem cum hominibus in ſtabilis continentiæ in lege ſua & ſi ipſe mortuus eſt & eſt cum eis: ipſemet eſt talis: quales & illi. qui uidet ſe portare mortuum/proſperabitur & congregabit pecuniam. Cum uero ingreditur mortuus in locũ uiui: ipſe infirmabitur infirmitate forti deinde ſanabitur. Et ſi uidet mortuum male ſtantem in monumẽto aut in alio loco: ipſe mortuus eſt mali ſtatus in alio ſeculo propterea/ꝙ deficit in bene operando. Et qui uidet mortuum morientem in alia uita: eſt ſuper mortem eius ploratus cum ſilentio caſſabitur aliqs cõſanguineoꝝ/facientq; nuptias. & ſi ploratus fuerit cũ uociferatione & funeſtis cantibus: aliquis morietur ex ſuis conſanguineis. Qui ſomniat ꝙ aliquis mortuus uocat aliquẽ uiuum & uiuus ignorat/quo uadit/uel unde uocat eum: ipſe morietur & aſſociabitur mortuo. Et ſimiliter ſi mortuus fert uiuum/& uiuus ignorat quo uadit & quo fert eum. Et ſimiliter ſi uiuus ſequitur mortuum & igreditur cum eo domum in cognitam: a qua poſtmodum nõ uidet/ſe egredi. Et ſimiliter ſi mortuus dixerit uiuo/quoniam in proximo ueniet ad eum certo termino. & ſimiliter quando ꝑ uim mortuus fert uiuum & ipſe neſcit quo. in omnibus his morietur uiuus. Qui uidet/ꝙ ſequitur mortuum & non ingreditur cum eo in domum: uiuus perueniet ad horam mortis. Sed poſtea ſaluabitur. Et ſi uiuus eum mortuum ſequitur & non deſeſerit ueſtigia pedum eius ponendo pedes eius in ueſtigiis mortui: ipſe uiuus eſt iniurians mortuum in cunctis operibus ſuis bonis/uel malis & in lege ſua/nec remouet ab omni opere eius: niſi ſecundum ꝙ remouetur a ueſtigiis in ſua

uiſione. Qui uidet/ꝙ mortuus:largit̃ ſibi ſolidos:ē innocēs a maleficio. Et q uidet ꝙ uxor ſua morit̃:moriet̃ filius eius.

De cognitione mortis & mortuorum. Cap.XI.

Cum autem quis uidet mortuum infirmū:ipſe eſt ſolicitatus & per quiſitus de ſuis opibus in alio ſeculo. Et ſi mortuus conqueritur de ſuo capite:eſt interrogatus de diminutione opeꝝ:quæ nō compleuit. Si autē conquerit̃ de ſua manu:eſt interrogatus pro parte fratris ſui. Si uero conqueritur de uētre:eſt interrogatus ꝓ negotiis filioꝝ ſuoꝝ & pro pecunia/uel de ſua muliere/uel aliis mulieribus quæ ſibi attinet. Si aūt conqueritur de ſui pedibus:eſt interrogatus pro debito:quod debebat. Si cōquerit̃ de ſuis coſſis eſt interrogatus pro ſua familia. A mortuis ſiquidē eſt bonū accipere/ſed nō eſt bonū/eius dare. Qui uidet mortuū dormiētem/ eſt quies in alio ſeculo. Qui uidet ſe obſculari mortuum: facit pro eo aliquod bonū in elymoſinis/aut orationibus/aut aliquo alio beneficio:qđ porrigit hoībus mortuis. Qui uidet/ꝙ mortuus obſculat̃ uiuum: uiuus cōſequetur aliqua de bonis:quę relinquit mortuus de ſcientia/aut de pecunia/aut de aliis. Qui uidet/ſe ſolicitū eſſe pro mortuo/aut laborare in his bonis:quę neceſſaria ſunt morienti ad ſepeliēdum ipſe erit ſolicitus pro nuptiis eius:quem uidebat mortuum in proximo/aut præcedente ſpatio tpis. Qui uidet/ꝙ angelus qui recipit aīas mortuoꝝ/obſculat̃ eum:habebit hereditatem ex mortuo. Qui uidet ꝙ obſculat̃ hominem mortuum & ipſe eſt infirmus/morietur.

De uolatu & aſcenſu. Cap.XII.

Qui uidet/ ꝙ uolat in aere/ eſt ꝓlatio uitæ / aut iter longinquum: in quo habebit cōmodum:quo euolata terra. Et ſimiliter qui uidet/ ſe aſcendere de uno loco ad alium & uidet ſe in ipſo ſaltu ſubſtinēte ad aliquod lignum/uel fuſtum:ipſe innitet̃ ſuper hominem alias ĩmutet̃

Fuſtum enim reduc ad ſuam expoſitionem & inueniēs/ipm̄ eſſe hoiem. Qui uidet/ſe uolare a terra ad cœlum & ſubito aſcenſu/non declinantē in aliquod latus/ſed recto:accidet ei nocumētum ꝓpinquum. Et qui uidet/ſe uolare ad cœlū & uidet/ſe latere in illo & non exit inde/uxor eius/uel uita eius eſt abſciſſa. Venit quidam ad ibricirum & dixit ei/ꝙ uolabat inter cœlum & terram. Cui reſpondit/ꝙ ipſe ibit iter & conquieſcet in ſuo loco/optat ſibi ꝓſperitates & diuitias. Qui uidet/ſe ſalire de loco ad locum:ipſe conuertet̃ de uno negotio in aliud modo interualli:quod eſt inter illa duo loca ſaltus.& hoc abſq; dilatione fiet. Salire.n.in longum iter eſt. Volare in aere eſt iter. Et ſalire ſurſum uerſus cœlum/eſt conuerti ab uno negotio in aliud.

¶ Incipit diuiſio.

¶ Diuiſio ſecunda. de oibus generibus aquaꝝ. Cap.XIII.

Luuia quæ nō eſt per totū obuiatio eſt hominibus & fœlicitas.ſi eſt ſꝫ iali hoi abſque aliis:adueniet ei uariola/aut ſimile ex malis mūdi.Et ſimiliter q uiderit/ꝙ in domo una aut uilla una cadat pluuia /aut in quolibet loco:etiā ſingulariter hoībus illius loci adueniet impedimētū/aut uariola/aut huic ſimile ex malis mūdi/aut eius doloribus. Qui uidet ꝙ canales ſine pluuia effunduntur multum ſanguinis in illa uilla/ꝙ ſi currunt de ſup cum pluuia: effugabunt̃ cogitatus ab hoibus/deo pręſtante eos de ſuperius. Qui uidet/ꝙ aqua & diluuiū cohoperiunt terrā: erit hoſtis: qui apparebit in illo loco & impedimētum atq; cogitatus. Qui uidet pluuiā : accidet ei eo anno bonū & diuitiæ & pro pulſio ſolicitudinis. Et qui uidet/ſe auferri a diluuio:accidet ei attatio a rege/ aut ab alio. demum ſaluabit̃. Qui uidet pluuiam deſcēdentē de cœlo : eſt ob uitio & officium dei. Qui uidet/ꝙ pluuit & nō pluuit aquā accidet

hominibus illius loci a rege aliquid: quod ſignificat per illius
rei expoſitionem. & hoc totum eſt non bonum. Qui uidet/
ſe ferre aquam in re incognita/aut. in qua non debet ferri: eſt
homo: qui ſperat habere pecuniam: quæ eſt penes alium &
ſpes illa eſt inanis. Qui uidet in aqua turbida ambulare &
abſq; pluuia: ſignificat cogitatum. & ſi fuerit clara: erit ſalua-
tio. Si uero fuerit lutum: erit cogitatus & dolor. Qui uidet
ſe machinari quomõ impediatur diluuium/ne noceat: ipſe in
geniabit aduerſus hoſtem malum. Et ſi abſciderit fluuiũ illũ
aut abſcidet cogitatum/aut deſtructionẽ. Et ſi fuerit fluuius
erit homo illæ hoſtis tantus inter hoĩes: quãtus uidet̃ eſſe flu
uius inter fluuios. Qui uidet/ſe ambulare in luto cõtinget ſi
bi cogitatus & dolor ꝓportione: qua lutum ſe habet in mul-
titudine ſui & fœtore. Et nota ꝙ aqua ſtans eſt minoris effi-
catiæ & uirtutis: q̃ flumen in expoſitione. Lutũ uero & coriũ
animalis cenum eſt diſturbatio & tempeſtas. Qui uidet/ꝙ
pedis ſui labunt̃ in lutum: ipſe in impedimẽtum aliquod ca-
det & illud erit proportione lapſui pedum. Et qui uidet/ꝙ in
trat in aquã uſq; ad genua ſua deinde peruenit ad pectus/de-
inde ad brachia: reuertat̃ ad deũ & reſpiciat a malo: qm̃ ipſe in
greſſus eſt ĩ facinus magnũ & oſtẽdat̃ ei adeo loco p̃dicatõis.

¶ Expoſitio aquaꝝ atq; fluuioꝝ põtiũ & riuoꝝ. Cap. XIIII.

QVi uidet/ꝙ in orto ſuo flumẽ aperit/ſiue apparet
aut in uiridario/aut in loco: quo ortus eius gene-
rat̃: erit cogitatus ꝓportionaliter ortui ipſius aq̃
& multitudo ſcaturiẽtis originis aquę ſaliẽtis/eſt
lacuna & huius flumina eſt pretiũ & uirtus & magnificẽtia in
ter hoĩes. ſicut flumẽ inter flumĩa: Qui uidet/ſe bibere aquã
fluminis/aut accipere: habebit pecuniã hoĩs illiuſmodi. Et q
uidet fontem atq; riuum/eſt uita & bonum ei: in cuius pote-
ſtate fuerit ſpecialis. Qui uidet riuũ clarum fluuere etiam an
te fores domorum uita & bonum accidet populo illius terre

 18

uel uille. Qui uidet/ꝙ tranſit flumen: arripiet iter/ et effugiēt ab eo cogitatus. Item qui uidet/ſe ambulare in flumine ē adherentia ſui ipſius cum aliquo magnate magno/dico ſecundum/magnitudinem fluminis illius. Et ſi flumen cohoperuerit eū: eſt ſolicitudo & cogitatus uincens eum. Et ſi uiderit ꝙ natauerit in flumie; accidet ei cogitatus & anguſtia/& profecto exitus/& liberatio ab anguſtia ſecūdum proportionem longitudinis & propinquitatis ad terram. Qui autem natat in aqua clara: ſignificat bonū & altitudinem. Et qui natat in flumine/donec pertranſeat ultra: egredietur de ſolicitudine/ & ſi illa aqua eſt turbida & egreditur de illa: ſimiliter egredietur de illa ſolicitudine. Qui uidet/ꝙ intrat flumen & nō habet in eo aliquod impedimētum: exibit de ſolicitudine ſua per manus alterius.

De riuo.

AQua fluens: quam poteſt homo ſtagnare/ eſt riuus. qui ergo uidet riuum: expoſitio eius non eſt ſicut fluminis. Riuus enim debet eſſe quantum poteſt ſtagnari: et ualeat ei prędominatio: qui profecto ſi fuerint in hunc modum eſt uita populo/aut ei: in cuius poteſtate fuerit. et ſi aqua illa cohoperuit eum/et ipſe nō prȩualet ei: erit ſolicitudo. Qui uidet/ꝙ morietur in flumine morietur iter manus hominis illius proportionis. Et qui uidet ꝙ tranſit citra fluuium: ibit iter/et effugient a ſe cogitatus.

De ponte.

POns et aliarech eſt pōs puſillus/ideſt homo: cui cōiūguntur homines ad ſua negotia/et poteſt eſſe rex aut iuxta regē/aut pōt eſſe philoſophus. Et ſi exitus pontis: aut aliarech eſt iter ducēs ad malum locū/et non eſt ī eo cōmodum aliquod. Qui autē uidet/ꝙ conuertitur in pōtem/aut in aliarech. et tranſeunt homines ſuper eum: fiet rex aut iuxta regem/aut philoſophus: quoniā per illū trāſitū deſuper eū; exeunt ad locū amplum et ſpacioſum.

¶ De mari aut nauibus. Cap.XV.

EXpoſitio maris & nauium & eoꝝ:quæ accidunt eis in hoc continent̃ capitulo. Mare eſt Rex magnus ex hoībus:queadmodũ mare eſt maius aquis mundi. Qui enim uidet/ꝙ bibit aquã maris totam:ipſe ottinebit pecuniã illius regis totã. Si aũt bibit ex ea ſecũdũ modũ:quo bibit ex aqua & ſimiliter ſi ſumit ex ea:habebit de pecunia ꝑportionaliter ſicut ſumit de aqua. Qui intuit̃ mare & nõ appropinquat̃ ſibi:eſt ſpes aliqua:quam habebit a rege. Si aũt appropinquatur:adherebit regi & conſequetur ab eo qđ ſperauit. Qui ingredit̃ mare & inuenit lutũ:accidet ei a rege aliquod impedimẽtum/ueꝝ adherebit ei adhuc. Et q intrat mare & nõ inuenit lutum:ſed balneat̃ i eo/nec uidet in eo aliqđ impedimẽtũ effugabit̃ a ſe malum:quod ſibi accidet a rege:& conſequetur ab eo quod ſperabat.

¶ De naui.

NAuis in qua eſt ſaluatio/ingredi in nauem eſt ſolicitudo & anguſtia & cõiter eſt res:quæ ꝓhibet agere ſua ꝓpria negotia. Qui aũt uidet nauẽ currere i terra ſicha erunt ſolicitudines maiores & ualidiores/& difficiliores ad exeundũ de eis:niſi ꝙ nauis eſt ſaluatio ab anguſtia & egritudine. Et oĩa negotia nauis finiunt inquietem & in tranqlitatem. Qui uidet/ſe ingredi in nauem & nõ egredi:ẽ mors aut carcer/uel incarceratio. Et ſi eſt i captione/aut in egritudine/aut incarcere poſitus:liberatio ab his eſt ꝓxima. Et qui uidet/ꝙ morit̃ in naui exiſtente i aqua eſt mors eius & ſaluatio in alio ſeculo. Qui uidet/ſe eẽ in naui & nauis non incedit:ẽ ſaluatio ab omni eo:quod ueretur. & pro pulſabit̃ ab eo metus oĩs:& aptabit̃ ei ſeculũ. Et expoſuerunt ſomnioꝝ periti/qm̃ qui uidet/ſe eſſe in naui non incedente:erit in captiõe uſꝙ ad mortẽ alias ad noctem. Qui uidet/ꝙ mare/ſe eleuat ſup terrã/aut ſup uillam/aut ciuitatem. erit rex:qui uolet/illi terrę magnum nocumẽtum in ferre. Et ſi reuertit̃ mare ſicut debet

eē:ſaluabit eos deus a nocumēto:quod effugabit ab eis:& ſi reuertit᷑ mare ad ſuū ius & remaneat aqua deſup faciem terrę ſint prouidi ab eo:qm̄ uult perdere eos.

¶ De molendinis puteis & aquaꝝ ductibus. Cap.XVI.

AD interpetrandū puteoꝝ atq; molēdinoꝝ & aquæ du ctuū uertamus loquelā. Qui uidet/ſe habere molan-dinū & molit in ipſo accidet ſibi bonum/& uita proſpera / & quicqd uidet accidere illi molandino accidet dn̄o illius. Qui uidet ꝙ petra molandini ſui ſiue mola frangit᷑ / moriet᷑ domi nus domus ſuaq; hereditabit᷑:& pecunia ſua diſpergit᷑. Et q uidet/ſe eſſe ſup molādinum/ſignificat bonūm. Qui uidet/ ꝙ petre ſiue mole ſui molandini ſunt fracte/amittet de ſua ui uenda ſed non prorſus. Et qui uidet/ꝙ molandinum ſuū ſibi affertur/aut diſcipat᷑ minuit᷑ ſua uiuenda/aut moritur.

¶ De putheo.

PVtheus eſt carcer ei/qui uidet ſe ingredi in illum. Et ſi uidet ſe ab eo ingredi ſaluabit᷑. Si aūt perſeuerat moriet᷑. Qui aūt uidet/ſe cadere in canalē aut foueā/aut putheū to-tum illud eſt malum niſi emēdat iu corde ſuo ꝙ hoc facit cā adiuuandi uitam ſuā. Qui uidet/ſe aquam extrahere de pu theo habebit pecuniā ex parte calamitatis/& circūuentionis/ ſi ipſe fodit illum putheum. ſi aūt habebit eā per manus eius qui fodit eū/aut cuius eſt putheus:& ſimiliter ē canale in hūc modū/niſi ſit in eo aqua fluens. tunc enī exponit᷑ ſicut riuus. Qui bibit aquā puthei egrotabit:& ſi balneat᷑ in ea iraſcetur magnifice īpoſſibilitabit hoīem īpoſſibilitate forti.

¶ De balneis/annora aqua calida & frigida. Cap.XVII.

QVi uidet/ſe itrare balneum accidet eius cordi ira & penitebit ſe protuliſſe uerba mala/in ira illa/& ſi tīgit ſe aque illi calide egrotabit. Et expoſue-rūt interpetrēs ſomnioꝝ/ꝙ accidet ſibi nocumē tū ab inimico ſuo & cogitatus. Qui uidet ſe iū

gi cũ anora ſi eſt in carcere egredietᷣ cito.& qui uidet qđ iſigit ſe cũ anora/& tradit eũ/ſi eſt paup ditabitur/& ſi ē diues amittet de pecunia ſua/ꝓportiõe qua auferť ſibi de pillis.Et ſi uidet ꝙ non abradit eũ/non nocet ei/ſed augeť in diuitiis.Et ſi non abradit/pauper auget ei paupertatē/& abradit in uno in alio loco/nõ ſoluet aliquid debitoꝝ ſuoꝝ. Et qui laborat in balneo non eſt in eo comodũ.Qui uidet ſe balneari i balneo cũ aqua calida adueniet ei rancor & dolor: expoſuerũt quidã ſapiẽtes:qm̃ qñ aliquis ſe iungit uel ungit eum annora: & nõ abradit auſert ranchores & ſoluit debita. Balneum ſignificat ranchores:& annora quando radit ſignificat ſolicitudinem q̃ auſertur. Qui ſtat ad portã uel in porta balnei:& non ingreditur auferunturq; ſibi merces & eas emat/& non emit eas/non appropinquat eas ſibi.Qui ſe ungit cũ annora/& ipſe ē dñs regni/& abradit eũ abſq; pectine ſuo/morietᷣ ipſe & remanebunt coniuges ſuę/& ſi totum depilauerit eum exulabit a regno.& ſi non depilauerit/ab eo aliquid confirmabitur in regno ſuo.

De piſcibus cancro & cocodrillo. Cap.XVIII.

Quid uidet ſe uenari piſces recentes & magnos aquę claræ/ſignificat bonũ:& audiet uerba quæ ſibi placebunt. Qui piſcatur piſces puſillos:& non diligenter adueniet ei cõtrouerſia:& placitum inter ſe & conſanguineos uxoris ſuæ. Et ſi mulier uidet hoc ſomnum accidet hoc inter ſe & conſanguineos uiri ſui: & erit controuerſia fortis. Et ſi uenatur piſces magnos in aqua turbida accidet ſibi ranchor & dolor. Qui comedit piſcem ſalſum adueniat ſibi iactura perdita in ſua pecunia: aut dolo: aut fraude. Et qui comedit carnē piſcis recentis:ipſe male loquitur de hominibus. qui comedit piſcem aſſatũ aliq đ extraneum deſtinabit ſibi aliquis hõ. Et qui mittit in domũ ſuã carnē piſcis morietᷣ aliqs de familia ſua;aut uxor ſua habebit magnũ nocumentũ uel ĩpedimen-

tum. Piſces parui ſunt rãchor: q̄ ſibi accidit: & ſimiliter infans paruus: dum mõ ſit puer: uel uſq; dum ſit puer incedẽs recte eſt ſolicitudo. Qui comedit carnẽ cancri habebit pecuniam de terra longinqua: & q uidet ꝙ cocodrilli trahunt eũ uerſus aquam: aut iuxta. rex accipiet aliquid de domo ſua quod grauabit eũ. Qui uidit / ꝙ trahit cocodrillum in ſiccũ inducitq; eum in domum ſuã & claudit ſup eum fores: ipſe præualebit homini potẽti cuius pecuniã capiet: ſuper quem deſiderauit multũ priuare: & ſi ipſe habeat pecuniam abſentatã ſaluã ueniet ſibi & augumentatã. qui inuenit piſces mal haud.i.in loco quo collecti ſunt potãtur beſtia: & euadit & egredit̃ & fugit per locũ unde egreditur aqua eſt partiarius / qui fugiet ſibi cum ſua pecunia & non recuperabit ex ea aliquid niſi fuerit in deſtructione / & cũ diſcretione nõ recuperabit totum. qui uidet urceum cum aqua / & in ea aqua urcei piſces qui ſe interficiũt alterutrum capiet̃ cũ muliere: & regnabũt. Cõpleta ẽ doctrina ſiue modus exponẽdi atq; interpetrandi uiſiones ſomnioꝝ terræ & maris & eis accidentiũ quæ in hoc libro ſecundo cõtinentur / ſecundũ ꝙ interpetrati fuerunt ſapientes.

¶ Incipit Liber Tertius.

¶ DE ANIMALIBVS DOMESTICIS SILVESTIBVS ET AVIBVS. Cap. I.

Quoniam animalia terreſtria & arerea ad utilitatem & proficuũ humanũ ordinant̃ ſiue creantur ad ſeruiẽdum hominibus ſubiiciũtur. Neceſſarium eſt ſuper expoſitione eoꝝ quæ aliquando in ſomnis uidetur quartum inco/hare librum. qui bimembrem continet dictionem ſub. xviii. capitulis intitulatum. Qui aûtem uidet

in ſomno/ꝙ equitat equum & ambulat planæ atq; ſua uiter/ eſtq; ſibi obediens/accidet ei honor & pulchritudo/atq; regnatus & uultus uel cultus inter hoies: ſecundū ꝓportionē ambulationis equi. Qui uidet ꝙ currat cum equo eſt excellētia & uirtus/& ſicut equus caudatus erit. ita regnatus eius ꝓportionabiliter munitus. Et ſi uidet eū duabus caudis ſequaces ſui ſunt iuſti. Et ſi quid de cauda eius inciditᷣ abſcindentᷣ ſequaces. Qui equitat equā habebit uxorē utilē. Et qui habet equum paruum & currēdo cū aliis equis ingreditᷣ anazarabit.xx. noctibus/deinde ſaluabitᷣ. Qui uidet/ſe ſup equū cum multis equis/& ingreſſi ſunt in curſum & ipſe intraui in azoradit morietᷣ in capite trium dieꝝ ſi deus uoluerit. Vnum quodq; membrū eſt ducatus/uel regnatus quē habebit illæ cuius eſt equus. Qui uidet ſe eſſe ſup equū rebelem & inobediētem:& nō ualet eū ducere quo uult:& currit ſecum amittet pecuniam ſcd̄m proportionē rebellionis & inobediētiæ equi/ atq; fortitudinis eius. Et ſi equus fuerit abſq; ſella. & omni tegumento eſt peccatū fortuis:& magis magnū:& equus ſi fuerit alterius uel alienus committet id peccatum ducatu alterius. & ſi nō cognouerit equum dn̄s comittet id peccatū mō quo non cogitauit. Qui uidet equū ingredi in uillam aut in domū: q ſi fuerit celatus: hō illæ erit melioris generis q ſit interra illa. Et q uidet ꝙ ipſe deſcēdit de equo deſcendit de regnato ſuo cū difficultate:& leuitᷣ ſm ꝙ deſcendit de equo & ſi deſcēdit de equo ſpōte ſua egredietᷣ de ſuo regno.ſimiliter & uiuitꝰ deſcēdit uel p uim.deſcēdet de ſuo regnatu cū difficultate ꝑter uolūtatē:& tu cōſidera difficultatē illam ſm difficultatem deſcenſionis ab equo. Qui uidet ꝙ equus comedit cum ipſo ipſe ſequeſtrabitᷣ a peccato q d̄ ſolebat ꝑpetrare. Et q uidet ſe armatū ſuper equū ipſe erit fortis: ita ꝙ nemo poterit ſibi nocere.& conſequetᷣ regnatū & honorē. Equus ſemper ſignificat honorem & altitudinē atq; magnū regnatū. Equus alacinaꝛe

ſignificat pecuniam & honorem cum regnatu. Equus alcomarit præeſt alio / & ſignificat gaudium cum regnatu. Qui uidet/ſe equitantē equū alcomarit & alium equitātem poſt ſe in eodē adueniet deſtructio ei ex parte eius. Equus alafer eſt dolor cum regnatu & ſignificat captiuitatē legis. Qui uidet ſe cadere de equo/ cadet a ſua excellentia ex parte regis. & qui uidet ꝙ ipſe deſcendit poſtq̄ ſtetit ſup eum aufert/ei ſuum regnatum & honorifice. Qui uidet/ſe equitare equum ipſe accipiet uxorem locupletā & ſignificat gaudiū pro exitu a ranchore. Et qui uidet ſe eſſe ſup equum & lanceam in manu tenentem: & in ſequētem hoīnes: ipſe petet ab hoībus multa & impoſſibilitat eos atq; multiplicat portionē. Qui uidet / ſe equitātem equū album obtinebit regnū: & aleſcat & altiſcat ſignificat cogitatum abſq; honore. Equus albus honorem & regnatum atq; lucrum ſignificat. Equum rubeum uidere uel in eo ſedere futurū lucrum ſignificat. Qui uidet ſe in equo nigro ſedere / damnū & anxietatem ſignificat: & qui uidet / ſe ſedere ſup equū ſterneum expeditionem ſignificat: & qui uidet ꝙ ſedet in equo ſtagneo eſt labor ei. Item q uidet ſe equitare in equo argēteo/ accidet ei detrimentum ſecundum ꝓportionem ſeſſionis in eo: & qui uidet / ſe ſedere ſup equum piperinum caueat ſe ab inſidiis inimicorum. Qui uidet/ ſe ſedere in equo flauo/ accidet ei damnū: & qui uidet ſe caſtrare equum ſuum ſocietoꝝ ſuorum de mudationē ſignificat.

De roncino. Cap. II.

Roncinus eſt fortuna hoīs ſiue forma. Qui.n. uidet ſe ſuper rōcinum māſuetū qui ducitur quo uult eſt fortuna ſua fœlix & equa. Si roncinus autem fuerit rebelis/Qui etiā nō ꝑmittit ſe duci eſt fortuna illius eius ꝓportionis. Et roncinus non erit fortuna hoīs domus. Homo eſt ſublimioris honoris ut fortuna ipſius ſit altior reſpectu fortunæ ſignificāte/ſuper aſinū. Qui uidet roncinū currentē:

Q ui uidet ſe mittere in domú ſuam Aſinū ſiue ſtramine aliquo liberabitur a ſolicitudine ſua/& ab aduerſitate ſanabit᷑. Q ui uidet ſe cadere de Aſino/fugitqꝫ Aſinus/ſi ē alienus abſcindet᷑/ꝙ ē inter ipm & dn̄m Aſini. Et qui uidet ſe equitātē ſup Aſinū/aſinuſqꝫ obedit ei/& pgit quo uult/habebit pecuniam & filios. Et qui uidet ſe deſcendere de aſino ipſe expendet pecuniam propriā donec habebit. qui uidet ꝙ aſinus ſuus moritur ipſe morie᷑ in breui. Et qui uidet ꝙ ſellam ſuam remouet ab aiali ſiue aufert/cōtēdet cum uxore ſua/aut ſeparabit eam a ſe aut continget ſibi in corpore ſuo nocumētum aliqđ Rebera ē captiua uel ancilla. Q ui uidet ſibi aſcindi cū aut furto ſubtrahi᷑/morie᷑ captiua uel ancilla eius /aut ſeparat eam a ſe aut diſtrahit. Q ui uidet ſe habere aſinum cuius oculi ſunt opitulati/ipſe habebit pecuniam/& neſcit locum ī quo. Et qui uidet ꝙ Aſinus ſuus caudas multas habet / caude ſunt ſequaces illius hoīs. Et q uidet ꝙ cauda Aſini ſui eſt maior ſolito ſequaces ſunt excellētioris negotii q̄ ipſe. Similiter in hunc modū/ſi uiderit eam maiorē ſolito/ſignificat contrarium. qui cadit de Aſino depauperabitur.

¶ De aſina.

q Vi equitat aſinam/accidet ei eo anno bonū. Et ſi miſerit pedes in luto/ aut in terra & profundat᷑/atqꝫ moratur amittet pecuniā ſuam. qui uidet ꝙ equus aut aſinus ſtat ſup ſellā/aut ꝙ habet eam/caſſabit᷑ cū muliere ſublimi & incolumi. qui uidet ꝙ ſella ſua frāgit᷑ morie᷑ coniūx ſua. Et qui uidet ſe ab aſino infeſtari accidet ei damnū. Et qui uidet aſinum gritudinē uel tediū ſignificat.

¶ De camellis ignotis. Cap. V.

q Vi uidet ſe equitare camellum ignotum arripiet iter longū ī quo hēbit bonū. q ſe uidet eqtare camellū p horā: deinde deſcendit ab eo accidet ei deſtructio & infirmitas deinde liberabit᷑. Itē q uidet ſe eqtare camellū hēt

regnatum ex parte magni hoīs. Qui uidet equitare ſe ſuꝑ ca mellum/& ducit eum: quo uult ipſe perficiet in cunctis ſuis negotiis de caſamēto aut de mercatione. Qui uidet/ſe contē dere cū Camello contēdet cū hoīe ad modū camelli. Qui ui det ſe in ſua poteſtate habere multos camellos/habebit baiu lationem ſuꝑ hoīes ꝓportiōis camelloꝝ a quibus accipiet tri buta & redditus. Qui uidet/ſe eſſe equitē uel equitātem ſuꝑ camellū: camelluſqꝫ loquit̃ ſibi hēbit regnatū & magnum re gnum. Qui uidet ꝙ camellus inſequit̃ eum & capit accidet ſibi cogitatus & dolor. Et qui uidet ſe ambulare ſicut camel lus ambulat accidet ſibi fortuna in hoc ſeculo: & qui uidet ꝙ camellus diſſorat eum erit hoſtis qui nocebit ei. Qui uidet ꝙ multi camelli in unam domū/aut ī unam uillam intrauit/ aut fortes erunt guerre aut infirmitates. & qui ſunt ex eoꝝ carni bus habebit pecuniam ex illis. ¶ De camella.

QVi uidet ꝙ ſua camella moritur eius uxor. Et qui uidet ꝙ ſua camella egreditur de domo ſua in uita dimittet uxorē ſuā. Similiter qui uidet eā igredi in domū ſuam caſſat ſe cū uxore. Et qui uidet eam cum filio pariet ex ea filium maſculū. Qui uidet camel lum ignotū qui ſeqtur eum/eſt cogitatus dolus & dolor: & ſi camellus uult eum capere: uel percutere eſt cogitatus ma ior. Qui uidet quod ipſe interficit camellum morietur aliqs ſuoꝝ conſanguineorum. Venit quidam ad iburtirim & dixit ei uidebam me comedere caput camelli non mei/ cui reſpon dit time deum quia deſpicis ruſticam gentem. Qui uidet ca mellū currētem in domū alicuius hoīs ꝓſperabit deus nego tia ſua & familiæ ſuæ ac propinquoꝝ ſuoꝝ. & ſi īterficit camel lum modo quo debet interfici ſignificat. Qui uidet duos ca mellos ſibi alterutrū obuiantes/unus eoꝝ erit exiēs a ſuo re gno/& alius erit in ſuo loco. qui uidet camellos ſuꝑ qbus nō eſt onus aliqd pingues ſaluabuntur ab hoſtibus qui aduer-

ſuis eum machinātur malum.& ſi ſup eos eſt onus eſt augu-
mentatio in pecunia ſua & ſaluus in corpore ſuo.

¶ De bobus maſculis & fœminabus ouib⁹ & odis. C.VI.

BOues laboris ſunt potentes poſt reges boues alii ſunt maſculi alii fœmine. Qui uidet ſe equitātem ſuper bouem quē habet in poteſtate habebit baiulationem a rege in qua acquiret pecuniā. qui uidet ſe equitare ſup bouē paruum & non ualet eum iudicare eſt egritudo filiorꝫ ſuorꝫ aut alicuius de familia ſua. qui uidet ꝙ boues ingrediuntur domum ſuam & præualet eius cuſtodi-et bene pecuniā ſuā quā lucrabitur. Qui inuenit bouem oneratum & mittit eum in domum ſuam/aufert ei deus bonū ꝓportione illius bouis & effugat ab eo omnis cogitatus. qui det ſe habere multos boues & ducit eos quo uult ſi ſunt boues laboris iudicabit magnates homies quos habebit ſubiectos & ipſi obedient ei quibus imperabit proportiōe qua dominat̄ bobus & qua boues obediunt ei.qui uidet ſe habere boues ſūtqꝫ boues quos habet plures q̄ illi quos uidet multiplicabit̄ meſſis ſua eo anno.Si uero boues quos uidet ſunt plures eis quos habet meſſis ſua pauciſſ.ex alio accidēti. qui aūt uidet ꝙ bos alidor cum cornu/& uidet ꝙ bos mouet eū de loco ſuo & ꝙ deiecit eum de loco eminenti ſi habet baiulationē deponetur ab ea & continget ei nocumentum & malū mō quo nocet ei ipulſio cum cornu.Si uero percutit eum & non comouet eū de loco ſuo aduenient in ſua baiulatione nocūmēta ſed nō deponet̄ ab ea.qui uidet ꝙ bos intrat domum ſuam atqꝫ terrā intrabit in illū locum baiullus & ſuis conſanguineis. Et bos ſi habuerit plura cornua duobus dn̄abitur illi loco baiullus tot annis/quot habet cornua illæ bos. Et ſimiliter oīs ſupfluitas in aliquo membro bouis mō maneri ei ſupfluitatis mēbri bouis. Et qui uidet multos boues nō cognitos erunt egritudines q̄ accidēt ſibi aut ſuis de demo ſua.

Qui uidet boues ſi fuerinr rubei uel curriui erunt egritudi-nes u alidiores & accutiores. Caro bouis eſt baiulus & eius corium pecunia baiuli relicta poſtmortē ſui. Qui uero decolat bouē/& petitur partes eius erit baiulus q morietᵉ. & eius pecunia diuidit inter gētes. Vache ſunt animi nigras & albas habebit baiulationē ſup hoīes latinos & arabicos. Nigre .n. uaces ſunt arabes. Albe uero latini. Bouē quidē uidere inimicitiam fortē ſignificat. qui uidet boues arātes accidet ei lucrū. Et qui uidet ſe ducere bouē uel aſcēdere accidet ei bonū. Qui uidet/ſe bouē pinguem paſcere bonū tēpus oſtēdit. Et qui uidet boues dormiētes uel iacentes accidet ſibi malū uel nocumentum. Qui uidet boues currētes accidet ſibi gaudiū magnum ſecūdum ꝓportionem curſus aut longitudinem. Boues uidere contra ſe currere malum oſtendit. Et qui uidet ſe īfeſtari a bobus uel a cornibus eorum percuti/accidet ei nocumentum & anguſtia.

De ouibus arietibus & edis. Cap. VII.

QVi aūt uidet in ſomno ꝙ habet multas oues proprias habebit in hoc ſeculo ꝓportionaliter quantum de ouibus bonū & exaltationē. Qui uider/ſe in arietem cōuerti/aduenient ſibi in eodem anno bona. Qui uidet tondere oues: adueniet ei tedium cū infirmitate. Nam oues tondere damnū eſt ſimpliciter. Edus ē puer. Qui uidet/ſe iugulare edum morietur filius ſuus. Hircus non cognitus ē mulier/& forte erit annus eiuſmodi: quem diximus de uacis. Si uis habere pleniorem expoſitionem ut de carnibus ouim & uachaꝝ. bouū & edoꝝ require in libro ſequenti iſtum in ſecunda diuiſione .ſ. in. ix. cap. de carnibus ouium.

Diuiſio ſecunda/de animalibus ſilueſtribus. Ca. VIII.

DIcto de aīalibus: nūc conſequenᵉ dicendū eſt de interpetrationibus ſomnioꝝ aīaliū ſilueſtriū. Qui inuenit algazel inuenit ſeruā qui uidet ſe decolare al-

gazel in domo ſua cohibit cũ maſculo loco mulieris. Et q ui/ det ꝙ decolat algazel tenetq eum in manu ſua donec moriať aduenet ei cogitatus & dolus ſiue dolor. Qui uidet/ꝙ pro hicit ad algazel loqueť mala uerba pro ſerua /aut pro mulie/ re. Qui uidet ꝙ uenať filiũ ſeruoꝶ/aut dant eũ ſibi/habebit filium. Qui bibit lac algazel inueniet pecuniã ex parte mulie ris/& ſimiliter ſi comedit carnẽ eius/aut inueniat carnẽ eius. q uidet ſe cõuerti in algazel habebit augumẽtũ in ſeculo ſuo. q uidet ſe pugnare cũ algazel/accidet ſibi inuenire carnem ſilue ſtrem inuẽiet lucrũ eiuſmodi/& ſimiliter ſi inuenerit de carni/ bus aut de cornibus ſuis & ſimiliter qđ inueniť yebrus.i. Aſi no ſiluestri. Qui uidet/ſe conuerti in aliquã beſtiam diuidit ea cõgregatione hoĩum leges ſuæ in cõſilio & uoluntate ſua. Qui uidet/ſe bibere lac de ſilueſtribus aĩalibus/uel infirmitas in lege / & diciť ꝙ inuenit bonum & altitudinẽ. Et qui uidet in poteſtate ſua aliquẽ ſilueſtriũ dñabitur hoĩbus illiuſmodi quos ſubiciet ſibi deus.

De elephante. Cap. IX.

Qui uidet ſe equitare elephãtẽ/recipiet regnũ excel lẽtiſſimũ & bonũ & ſimiliter eliũbar & eqtare. In ſtrm ligneũ cũ gradibus in quo aſcẽdiť ad pdicã dũ potẽtes.i.ꝙ debet hre regnũ cõditũ ubi dexe runt de eliumbar/aut eliũbar. Qui uidet ſe ſtare ſup eũ & nõ ſpectat ad eũ ſuſpẽdeť. Qui uide ſe pugnare cũ elephante in terficiet regẽ aut inueniet regnũ ſuũ & altiſmabiť negotium ſuũ. qui uidet ſe pſtratum in terra ab elephãte / accidet ſibi de terra deſtructio, qui uidet ꝙ elephãs exit de una terra ad aliã rex illius terræ egrediet de ſuo regno. Qui uidet elephãtẽ cũ duobus capitibus uno anterius / & altero poſterius / & equi tantẽ ſup eum illæ equitãs erit rex qui egrediet de regno ſuo ad aliud. Qui uidet inde ꝙ equitat elephantem accident ſibi ab uxore ſua aut a conſanguineis uxoris ſuæ rixæ / & uer/

ba & placita & morietur filius eius. Qui uidet ſe equitare elefantem/aut aliquē hoiem qui litigat & cōtendit ſecum illæ hō ſuperabit illum qui ellegat elefantem. Et cum equitat eū aliquis homo de mercatoribus minatim eſt homo malus & nō adipiſcitur quod quærit.

¶ De leone. Cap. X.

EXpoſitio leonis & ſibi accidentium. Qui enim uidet ꝙ equitat leonem inueniet regnum/aut uindicabit ſe de inimico ſuo/& ſimiliter oēm beſtiam. Qui uidet ſe pugnare cū leone aut prævalere. i. apparere ſup eum camellatum dicit̃ omne aīal habēs dentes a dextra & ſiniſtra parte ꝓminētes exterius ſicut aper ferus & quēadmodum lupus dicitur animal eſſe uorax quaſi leposum ei ipſe apparebit ſuper hoſtem faciet ſe apparētem. Qui uidet ꝙ i ſinu matris ſuæ eſt catulus leonis uxor ſua pariet maſculū. Qui uidet/ſe in domo ſua habere leonē eſt ꝓlatio uitę & cominatio mortis. Qui uidet ſe habere ſocietatē cum leone/nec nocet ſibi accidet ſibi deſturbatio regis ideſt motus/& non nocebit ei eritq; finis eius ad bonum & honorē. qui uidet ſe decipe leonem/cōtendet cum baiulo regis/& accidet inde ſibi comodū. qui uidet ꝙ bibit lac Leonis habebit regnum & pecuniam totam/ ex parte regis. qui uidet leonem uictum/ aut mortuum moriet̃ rex/aut deponēt eum. qui uidet ꝙ incidit caput leonis & comedit illud reduc ad expoſitionem modo quod pōt eſſe.

¶ Expoſitio annemar. Cap. XI.

ANnemur uel annemar/aīal eſt ſicut leo ferus uel leopardus. Annemur autē in expoſitiōe eſt talis qualis leo niſi ꝙ minor ē in excellētia & honore/ & a ſociat̃ ſibi neqtia/& eſt ſimilis altioni & ſimilis alheber eſt.n.alheber in expoſitione ſimilis annemnr. qui uero uidet ꝙ pugnat cū annemur prævalebit ſup hoſtē & repetiet bonum. qui comedit carnē annemur cōſequet̃ celſitu

dinem. Qui equitat annemar conſequet̃ magnũ regnatum. Qui habet pugnam cũ annemar/& fertur ab annemar a rege deſtructionem ꝓportione mali annemar includit ei.

Qui uidet ꝙ ipſe interfecit annemar conſequet̃ magnum regnatum: Et ſi annemar eum uincit apparebit ſup ſe inimicus eius aut præualebit in eum.

¶ De lupo & urſo. Cap. XII.

QVi uidet ſe equitare lupum conſequet̃ regnũ in quo exitus malignans faciet in iuſtitiam populis & erit ſimilis latroni. Qui uidet ꝙ interficit lupum aut comedit carnẽ eius apparebit ſup hoſtem ſuum etiã ſi ſit diues/ aut ſubliſſimus. Qui uidet/ꝙ lupus ingredit̃ domũ ſuã/aut terram intrabit ibi rex magnus & erit perpetrator malignus. Qui uidet ſe eqtare urſum reperiet bonũ & regnum magnũ.

¶ De lupo claudicante. Cap. XIII.

EXpoſitio addaboa .i. lupi claudicantis ſed: antioas q iſta affirmant. Qui uidet ſe equitare lupum.ſ.claudicantem aſſabitur cum muliere & fere ꝙ non inueniet regnum & bonum. Qui uidet/ ꝙ bibit de addoha accidet ſibi ſolutio pecuniæ.i.pacta.

¶ De porchis. Cap. XIIII.

INterpetratio porchoꝝ & oium q̃ ſibi accidiũ. Qui uero uidet ꝙ effugit porchos a domo ſua ſequeſtrabit ſe a negotio regis: & cõuertet ſe ad mercaturas: & penitebit eũ ad heſiſſe regi & moram feciſſe ſecum. Qui uidet ſe pugnare cum porcho habet inimicũ/ qui accuit homines ſuper eũ/caueat ergo ſe ab eo. Qui uidet ſe equitare porchum inueniet bonũ. Qui uidet porcellus paruulos/qui ingrediunt̃ domũ ſuũ / nũtii regis uenient ad eum ex inſperato caueat ſe a rege. Qui uidet/ ſe ambulare ſicut porchus in breui reperiet unum magnũ gaudium. Qui uidet/ſe habere porcellos paruos nihil habebit de negotio ſuo: a ſociabitq; ſe cũ

rege/& ſuis baiulis. Et q̄ eiecit eos de domo ſua/ fugit ab eis/
& nō uult eoꝝ amiſſionem/ nec illud quod acquirebat cū eis
ſaluabitur/& deorum negotiis & cōtentionibus. inquit abu-
becho & annabli/ intraui quodam de ſuper tectū alhangram
inueniq; eum meſtum/ quē interrogaui quid haberet/ qui re-
ſpondit & ait uidebā in uiſione ꝙ auferebant mihi caput por
chi mactati. Cui ego dixi ꝙ bene erit/& illæ bene habet in ca-
pite porci ergo eſt ante ſecum. Adhuc uenit quidam miles/
cū uno rabio uel arabico & intrabit atramares. i. dictum/ di-
cens ei accipe hoc enexenium quod tibi offero detinere renu-
it/& ego generis. egi: quoniam hoc caput porci.

¶De cane & uulpe. Cap. XV

QVi uidet ꝙ canis latrat ſibi/& uult eū mordere:
ipe habet inimicū pauci ꝑtii potētiæ/aut ualoris
& ipſe habet ſocietatē ſecū diuiſionē caueat ſe ab
eo. Canis ſignificat hoſtē pauci ꝑtii. Qui uidet
canem dare ſaltum ſup eum atq; corrūpit uel dilacerat eius ue
ſtes hoc erit placitū & pugna & audire rixoſa uerba contume
lia & mala. Item omnis latrator & omnis ululator ſignificat
rixas & placita. Et canis niger ſignificat cauſidiem ꝙ uidet ꝙ
interficit eū præualebit in ſua cauſa aut deſiſtet a peccato q̄d
in corde uolebat facere. Qui uidet canes habebit cogitatum
& dolū atq; rex ex forciabit ipſum. Qui emit carnem aut dat
eū aliquis ſibi ꝓpinquoꝝ ſuorum cōtrariabit expēſam ſuam
& deinde reducet eam ſibi & eſt pauca. Qui uidet ſe comede
re carnē canis apparebit ſup inimicum ſuum uel præualebit
Et totū latrare uel ululare ſignificat bellū & placitum. Qui
uidet ꝙ bibit lac catule/ accidet ſibi nocumentum & metus
fortis/& p cuſſio. Et qui uidet ſe habere bellū cū uulpe acci-
det ſibi diſturbatio ab hoībus aut habebit placitū. qui uidet
ꝙ ludit cū uulpe caſſabit͛ cum muliere quā appropinquabit
ſibi. Qui uidet/ ꝙ uulpis uenit contra ſe & uincit eū capiet

eum dolor ex parte uẽtris & deinde remouebit'. Qui uidet
ꝗ equitat uulpẽ aut ludit ſecũ reperiet mulierẽ magnã & non
appropinquet eam ſibi. Qui bibit lac uulpis ſanabit' a dolo
re ſuo. Panis & caſeus in expoſitiõe ſicut uulpes ſunt. In om
nibus quæ locuti ſumus de uulpe/ait hamlat. Venit hõ ad ex
poſitionẽ dicẽs/uidebam ꝗ ego faciebã currere uulpem: ma
giſq̃ unq̃ uiderẽ eum currere reſpõdit/time deũ qm̃ tu es hõ
in cuius lingua eſt aliquid forte mali.

❡ De ſerpente. Cap. XVI.

QVi uidet ſerpentẽ ideſt colubrẽ/eſt rex fortis ſicut
pharao/& modo colubris. Qui uidet ſe interfice
re eũ/interficiet hoſtẽ ſuũ. qui inſcidit de eo adue-
niet & ſequet' de eo aliqd/ꝗ de manu & poteſtate
hoſtis in quo inſcidit euadet. qui uidet colubrẽ q̃d eũ mordet
aut uincit/uincet' ab inimico ſuo. Et ſi uidet eũ mortuũ mo-
riet' inimicus ſuus aut uidebit de eo q̃d deſiderat. qui uidet ſe
loq cũ colubre habebit ꝓſperitatẽ & bonũ. qui uidet q̃d cõe-
dit carnẽ colubris habebit gaudiũ & incremẽtũ i ſua pecunia.
qui uidet colubres interficiẽtes ſe ſe alterutrũ ſunt inimici qui
in terficiũt ſe ab inuicẽ. Et ſi uidet inter eos colubrẽ maiorẽ &
maioris ſignificatiõis q̃ alios erit rex illoꝝ hoſtium. Et ſi uidet
ꝗ interficiũt illũ colubrẽ interficient regẽ/ & hoc q̃d interfici
unt ex hoĩbus. qui uidet colubres coniũctos in uno loco re-
periet pecuniã de hereditate/aut de alio. Et ſi uidet colubres il
los nimiũ inimicet' pecunia ſua. qui uidet q̃d iuenit colubrẽ
auri & ſup coſtis eius ymagines bene figuratas/uidetq; q̃d lo
quit' ſibi/& ipſe loquit' eis/inueniet largitatẽ apud dñm ma-
gnã/atq; durabilẽ/& hãc uiſionẽ nõ uident niſi reges/q ppl'is
dñant' & dirigũt diuitias. q uidet colubres oris apertis amittet
pecuniã ſuã. Illi ꝑfecto colubres ſũt inimici deuerſus eũ inter
quos ſi fuerit coluber magnus ſignificat regẽ illoꝝ inimico-
rum. Et ſi interficit aliquẽ uel aliquos illorum colubrum in-

terficit tot de ſuis inimicis. Et ſi interficiunt illum colubrem magnũ interficiunt profecto regẽ illoꝝ. Colluber paruus eſt inimicus paruus ex ſuis hoibus aut aliis. Qui uidet q̃d colubet egreditur de ſua materia naſcetur ſibi filius. Qui uidet ꝙ colluber egredit de ſua mulla/comitet peccatum magnũ/ peniteat ergo/qm̃ colluber eſt ammomẽto. Et ſi colluber ĩgreditur in gulam comiſit peccatũ ꝙ digitis oſtẽdunt hoies ſibi alterutrũ/eritq; poſtmodũ homo bonus & magnus/ & adiſcet ſapientiam magnã ſibi. Qui uidet ꝙ dracho arripit ſibi uirilia ſua contraria eſt ei cũ alio. Qui uidet ꝙ iungit collubrem hõ ſupueniet ei: qui habet uolũtates malas timeat dñm & nõ adiſcat ab eo aliq̃d ſuæ uolũtatis & cõcilii.

¶ De cane lupo curuali. Cap. XVII.

Catus eſt calidus aut latro. Qui uidet ꝙ interficit catum accidet ſibi cogitatus/ qui remouebit̃ pręterea & ſi accidit ei cogitatus ſaluabit̃ ab eo. Qui uidet Albeber inimicus eius apparebit ſup eum. Albeber ẽ lupus crualis/& aluembar/expoſitio eoꝝ eſt ſicut expoſitio leonis. qui uidet ſe interficere albebet/adipiſcet̃ regnatũ magnũ. qui uidet ꝙ eqtat eũ eãdẽ expoſitionẽ hẽt ac ſi interficeret.

¶ De ſimia cane catto. Cap. XVIII.

Expoſitio Simie panis caſei/atq; cati & eoꝝ accidentium ſecũdum ꝙ interpetrati ſunt maiores in arte: q uidet ꝙ hẽt bellũ cũ ſimia ſignificat inimicũ quẽ habet ex omnibus præcaueat ergo ſe ab eo. Qui uidet ꝙ comedit carnẽ ſimię habebit cogitatum & difficile liberabitur. Cui datur enxenium ſimię habet hoſtẽ qui apparebit ſup eũ. qui uidet ꝙ fert ſimiam ſup ceruicẽ ſuam ipſe furabitur furtũ & inuenietur illud apud eum. qui uidet q̃d pãis & caſeus ueniunt contra eum ut oſculẽtur eũ/accidet ſibi deſtructio ab hominibus & dolor ex parte ut eri/deinde liberabitur aut habebit cauſam. qui uidet q̃d pugnat cũ cato inueniet rãchorẽ

magnum & fere nō liberabiẻ/accidetq́ꝫ ſibi cogitatio. Et catus ē homo calidus deceptor ſicut diximus. Qui aūt uidet q̄ interficit catū conuertet cor ſuū ad aliud ſeculū/& fugiet ab iſto/eritq́ꝫ uita ſua cum anguſtia & dolore.

¶ De ſcorpione & lupo Cap. XIX.

SApientes interpetrati ſunt ſcorpionē eē inimicū tamē modici ualoris. Qui uidet / ſe pcuti a ſcorpione aut interfici/accidet ſibi nocumentū ab inimico parui ualoris aut homines male loquentur de eo poſt eum. qui uidet ſe comedere carnē ſcorpii/aut interficere eſt inimicus q morieẻ de cuius pecunia habebit. Qui uidet q̄d tenet in manu ſua ſcorpiū mordētē hoīes ipſe qui tenet eum hoīes mordebit lingua & miniſtrabit ideſt diſcordabit alios: alios uerbo cum aliis. qui uidet ſe interficere ſcorpiū/interficiet inimicum ſuum parui ualoris. Sorex eſt mulier ſecundū ſeniores īterpetres ſomnioꝝ. qui uidet ſoricem ingredientem in uillā ī qua eſt domus ſua uxor ſua faciet ſibi inimicitiam etiam cum alio/& ſic compleuit. Salomon ſermonem ſuum.

¶ Diuiſio tertia. De auibus ſilueſtribus formicis muſcalbꝰ apibus & ciniſicibus Cap. XX.

SVper expoſitione formicaꝝ/formicaꝝ maſculū ciniſicum atq́ꝫ apium & aliaꝝ muſchaꝝ quid in oraculis miſtice ſignificent ita locuti ſunt ſapientes. qui uidet q̄d formice ingrediunẻ domū ſuam/multiplicabuntur ſibi filii ſui; & familia ſua atq́ꝫ pecunia ſua. qui uidet formicas de cameris ſuis egredi modicū uiuet. Conſices uero muſchaliōes uel muſchales atq́ꝫ ueſpe/expoſitio eſt hominis minuti & q̄d accidet in eis accidet & his minutis. Apes eſt homo lucrator magni profectus/ei cui ſe a ſociat illius domini boni ampli. qui uidet cinifex aut culex ingreditur in os ſuum lucrabitur pecuniam & bonum.

¶ De pauone grue & coruo. Cap. XXI.

EXpoſitio pauonis gruis atq; corui & pice/qd miſtice ſignificēt illa Dauid eſt. Qui uidet hr̄e pauonissam caſabitur cū muliere formoſa/habebitq; ex pecuniā & filiū. Et ſimiliter grus eādē habet expoſitōnē. et ſi pauo fuerit maſculus habebit dn̄m mōm ab hōm. Grus uero homo. Mulier miluus. Milipa ideſt aropha niam rex minor miluo. Qui uidet ſibi dari. Coruum aut grauē hēbit gaudiū. qui uidet/ꝙ pica loqt̄ ſibi ueniet nuntius a ſuo amico abſente/Coruus i oibus ſuis ſignificatiōibus eſt q̄ ſi pica. q uidet ſe decolare gruē mulier ſua abortiuabit.

¶ De uulture & aquila. Cap. XXI.

NVnc dicendū eſt de expoſitione uulturis & aquilæ ſimiliter & falchonis & achaet & alberi. Qui uidet in ſomnis ſibi dari uulturem aut aquilā aut ſunt in manu ſua/ aut comedit de carnibus eius/inueniet pecuniam aut regnatū. Et ſi uxor ſua fuerit prægnans pari & maſculum: qui uidet ſe interficere uulturem accidet ei cogitatus & infirmitas fortis. Qui comedit carnē uultoris eſt altitudo & bonum. Qui uidet/ꝙ uultur aut aqla percutit eum cū unguibus accidet ſibi deſtructio a rege. Qui uidet/ſe hr̄e uulturē aut aquilā aut tenere eas in manu ligatas fugitq; remanetq; filum tantū i manu ſua ipſe habebit regnū quod fugiet ab eo remanēte pecunia ſua. Qui uidet uultorē aut aquilā eleuat eum/& uolat cum eo uſq; ad cœlum & ipſe non cadit ab eo/ erit regnatus/& dominatus & celſitudo. Si uero ab eo ceciderit accidet ſibi in ſuo regnatu deſtructio. Et Albaret & alzaher ſunt ſicut aquila & uultur in expoſitione/niſi ꝙ deficit ex eis ualor & forte erit mulier grauida paritura malchulum. qui emit uultorem aut aquilam/cauſa uenandi cum eis/ habebit baiulationē magnam/& pcipiet baiulus ſub ſe cōſtitutis/quatenus aggregēt uel afferāt ei pecuniā. Qui uidet ꝙ caput alberis aut alzaher hēbit dn̄iū ſupra illā terrā in qua eſt.

❡De columbis & gallis. Cap. XXIII.

EXpoſitio uiſionis ſomni columbar & gallinarū maſchulorum & femellarum ſecundum interpretres & ſup palumborum ideſt columbarum ſiluestrū. Qui aūt uidet q capit palumbos multoſq; filios eorum capiet captiuas cum ſuis filiis ſeu filiabus quas faciet ſeruos uel ſeruas. qui inuenit gallinam inueniet captiuam aut ſeruā. qui uidet in domo multas gallinas ſignificat bonū/& effugationē metus atq; aſcēſionem ideſt pſperitatem ſecū. qui inuenit gallinas cū ſuis pullis habebit captiuas aut ancillas cū ſuis filiis. Cui datur palumba uenit abſcens de terra longinqua/cū quo habebit gaudium & comodū/& forte caſſabit cum uxore. Et ſi fuerit mulier prægnās pariet filium formoſum. qui uidet ſe decolare gallinam deflorabit puellam/& dixerunt ſapiētes/uendet ancillā aut morientur. qui uidet ſe inuenire auem de auibus aquæ habebit quæ uoluerit/a rege aut ab alio hoīe. qui ſomniat aut uidet q inuenit gallum album/ inueniet ſeruum bonum & fidelē/ſi fuerit rubeus erit fugitor calidus caueat ergo ab eo/& ſaluet ſe ab eo: inquantum poteſt. Qui uidet q uenatur aues de ſicho /conſequetur hereditatem & comodum boni. Qui uidet q auis de ſicho ingreditur in domum ſuam auis eſt infirmitas in lege & in hoc ſeculo & in alio/ ſi parum parum/ ſi multū multum. Qui uidet q conuertit in hernam/ideſt in auem / & uolat contra cœlum ſignificat bonū & conſequet exaltationem. Qui loquit cū aue in cœlo orabit dnm & reſpondebit idē dabit quod petit. qui uidet ſe capere quatenus gallus caueat ſecū / deinde dimittit eum & nō coit: accipit mulierem ſecreto ex ſuis ancillis / uxore ſua neſcia/ & quando uoluerit cum ea coire reperiet eam mēſtruatam & dimittet eam. Et ſi compleuiſſet uoluntatem ſuam cum gallo caueat utiq; cum ancilla ſua menſtruata. Pallūba quoq; & ſtinctio ſunt mulieres boni patris & pſapie. Gallina uero & le-

pus ſunt mulieres male. Laudatus ſit deus glorioſus & excelſus/ quia ſui gratia completa & expoſitio ſomniorũ ſecũdum artem & radicem prout interpetratus eſt rex Salamon filius Dauid Regis & prophete de quo dixit deus inueni hominẽ ſecundũ uolũtatẽ meã.

¶ Incipit Liber Quartus.

¶ QVI EST SECVNDA PARS DE EXPOSITIONE MEMBRORVM HOMINIS. PROLOGVS.

AD ſecundã partem huius codicis ſuper interpetratione ſomniorũ quid miſtice ſignificent ſtilũ apponamus qa nõ parue utilitatis cẽſuimus eſſe uiſionibus obſcuris & ignotis quaſi ore ꝓpinquo: uerã dare notitiam & ea quę ſub tenebris obumbrant̃ clarius eluceſcãt. Incipiemus ĩ iſta parte primo detegere occulta ſomnioꝝ. horacula quæ ad hominem ꝑtinere. noſcuntur expoſitione uera. ut de mẽbris hoĩs particularibus. & uictu eius ueſtimẽtis ſub trimẽbri diuiſiõe uel declaratione prout. Salamon Rex ĩ omni ſcia ꝑitiſſimus ſuis ꝓximus reuelauit & inſtruxit ꝑ hũc modũ/eno oltro.

¶ De capillis & barba. Cap. I.

DIxerunt maiores in lege qui locuti ſunt ſuꝑ expoſitione capilloꝝ hoĩs & eoꝝ tinctura ſicut de cęteris partibus & totius quod accidit̃ eis augmẽtationis quoq; atq; eoꝝ detrimenti, qui aũt uidet ꝙ abradit caput ſuũ. in aromaria eſt cõſuetus facere elymoſinã & peniten tiam ſuorum reatuũ. Et qui uidet ꝙ abradit caput & non in peregrinatione eſt malum & rumpere etiam ſuum

calamentũ. & reuelabunť ſua ſecreta atq; diſſipabitur lex ſua. Et expoſuerunt alii interpretes qm̃ erit aliquod depoſitũ qđ reddet. qui uidet q̄ capili ſui ſunt albi uel cani frumentũ ſe ſe comedit inſpiciat illud. qui uidet qđ barba ſua eſt nigra & uidet in eam paucam albedines. & qđ regit eã manu donec eam non uideat ipſe mittet capitale ſuum alii & ipſe uult qđ ſit occultum quouſq; reddat ad manus ſuas. qui uidet hoiem cũ pillis nigris uidetq; amiſtionē. canoꝝ pilloꝝ ſignificat hominem ſenſatum ꝓuidũ loquētē cum cautela. q uidet canus exiſtēs canas ſuas multiplicatiores ſolito ſignificat prudētiã ſup prudentiam & ſenſum ſup ſenſum. qui uidet qđ cannices corumpit oēs pillos ꝑſus ita qđ de nigredine in eis nihil remãſit eſt diuinitus in lege ſua. Et ſimiliter ſi caput fuerit albũ & coopuerit ipm totũ nigredo. Si aũt fuerit nigrũ & augumentať eius nigredo ditabitur. Si uero fuerit albũ. & creſcit in albedine creſcit ipſe in timore dei. Longitudo pilloꝝ plus iuſto ſi fuerit in capite eſt ſolicitudo. qui uidet trãquilari de ſuis pillis magis ſolito ſed non deducet eũ ſoluet debita ſua & liberabitur a ſaluatione ſua Et ſimiliter eſt de barba, quando præparat eam ita qđ nõ minuitur res quæ appareat pecunia ſua multiplicabitur meliorat negotia ſua. Et ſi curificat eam multum aut tranquilat eam accidet minutio in lege ſua. & ſuo honore. Qui uidet qđ barba ſua eſt tincta alhēna habebit pecuniam. Qui aũt uidet qđ naſcitur de pillis. in palma aut i uultu aut in mēbro in quo naſci non debēt. augenť debita illius ſuper quo hæc uidenť. qui uidet qđ barba ſua creuit magis ſolito accidet ſibi deſtructio. Qui uidet qđ pilli barbe aut capitis aut corporis ſui elongãtur & uidet qđ dolet inde multiplicabuntur ſup ſe debita & incurret in ſolicitudine & ſi elõgatur barba & uide qđ ſtat bene quia capeat eam talē eſſe in rei ueritate ſoluet debita ſua & obtinebit pecuniam in largitate in domo ſua. Qui uidet qđ pilli ſui ſubcadũt remouenturq;

ſibi aliquid de pillis morieť melior domus ſuæ. Qui uidet ꝙ tingit barbā ſuā aut caput ſuū & tinctura nō īpremit uult cooperire de negotiis ſuis rem q̄ apparet. Et ſi tinctura īpremit eſt opimentū & fumoſitas pilimatricū eſt ſolutio debiti modici. Pilli pectinis diminutio eoꝝ ſtat bene in lege & in cremētum eoꝝ potentatus & diminutio legis & ſignificat regē laſſiuum & magnitudo potētatus ſcd̄m modū multe longitudinis pilloꝝ donec ꝑueniat uſq; ad terrā. & quādo eſt regnatus Qui uidet ꝙ pectem ſuus eſt tranquilatus aduenit ſibi exultare in opere ſuū bonū. Qui uidet/ ꝙ tranquilat pillos ceruicis ſui ſoluet debitū ſuū. Pilli aūt albi paupertatē. pilli corporis quādo hō eſt in ꝓſperitate cū in columitate ſignificant pecuniā. Et ſi eſt hō cogitoſus.i.anxius & uidet/ ꝗ miniunť pilli minuitur ſua anxietas. Qui uidet ꝙ conſquilat ſuos pillos ſibi aut uidet eos tranquilatos ſignificat malum & amittet ſuam pecuniam in breui atq; depauperabitur.

¶ De auribus & oculis. Cap. II.

AVris eſt uxor aut filia. Qui ergo uidet ꝙ auricula ſua ſeparať a ſuo capite morieť uxor ſua aut filia ſua obibit ue lobiit. Qui uidet ꝙ auricula nō diuelitur a capite & ſibi adducit nocumentum in his que prædicimus ſua filia uel uxor habebit nocumentum mō impedimenti q̄d uidit in uiſione. Et ſimiliter augumētatio auris & ſuperflua eius magnitudo ſignificat bonitatem coniugis aut filiæ. qui det ꝙ caput ſuum loquiť obtinebit bonum. Hauelicus eſt lex hoīs & in domo ubi uiſus eſt. Vxor eſt valor hoīs īter homines ſecundū magnitudines portionē trahec oratiōe ad uocem ſiſtendam & emittendā. Oculus eſt lex hoīs ſimiliter. qui autē uidet ſe eſſe cecum. ipſe eſt detractor ſuæ legis aut deſtructor. Qui uidet ꝙ alter filioꝝ ſuorum defluit amittit medietatem ſuæ legis & faciet ſeu faciet magnum illiuſmodi. Oculus ē ſicut rex totius corporis. q uidet cecū aut & ipſemet ē cecus

&alter hō uidēs ducit eū uel aliū cecum hō alter ducit ipſe qđ eſt cecus eſt deſtructor ſuæ legis/& ipſe qui ducit cecum ē hō qui cōuertit eū. Qui uidet in oculis lipitudinē. ipſe aduerſabitur uel adulabit legi ſuę fere uſq; ad deſtructionē ipſius legis;& hoc ipm proportiōe liſpiſitatis & impedimēti uiſus. q uidet ſe mederi oculis ſuis ipe reficiet lelem ſuam. Qui uidet ſe ponere alchoal in oculis ſuis mō aſperendi etiā pulueris faciet i ſua lege aliqđ quo bene placebit hoībus.qui uidet oculi ſui ſunt in aiores oculis hoīum/aut ſunt oculi ſui debiles aut graues ignorātq; hoc hoīes ipe eſt palam melior q̄ in ſecreto. qui uidet ꝙ oculi ſunt maioris uirtutis & accuitatis q̄ cogitēt hoīes eſt in ſecretis ſuis melior q̄ i aperto. Palpebre ſunt cuſtodia oculorū.Qui.n.uidet ꝙ i ſuis palpebris habet formoſitatem maiorem q̄ eſt.Hic ē icrementum accidens honori ſuo. &hūc modum ſi uident ī eis deformitatem i quod diminutio eſt honoris ſui. In formoſitate uero palpebraꝝ ſignificat deſtructionem i lege.Oculi uero habent aliam expoſitionē uidelicet hoīes delectos i ſua familia quemadmodū filios ſuos aut filias ſuas.q uidet ſe eſſe monoculum metuat deū: quoniam ipſe eſt i maximo peccato.

¶ De ore ligua labiis dentibus & pedibus. Cap. III.

OS eſt clauis aprio negotioꝝ hois. Lingua ordinatrix ſuaꝝ reꝝ.Labia ſunt adiutores hoꝝ.Labrū ſuperius eſt maioris uirtutis q̄ iferius. Dentes ſunt prolatores domus. Dentes duales ſunt filius aut filia. ac germanus aut germana:uel pater aut mater:qm̄ hi ſūt magis ꝓpinq & meliores domus. q uidet qđ alter dualiū ē comot' aut motitus alicui ſupradictoꝝ accidet aliqd pp qđ non ſibi nec aliis ꝓdeſſe pōt.q uidet qđ i eis eſt ſupfluū augumentū aut pulchritudinē aut albedinē:i his omnibus quæ pertinet ad os uidebit rē placentem de qua conſequet gaudiū cuiuſmodi quo ſe habet illa diminutio: aut illa ſuperfluitas: & pulchritudo;

Qui aũt uidet ꝙ alius naſcit̃ ſibi dualis cũ illo habebit fratrẽ ſeu filium aut ſororẽ, aut fratrẽ qui faciet nocumẽtum aliis de domo ſecũdum proportionẽ qua nocet illæ qui ſup aditus ẽ aliis. Et ſimiliter ſi confert eodẽ modo confert illæ aliis qui ſũt in domo. In lingua eſt alius modus. Qui uero uidet eam diminutam: aut abſciſſam. & non eſt inter ſe & aliũ cauſa: nec cõtrouerſia eſt augmentum in lege. Si eni habet cauſam cũ alio & controuerſiam eſt diminutio in ratione ſua. Similiter ſi uiderit in ea ſupfluitatẽ: aut extenſionẽ eſt uirtus in ſua ratione & uictor in ſua cauſa. Qui uidet in uxore ſua: lingua abſciſſã eſt bonum ipſi mulieri. ſignificat enim ꝙ ipſa eſt mulier celata. Quadruplici dẽtes ſunt patrui: aut filii patruum aut dentes domeſtici domus. Et ſuperiores dẽtes ſunt uiri inferiores domus mulieris. Dentes cõſanguine & dolore extrahere mortem extranei ſignificat. Dentes euelli ſine dolore bonum eſt. Qui uidet inferiores cũ manu & dolore tollere filii aut alicuius proximi mortẽ ſignificat. Dentes maiores cum ſanguine perdere parentem proximum moriturum ſignificat.

¶ Expoſitio manuum unguium coſtarum crurium pedum & digitorum. Cap. IIII.

MAnus omnimode ẽ frater. Qui enim uidet eam abſciſſam aut in eam augumẽtum aut detrimẽtũ ideſt augumentationẽ uel diminutionẽ accidet in fratre adiutoriũ exponit̃ frater aut filius. Digiti uero ſunt filii germanoꝝ. Qui uidet ꝙ comedit digitũ ſuũ maximũ malũ ſignificat. Qui uidet ſe habere plures digitos accidet ſibi periculũ: & detrimentum. Vngues aũt ſunt ſuo poſſe hominis. Qui enim uidet ꝙ ſuę ungues ſunt facte & apte aut diminute fugiet ab eo ſua pecunia debilitaturq; uirtus ſua/aut ſuum poſſe. Qui aũt uidit ꝙ in ſuis unguibus habet ſupfluitatem aut ſint longiores ſolito multiplicabit̃ poſſe ſuũ. qui aũt uidet ꝙ manus ſua copulat̃ cum alia manu, ueniet frater ſu-

us ſi eſt abſcẽs:aut ſuus filius aut ſuus pater. Qui uidet ꝙ manus ſua eſt inciſa frater ſuus morietᷣ aut ſuus filius. qui uidet lauari manus accidet ſibi moleſtia uel a peccatis liberari. Coſſe ſunt parẽcatus hominis. Qui enim uidet ꝙ coſſa ſua eſt inciſa ſe abſentabit a ſuis cõſanguineis & aliqs forte ex illis morietᷣ in abſentatione qm̃ coſſa quando abſcinditᷣ aut de ſuo loco mouebit nõ reddit amplius ad ſuũ locũ. Et ſimiliter hõ q uidet iſtud abſentabit ſe a ſuis conſanguineis nunq̃ reuerſurus ad eos. Qui uidet/ꝙ coſſa ſua eſt abſciſa uidebit in cõſanguineis ſuis rem unde gaudebit. Manus inquinatas habere damnũ uel peccatũ ſignificat. genua ſua ſunt loca laboris hominis in lateri in uita ſua. & quicquid uidetᷣ in his accidet i eis ſiue de bono uitæ ſuę: ſiue de malo. Crus & pes eſt pecunia & uita in quibus eſt ſubſtẽtatio ſua & quis ſic forte crus eſt dies ſui termini. Qui autẽ uidet crus ſuum deferro procelat uitam ſuam & pecunia ſua ſibi durat atq; pſeuerat. Cuius crus eſt uitreum uiuet paꝝ p uiri ſimilitudinem. & fugiet ab eo pecunia ſua. Qui uidet ꝙ inſcindũtur ei ambo crura ſua. amittit totam pecuniam ſuam atq; neceſſaria uitæ morieturq; frater ſuus. Qui uidet ꝙ pes ſibi frangitur nõ appropinquet regi per duos dies. qui uidet q đ pes ſuus ẽ abſciſſus amittet medietatẽ pecunię ſuæ uel ſubſtantiæ. Et qui uidet q đ ambo pedes ſunt abſciſi amittet totam ſuã pecuniã & ſuã iuuandam. atq; morietur adhuc. & hic totũ precipuæ. quãdo ex toto ſeparantᷣ. in abſciſſione pedes expeditionẽ ſignificat.

¶ Expoſitio ceruicis. hũeri. coſtaꝝ. & toti⁹ corpis. Cap. V:

CEruix homis eſt locus ſuæ ueritatis: & ſuę legis & ſupfluitas eius ſaluis ſupfluitate cordis uirtutis in ſua uirtute & ſua fidelitate: & ſimiliter humeri niſi q đ humeri ſpecialiter habẽt ſignificare ueritatẽ atq; legẽ in mulieribus: & q đ diminutionis eſt in humeris eſt. non poſſe ſubſtinere in lege ueritatẽ & ſimiliter accidit i diminutiõe cer-

ulcis. Qui uidet ꝙ tranſquillat pillos ceruis reddet ueritatem proportione qua tondet ex eis. Venter exterius & interius ſignificat pecuniam & filios/qui minor quam eſt i ueritate pauceſcūt filii ſui & creatio domus ſuę. Qui uidet ꝙ uenter ſuus ē augumētatus & apparet in eo ſupfluitas uiſibiliter multiplicabūt filii ſui: & familia domus ſuæ proſperabiť ad augumentationem uētris. Qui uidet uentrē ſuū neq; diminutum: neq; ſuperfluū: ſed ſicut erat eſt ſubſtētatio. pecuniæ ſuę. Qui uidet ſe eſſe famelicum eſt homo cupidus aggregandi pecuniā ſecundū porportionē famis. Qui uidet ſe comedere aliquid de ſuo uentre ut eſt in ceſtinum: & huius comedit pecuniā ſuam. Qui uidet ſe comedere epar hominis aut cerebrum aut medulam oſſis. ipſe habebit pecuniam ſepultam. Qui uidet qđ in uentre ſuo habet uermes qui comedunt ex eo ꝙ ibi eſt uermes ſunt familia ſua. qui comedūt pecuniam ſuam: & ſimiliter omnia alia, alia uermicularia: quę oriuntur in corpore ſuo. ſeu hominis & ſui caloris nūc ualoris. qui uidet ꝙ extrahit id qđ eſt in uentre ſuo. Lauatq; illud & reducit interius erit mors ſua: abſq; peccato. qui ſi non bene lauerit remanet ſibi aliquod peccatum occultum uel diu cellatum.

¶ De uirga uirili & teſticulorum. Cap. VI.

Virga uirilis. eſt fama eius. & ſui filii & ſupfluitas illius ipſius eſt augumentū. in fama ſua. aut in filiis ſuis. qui uidet ſe habere duas uirgas habebit filiū poſt filium. Et cui inciditur uirga eius morietur filius atq; fama ipſius anichilabiť inter homines. qui uidet ꝙ uirga ſua: debilitať ē ifirmitas: filii ſui aut eſt proprie ut abſcindiť fama eius. ſecūdū proportionē debilitatis uirge & forte abſciſio uirge eſt mors hominis qm̄ nō abſcindiť: uirga eius niſi cū abſciſione ſuæ uitę & famæ. Et ſimiliter ſi elongať aut grandificatur ſiue augumentať omnia hęc accident in filiis & ſua fama. Qui uidet ꝙ oua ſua ſunt abſciſa aut acciderit & diminutio aut infir-

mitas aut hoſtes. ſui uindicabūt ſe de eo ꝓportione diminutionis quam uidet. Qui uidet ſe habere ſexū muliebrē accidet ei humilitatio & uilitas uel uſitatio qui uidet oua ſua grādia aut inuenit in eis uirtutem maiorem ſolito erit homo rebelis ad quē nec hoſtes ſui, nec alii peruenire poterunt, nec ei noceant in aliquo. Et ouum ſiniſtrum eſt filioꝝ. Qui autē uidet ꝙ extrahunť eius oua morieť eius filius. qui uidet ꝙ oua ſua exeunt extra poterit eſſe ꝙ naſciť ei filius diſſimilis ſibi & aponēt filiū ei homines alii. q uidet ꝙ oua ſua ſunt magnificata multiplicabunť filii ſui. Et ſimiliter qui uidet ꝙ oua ſunt augumentata pertinebit pecuniam ſuam & uerebuntur eum hoſtes. ſui ſecundum proportionē ſuæ augumentationis.

¶ De maxillis genis tymporibus & genubus. Cap. VII.

SVper expoſitione genaꝝ maxillaꝝ & tympoꝝ ac ſuperciliorꝝ / locuti ſunt interpretes, ſomnioꝝ inhūc modum. Maxille. Genne. & tympora ſunt ducatus uitæ hominis / quid ergo iſtis accidere uidetur in ſomno tantum refertur ad uſum ſiue ducatum uitæ hominis. qui uidet ſe in ſupercilliis habere pulchritudinē maiorē ſolito eſt bonum atq; utilitas. Et e cōuerſo. qui uidet in his diminutationem & hic legi nec ꝓdeſſe nec obeſſe & hoc modo ſe habent, Cilia niſi q̄d ſupercilia uirtutis maioris reputantur.

¶ De corde pectore mamillis fronte & narribus. Cap. VIII.

EXpoſitio cordis & pectoris mamillaꝝ atq; frōtis & nariū. & eoꝝ q̄ eis accidunt in ſomno. q uidet in ſomno q̄d in corde ſuo: eſt oculus cū quo. aſpicit eſt firma cōſtātia in lege ſua frōs eſt fortūa hoīs. apud hoīes. Naſus facies hoīs inter homines & quicquid accidit his refertur ad ſignificata. Sicut qui uidet pectus amplum erit manſuetus. & largus. & qui uidet ipſum ſtrictum erit iracundus & auarus. Mamille ſunt filia & q̄d ſomniať de mamilla boni uel mali exibit in filiam ſecundum modum. quem uidit. Mamillas alicu

ius mulieris uidere nudas. Et tangere delectãdo luxuriam ſi‑
gnificat. Qui uidet mamillas alienas luctũ inueniet.

¶ De coſtellis & omnibus membris corporis. Cap. IX.

Coſtelle ſignificant negotia mulieꝝ. Qui uidet in corpore ſuo multos oculos eſt in trementum & ſuſtentatio legis ſuæ. qui uidet ſe ſuſpenſum adueni‑et ei ſublimitas cũ diminutione ſuæ legis. qui uidet de corpore ſuo ſanguinem fluere abſq; plagis aut uidet in corpore ſuo multos oculos. de quibus fluuit ſanguis aut ſanies oĩa hęc ſignificat ꝙ ipſe inueniet pecuniam. Qui uidet ꝙ in corpore ſuo oritur naſcentia uel plaga inueniet pecuniã diminutio in corpore non eſt bona niſi in lingua. Cutis hoĩs ſignificat augumentum in ſua pecunia & in ſua matre & in ſua uita. Qui comedit carnem fornicatricis habebit bonum.

¶ Expoſitio carnium ouium & omni alium animalium. Diuiſio ſecunda. Cap. X.

Dicto ſuperius de expoſitione membroꝝ hoĩs particularium quid miſtico ſignificent intellectum ſecũdum interpretationẽ ſapientũ. Et quia cibus animalium atq; tum aquæ & uini nutriamur ideo neceſſarium fore credimus. De cibis potibus & comeſtione. In iſta enim dicit explanare. Qui aũt uidet in ſomno ꝙ cõedit de carnibus ouium. habebit proſperitatem. Et pecuniam cũ labore. Et ſi fuerit aſſate adueniet ſibi dolor etiam familiæ ſuæ. Carnes uacce ſunt carnes bauilli. qui uidet ꝙ comedit carnes uacce comedit carnẽ bauilloꝝ regis & dicit́ ꝙ naſceť ſibi filia. qui comedit carnes bouis naſcetur ſibi filius & creſcit pecunia ſua. Et ſi fuerit captiuus ſolueť & ipſe caſſabiť. cum domina ſua. Qui uidet ſe comedere carnes recentes & nõ cognoſcit de quo mẽbro fuerint. niſi quod ſcit eas eſſe de parte ſuperiori eſt homo maledictus aliis detrahens uereatur ergo deum & reſpiciat. qui uidet ꝙ percutit aliquem cum recentibus carnibus.

feriet eum lingua ſua, ꝓportionaliter. Qui uidet in domo ſua auem excoriatam, accidet ei impedimẽtum & malum in ſua familia. & precipuæ cũ caro eſt recens. Et ſi eas dñs. domus. in domũ ſuã miſerit impedimẽtũ illud ſup dñm domus ueniet. Et ſi caro fuerit illicoꝶ idem flancoꝶ & coſtellaꝶ erit impedimentum & malum in melioribus domus ſuæ. qm̃ mulieres fuerunt propagate, de coſta. Et ſi fuerit de coſſa ueniet illud malum in eo qui ſibi eſt magis ꝓpinquus. Qui emit carnes alianiſcas. & ſoluet ei pretiũ. Carnifex in ſomno eſt angelus recipiens animas pretium ꝙ dat ei eſt patiẽtia. & grates quas agit deo pro his quæ contulit ſibi. Qui uidet q̃d accipit carnes a carnifice / & non dat ei pretium exibit de impedimento ſuo nõ referẽs grates deo. Qui uidet q̃d comedit caput hoĩs aut bouis. aut uacce. eſt protelatio uitæ ſuæ. & ſequetur eum res. quam non fuerit ſuſpicatus. Qui uidet ſe comedere carnem ſuſpenſi; comedet pecuniam hoĩs ſublimis. Amplius. Qui comedit carnẽ ſuſpẽſi eſt ꝑualẽs hoĩ regis. a quo conſequetur bonũ. Qui uidet q̃d comedit caput. hoĩs ſi eſt rex. habebit de ſuo regno. Si uero non fuerit rex habebit de ſua pecunia. Qui enim uidet ſe comedere. caput hominis comedet pecuniam. comedit pecuniam eius. Et ſi in comedẽdo il lud nõ apparet in eo ſignum comeſtiõis ipſe eſt detractor hominũ queadmodũ. enim detractio ipſius non habet ueſtigia ita comeſtio ipſius non impreſſit ueſtigia morſus. qui comedit cerebrum hoĩs habebit ꝓſperitatem & pecuniam. quicũqꝫ uero comedit carnẽ. hoĩs ſicut ſexcupedes. Et alii uermes omnia ſignificant homines de familia ſua. qui comedũt pecuniam ſuam. qui uidet q̃d comedit de carne ſua. nõ appropinquet regi duobus diebus. Iterũ qui ſomniat / q̃d comedit carnem hominis inueniet pecuniam ſub teraneam. Qui autẽ comedit carnem patiẽtis morpheam nanciſcẽtur ab eo ueſtem. Et ſi caro fuerit leproſi nacíſcetur a rege pecuniam. & ueſtem:

Qui comedit carnẽ fornicatricis obtinebit bonum. Qui uidet ꝙ comedit caput hoīs aut bouis aut uace. eſt protelatio uitæ ſuæ & cõſequẽtur eum res. Quam non fuerit ſuſpicatus & ſimiliter q uidet. ꝙ comedit caput arietis aut bouis aut bouis. Qui uidet ꝙ comedit pedes eius & manus habebit pecuniam proportionalem. Secundum ꝙ uidet ſe comedere de illis. Et ſimiliter omnia illa quæ de uẽtre egrediuntur ſunt pecunia omnibus modis. Et uniuerſa illa q̃ tangis ignis. ex carbonibus. aut ex aliis ſunt malũ eo ꝙ in eo eſt labor & ſupplicium. Qui uidet ſe comedere:carnẽ/algazel eſt homo maledictus. & detractos uereatur ergo deum.& ſe cohetceat a malo. Caro autẽ cocta.eſt bonum & complementum in beneficio. Qui inuenit fruſtrum. ſiue fruſtra carnium. uace habebit hereditatem ſuorum conſanguineorum. qui uidet quod carnes uace dundit & unam quãq; partem. ponit ſe motum ipſe erit tutor alienus. ſiue alicuius.& diuidet pecuniam eius. qui comedit carnem. equi ipſe habebit bonũ teſtimonium inter homines.& excellẽtiam. ſecundum proportionem. quam comedit de carne. equi. Qui comedit de carne camelli eſt ägritudo. qui uidet ſe inuenire de carne camelli habebit pecuniam ex ea parte quam ſignificat camellus. qui uidet ſe tranquilare camellum aut diuidere carnem eius homo morietᷣ cuius pecunia parcietur. qui uidet ſe comedere carnẽ leonis ipſe perualebit inimico ſuo/licet eum primo timuerit ſiue ſit rex ſiue alius. qui uidet ſe comedere carnẽ ſimie aut lupine accidet ei cogitatus grandis. Qui uidet ſe comedere carnes porcinas. habebit pecunias de malo iuſto. qui comedit carnẽ lupi claucãtis eſt homo affectuatus. uel tacitus. qui comedit carnẽ colubris effugabitᷣ ab eo cogitatus. & creſcet pecunia illius. qui comedit carnem ſcorpii comedit pecuniam ſui hoſtis. q̃ comedit carnem pauoniſſe. uxor eius morietur/& ipſe pecuniam ſuam comedet. Qui comedit carnem auis eſt bonum in hoc ſe

culo & in alio:& ſecundū expoſitio uē:aliorum.ipſe male loq̄tur.de hoibus:q emit carnē.a carnifice/& feret eam: accidet ei ſocietas participii cū aliquo eritq;:carta eius deſtructa: recedat ergo ab eo inquantum pōt.q comedit de epate cum aceto: & ſale.non eſt comodum in eo.Nam omnis aſſatura:eſt infortunium dolor & cogitatus.

¶Expoſitio caſey.butyri.olei.ſeu lactis. Cap.XI:

ALiquid comedere ſupfluiter perturbationē ſignificat q uidit ſe comedere caſeum accidet ſibi proſperitas. Caſeum ſiccum comedere.ſignificat litem & laborē. Qui comedit butyrum:aut pinguedinem omnino eſt bonū & uiuet uita meliori & complementum i ſua pecunia ſignificat.Lac recenter mulſum pax in lege & pecunia inuetita.Qui uidet q̄d comedit caput de quo tracta eſt.groſſities:accidet ſibi cogitatus modicum perſeuerās.Mantega ouium eſt pecunia niſi q̄d in ea.eſt aliquid cōtrarii.proportione qua tegit eā.Ignis butyrꝫ uacinū eſt cōplemētum in pecunia. Et ſimiliter ē i lacte uace.Qui bibit lac ouiū uel uace diligit eū rex in alio uel eſt.q bibit lac eque diligit̄ a rege.q bibit lac mulle accidit ſibi ipedimentū & difficultas ꝓportione quam bibit.Qui bibit lac aſine egrotabit egritudine ualida deinde ſaluabit̄.q mingit ſanguinem:ex mamillis camelli habebit ex bauilone pecuniam ꝓhibitam/ex malo iuſto.Et ſi mixerit lac ipſe habebit ſcd̄m illam maneriem pecuniam nonprohibitā: & proſperitatē:& uitam bonā.Et ſi fuerit miſtura erit ſimiliter pecunia prohibita.Qui uidet ſe comedere manicā uace: aut de lacte eius erit profecto ſcd̄m modū illū: quo comedit: Et ſi bibitur de lacte eius icremētū.i ſua pecunia & bonū conſequet̄.q tangit uacā:& bibit lac eius adueniet ei bonum. Et ſi eſt captiuus ſoluet̄ et caſſabit̄ cū dn̄a ſua:et efficit̄ dn̄s domus.Et ſi eſt pauper ditabitur.Et ſi eſt diues dictabitur amplius.Et ſi uilipenditur honorabitur:et res ſua: ſublimabit̄.

Qui bibit lac leone aduenieт ſibi regnatus. ex parte regis & pſperitas. Qui bibit lac lupe accidet ei pecuniā. qui comedit ſpumam lactis ipſe uoluit ſola mala cū bonis. Venit quidam & dixit uidebam me fore in capite meo. orteolus aleo pleno: & oleū īcipiebat fluere p faciem meā. Cui ſapiens ait iſtud eſt mulier tua: & eſt tibi utilis: ſed time deū & ſic non eſt tibi grauis & inquit uir illæ unde noſti q ſic mulier mea reſpōdit. Sapiens deus fecit hominē de zalzal ſimile operis facti alias dei de terra/ & hō non habet propinquiorē/rem matre quæ peperit eū. Inquid uir illæ uerum noſti q erat utilis mihi cui ſapiens reſpōdit qm̄ oleum eſt benedictū pfectoſum. cui deus poſuit nomē arbor benedicta. Et hoc inquid uir illæ unde noſti q grauis nō erat mihi. cui ſapiēs reſpōdit qm̄ tenebas illud ſuper caput & cui ſupponitur capiti aliqd grauat eum.

Expoſitio aquæ & uini. Cap. XII.

Expoſitio uinoꝶ & uetitoꝶ & non uetitoꝶ. atq; potationis aquæ. Qui ergo uidet q bibit aquam clarā accidet ſibi bonū. modo quo bibit ex eā. Si uero eſt turbida accidet ſibi cogitatus: & egritudo ſecundum porportionē turpitudinis aquę. Qui aūt bibit cum hoibus: & uas incidit p ceruicū eoꝶ accidet ſibi in pecunia iactura quare ſit p uidus. q bibit uinū habebit pecuniam prohibitā modo quo bibit. Si aūt uidet q inebriat de eo habebit enim pecuniā iniuſtam: & regnatū ſecundū proportionem. inebriationis. qui uidet ſe inebriatum abſq; uinū eſt regnatū oibus modis ſi ſit ex re quæ non eſt prohibita illi bibere eſt debilis aliquantulū in ſuo regnatu. ſed deus regit ipſum & confert ei bonum cum ſalute ſuæ legis. Et ſimiliter qui bibit decoctū aut aliud ex uinis q inebriant eſt pecunia: & prohibitio eius ſecundum modum prohibitionis uinoꝶ in aqua pecunia erit deſtructio/ aut in uerbis ſecundū modum. quo ignis tangit uinum/ & ſi fuerit coctum. Si uinum ſimplex. eſt pecunia prohibita ſine

labore:& uerbis. Qui uidet ſecum alio tenere. uas uini/& cō
tēduut ſuper eo habebit cauſam cū eo hoīe. q uidet ſe exprime
re uinū ab uuis. ipſe exercebit negotiū eius regis:& per manus
exponentur magna & accidit illud. explanatione Ioſeph. Io-
ſeph enim fuit captus. & poſuerūt cuſtodes. in carcerē cū duo-
bus iuuenibus. qui ibidem erant per longum tpſ: & qui om
nes i ſimul ita decluſi extitiſſent. ſ. regis pincerna & paſtor & io
ſeph cui dixit alter eoꝝ. iuuenū ſomniaui. Videbam uinū ex-
primere ab uuis & propinabam regi:& alter dixit uidebam in
ſomnis ꝙ ferebam panes in capite meo:& aues ueniebant &
comedebāt. Reſpondit Ioſeph. illi iuueni qui exprimebat ui-
num ex uuis & propinquabat regi non moraberis. in captio
ne niſi parum deide exhies miniſtrabis regi & propinabis ei
cum dextra tua. Poſthæc dixit alii: tu uero q ferebas panem i
capite ideſt ſuper caput tuū. heu tibi i eo ꝙ ſtatutum eſt de te
a rege uocabit enim te rex:& ſuſpendet te. Aues quæ uenient.
comedent de corpore tuo. Cui illæ inquit. ego nō uidi. ex hoc
aliquid. ſed mētitus ſum ſuper me & Ioſeph. Hic ad eum iam
iudicatū eſt ꝙ me interrogaſti nec mora quin uterq;. exiuit ab
eis:& accidit. etiam ambobus ſicut dictum eſt. Qui uidet flu
men uini & uidet illud eſſe i domo accidet ſibi diſcordia in le-
ge ſua. Et ſimiliter q ingreditur. in eo aut qui trahet ex eo ali-
quid accidet ſibi diſcordia proportione qua per tractet illud. q
uidet ꝙ bibit de uaſe donec nil linquatur ipſe: eſt homo cu-
ius uita finita eſt:& ſi remanſerit ex eo aliqd i uaſe finiunt de
diebus ſuis quantum bibit ex eo & remanſit de eis quantum
remanſit i uaſe. q uidet ꝙ ſibi datur aqua: i uaſe eſt filius i ute-
ro mulieris. q uidet q đ frangitur uas & remanet aqua in ſuis
manibus morietur mulier & remanebit filius eius & ſi uertiē
aqua & remanet. uas morietur filius & remanebit mulier. qui
uidet ſe exprimere uinum. i domo ſua adueniet ipedimētum.
Aliter de domo ſua. aut morietur ipſe. Qui uidet ſe propina-

re hoibus aquam ipſe operabitur bonum opus niſi fuerit in datione aliqua macula uel heſitatio:& non accepit inde preti um:& cū ibi non fuerit.nō erit ſuper uaſe expoſitio illa/ ſed ſu per aqua. Qui uidet ꝙ eſt ebrius abſq; uino ē metus ualidus: qui ſibi accidit. Qui uidet ꝙ bibit de ſanguine hois ſaluabiť a peccato. Qui uidet ꝙ bibit de aqua pluuiali & aqua eſt ſere na.habebit bonum/quę ſi fuerit turbida egrotabit egritudine forti ſecūdum por portionē quam bibit ex aqua. Qui bibit a/ quam calidam.ſaluabiť a rixa & habebit dei mercedē:& infir mabiť. Qui bibit de fonte claro. uitę prolongamen habebit ſecundū modum quē bibit ex aqua. qui bibit aquam calidam & balneatur in ea.egrotabitur. Et ſapientes dixerūt ꝙ uenit ei controuerſia ab inimico ſuo. Et ſimiliter dixerunt ꝙ accidet ſi bi cogitatus.& egritudo:q uidet ꝙ comuniter bibit eſt prote latio uitæ ſuę & uictoria de hoſte ſuo: Qui uidet ꝙ uenerit ī aqua in loco incognito:& cum uaſe non cognito uideturq; ei ꝙ nunq̄ biberit in tali loco.qualis ipſe eſt nec ī tali uaſe qua lis:eſt illud totum.ſciat ꝙ finita eſt uita ſua.q uidet qđ bibit ui num inebriabile.eſt protelatio uitę & ꝓſperitas . q bibit aquā putei īfirmabitur & ſi balneať ī ea/ita feruefcit cor ſuū: & iraſci tur ita uehemēti & ipoſſibilitate ponet cum poſſibilimēto for ti.q bibit aquam eſt ꝓtelatio uitæ ſuæ & habebit pecuniā & ſi eſt in ſolicitudine ſaluabitur ab ea:qui bibit aquam dulcem ſaluabiť ab egritudine ſi habet & ſaluabitur ab impedimento & preſſura:& procelabit uitam ſuam. Qui bibit aquam ſim plicem eſt protelatio uitæ ſuę & habebit pecuniam & ſi eſt in ſolicitudine ſaluabitur ab ea.

¶ De ueſtimentis & omni ueſtimentorum generum & de ca miſia. Diuiſio tertia. Cap. XIII.

TRactaturi ſup expoſitione oium. generꝫ indumētoꝝ ad hoiem ptinētium poſt tractatum de cibis.atq; po tibus hominis utilibus atq; inutilibus dignū auctu

mīmus id eſt conamur.elucidare ſup eiſdem a ueſtiméto. mā
gis homini propinqui inchoamus. Qui aūt uidet ꝙ camiſia
ſua eſt rupta.ruptura incorigili non habebit filiū. & accidet in
ter ſe. & uxorē ſuam rixa. Et ſi fuerit ruptura eo mō quo poſ-
ſet corrigi eſt homo affacturatus. qui uidet ꝙ pecadiat uel pe
catiat ueſtimētum ſuum ſimiliter accidet inter ſe & uxorē ſuā
cauſa & cōtrouerſia.qui uidet ꝙ fuit ueſtimentum uxoris ſuæ
accidet ſibi ſolicitudo. qui uidet ꝙ texit pānum ibi iter. Qui
uidet ꝙ net lanam.aut pillos camelloꝝ.dum ꝙ ſprecat ad uiꝝ
uere ibit iter longum. qui uidet q̄d fillat linū.aut cotonū. aut
ſiricum aut quodcūq; pertinet mulieri & nō uero faciet aliq̄d
ꝙ ꝑtinebit ad opera mulieris ſed non nocet ei niſi q̄d intrat in
opera muliebria. Alchemar.i. orationale de ſirico albo ſigni-
ficat mulierem. bacce uero mulierem.aut ancillam. Qui aūt
uidet aliquod iſtorum querat expoſitionē in capitulo ſuo.ſ.in
primo uel de radice ſomnioꝝ qm̄ plura unū repreſentant.Co
lumna ultima illius capituli in ſella.hoc enī ueſtimentū illud
quod melius eſt ex eis eſt q̄d eſt magis ampliū & magnū. Ca
miſia alcacanis & reddere alocanis lucrum in mercatiōe & di-
uitia/& ſpiſſum eorū niſi ſit groſſum/ magis ualet q̄ ſubtile &
ſi ſit precioſum &ſublime. Alcalac id eſt ueſtimētum uſum ra
cum terræ propinquum ruptum ſignificat paupertatem. Ve-
ſtimētum ſordidum ſignificat deſtructionē legis & ſeculi. Et
ex ueſtimētis quæ ſunt albe pulchritudinē formoſam ſignifi-
cant & bonitatē in hoc ſeculo:& in alio regnū quoq; & diui-
num atq; fundamētum in lege. Et ueſtimentū rubeum ſigni
ficat mulieribus bonū & in hoc ſeculo/& uiris ſuaua. aut fa-
uaria. aut lintheolus. aut tede ſignificat gaudium in hoc ſe-
culo & effugationē cogitatum diuturnam. Et ſi fuerit rube-
do in eo q̄d induit uir aut q̄d pertinet uiro ipe habebit rixam
fortem proportionalem rubedini & eius uirtuti. Omnis co-
lor citrinus debilitatem in lege. Et egritudinem ſignificat.

Viridus color bonum in lege & in hoc ſeculo ſignificat. Color niger eſt bonus ei qui cõſueuit inducere. ueritatem rei. Ei auté qui non conſueuit inducere non eſt bonum melius tamen ueſtimentum eſt pro lege & pro hoc ſeculo cũ rede. dum eſt alcocon. Qui uidet induit aliquid ex eo adipiſcet̃ a lege & ab hoc ſeculo. pro modo ueſtimenti. Qui uidet ꝙ induit alchaba. i. Camiſiã ſtrictam aut brachas de circho aut ſirico habet regnatũ. qui uidet ſup ſe ſaluanã eſſe caſſabitur cum coniuge. Quicquid mulier uidet ſuper ſe eſſe de ueſtimentis uiri eſt bonum mulieri ipſi. Et ſi fuerit de ueſtimẽtis belli ſignificat ſe eſſe ſup uirum. Et mulier quæ uidet ꝙ induit ueſtimẽtũ caſſabit̃ cũ alio. Et rubedo in ueſtimẽtis mulieris/eſt bonũ in hoc ſeculo. Qui uidet ueſtimẽta combuſta ſignificat deceptionẽ. Et qui uidet ꝙ habet ueſtimẽtum formoſum habebit in publico gaudium.

¶ De aggregatione ueſtimentorum. Cap. XIIII.

QVi uidet habere ſup ſe riddeã ſabanã amplã primam & rarã. i. ſubtilẽ eſt homo qũ querit diuidere a ſe cõiugẽ ſuã & uult uenire occaſione diuortii ad eã diuidẽdi ſed uerecõdia tenet eũ pro parẽtibus ſuis. quia ueret̃ dimittere eam ſine occaſione. qui uidet ꝙ induit albureham nigram. ipſe comittet rem prohibitã. ueat ergo deum & reſpiciat a malo & diuertat ſe ab ea re; ſiue ſit mulier ſiue ꝙ eſt. Qui uidet habere ſup ſe pãnum lineum magni pretii eſt homo bonoꝝ operum. appropinquat deo ex bonis operibus in occulto & in manifeſto. q uidet ꝙ iduit camiſiam albam & ridde ex his quæ cognita ſunt ad induendũ eſt robur & conſtãtia in lege ridde & enim ſignificat manſuetudinem & integritatem & cõplemẽtum ſinceritatis in lege. qui uidet indui ueſtimẽtis rubeis. incurret bellũ forte & ſi ipſe fuit ex hoibus regis habebit baiulationem. Qui uidet ſup ſe camiſiam nigrã. ibit pecunia ſua donec remãeat nihil dictum

lucrabitur pecuniã cum qua ſubſtentabit ſe ab hoībus. Qui uidet ſe ueſtitũ alholia ideſt ueſte ſtricta nigra & cinctura atq; ſpata eſt regnũ ei & ſaluabit pecuniam ſuam a rege. Et linthea men ſignificat ſeruam. & ſabana mulierẽ, ingenuã & liberam & ſolutam. Qui aũt uidet ſe inducere brachas acquiret ſeruã aut ancillam. Qui uidet ſe afferri brachas, aut auferuntur ſi bi eas morieť ſeruus aut eius ancilla ac diſtrabit eos. Qui ui det ſup ſe habere ueſtimẽtum unctum accidet ſibi a rege rixa: quia loquetur ſibi rem quæ grauabit eũ. qui uidet q̃ habet ſu per ſe ueſtimentum nigrum nõ eſt bonum. Qui uidet ſup ſe dyſploidem uel quaſi pãni ſerici ad modũ ſchalcharii uel ſchal cherii crediderunt ei cõſilium putantẽ & propinquauit homi nibus. in quibus credidit ipſi reuelauerunt cũ uerbo ex ipſi us, donec peruenit ad eos qui crediderunt ſecretũ ei unde ac cidet ſup hoc rixa & cõtrouerſia atq; placitum quia penituit ſe propalaſſe meruitq; eo uerecũdiam. magnam. Qui uidet ſu per ſe ueſtimẽtum de bombice magni pretii acquiret pecuni am. Et ſi ueſtimẽta fuerit linea & ſimiliter magni pretii acqui ret pecuniam & continebit ſe bene in lege ſua eritq; homo ſi ne ira. & timẽs deum. Qui aũt uidet q̃ ueſtimẽta ſua furãtur ſibi habebit cauſam fortẽ cum aliquibus corã rege amittetq; de pecunia ſua. qui uidet q̃ ueſtimẽta ſua ſumunť ſibi confir mabunť negotia ſua. atq; negotia familiæ ſuæ. qui uidet ue ſtimẽtis ſuis rupturã. eſt effugatio cogitatus. qui uidet q̃ ue ſtimẽta ſua ſibi rũpunť & comẽdat cum petiis ſignificat placi tum. qui uidet q̃ ipe ſunt ſuũ ueſtimẽtum pamplamentũ cõ plebunť negotia ſua in lege ſed in hoc ſeculo non tm̃.

¶ Expoſitio pannoꝝ: & ueſtimẽtorum. Cap. XV.

Dicto in capitulis præcedentibus iſtud de expoſitio ne ſomniorũ. uerũ in hoc capitulo diuidet quomõ diuerſificanť ſomnioꝝ interpretes ratione tempori bus & hortarum. Qui enim uidet q̃ eſt ueſtitus cũ pelle aut

cum almaſit ideſt diſploide aut pliua de ſi eſt in die yemis. eſt bonum. & eſt robur bone continentiæ. Si uero ſit in diebus eſtatis eſt cogitatus/& rācor. Algozes ſunt pecunia. Algna ſi ideſt panus: de ſirico fruns. non ad ſe alcharium. Qui induit eum poſſunt eſſe.in ſomno cogitatus.ac uulnera aut uariola & meliora ueſtimenta ſunt de lana deinde alcocon ideſt cotonum. & totum hic eſt pecunia. Et Albeazzen adhuc minus q̄ alcocon.& capilli minus q̄ lana & minus q̄ pelles ſilueſtres ſicut concullorum: & uarii & ſimilium & totum hoc eſt pecunia & proſperitas. Huiuſmodi quæ ſibi accidet. Camiſia eſt hominis ſuus honor/& ſi decidet ab ipſo camiſia ab eo defluit honor eius & regnatus. Et ſimiliter elgil elgib enim & labeū eſt coniunctio camiſiæ & pulchritudo ipſius & camiſia eſt coniunctio honoris.hominis ſuiq; regnatus. Qui uidet ſe balneari & induit noua ueſtimenta aut limpida abſcinditur.ab eo ſua cogitatio & ſi eſt homo habens pecuniam minuit de illa. Veſtimenta alba ſunt regnatus. & confirmatio in lege. Veſtimenta cum liſtis qui induit accidet ſibi controuerſia a rege.& loquetur ſibi rex res quæ grauat eum uel grauabit. Qui uidet quod ueſtimenta ſua ſit corrupta naſcetur ſibi filius. Et rubedo uniuerſa. eſt homicidium & ſanguinis effuſio atq; contentio. Et cui aufertur lintheolus ſuus aufertur ſibi camiſia ſua. & ſimiliter bracha. Et qui uidet q̄ camiſia ſua. ſibi aufertur auffertur ſibi regnatus ſuus. qui uidet quod indui ueſtimentum de ſirico eo modo quo ſolet. induere illud. eſt q̄ de ſuis ueſtimentis eſt regnatus. & dolor. Et ſi nō cognouerit illud nec eſt de ſuis ueſtimentis erit exilaritio quā habebit & regnatus q̄ accidet ſibi. Qui uidet q̄ habet ſup ſe alchaba.i. camiſiam anguſtiā & anchalirize aut diſploidē detractio eſt regnatus. Qui uidet q̄ auferunt ſibi aliqua uel alique exiſtis q̄ nominauimus auferunt ei cogitatū ſuū. q uidet ſup ſe telam de tiracem aut de alcam erit cauſa & cōtrouerſia.

¶ De culcitra.lecto:& marſegna. Cap.XVI.

EXpoſitio culcitro℞ lecti & marſegnarum.i.materatii atq; eo℞ accidentiū eſt p hūc modū.Culcitra eſt uxor uiri qm̄ nō eſt cognita.Qui uidet ſe accipere culcitrā & plumat & reponere abſcētat ſe ab uxore & cedit aut recedit ab ea atq; poſponit.Qui uidet ſe eē ſup lectū abſq; culcitra capiet iter & ꝓſperabit̄ in eo:& ſi ſup lectū fuerit culcitra. adue‐nit ei ſublimitas:& bonū atq; poteſtas.Culcitra eſt perfectio amplitudinis & gaudiū.Qui uidet culcitrā in loco nō cogni‐to & nō cognitā habebit terrā ſcd̄m modū amplitudinis cul‐citre:& ſi uidet culcitrā ſup lectum:& ſe ſup eum: habebit po teſtatē:& altitudinē & ſi nō fuerit ſup illū culcitrū : & illę ſtat ſup abſq; culcitra ipſe arripiet iter lōgū.& qui uidet ꝙ dormit ſup illū de die eſt obliuio i lege/& ſi eſt dormire ſup ſuam cul‐citrē:notam:eſt negligētia eius in lege:ex parte cōiugis ſuæ.& ſi uidet ꝙ morieẗ ſup eū lectū.morieẗ in penitētia eo℞ pecca‐to℞ q̄ fecit i anguſtia. Marſegne ſunt ſeruiētes domus.& ꝙ ac ciderit i marſegnis accidet in ſeruientibus. Qui uidet ſe ſtare ſup culcitrē eſt amplitudo & gaudiū &proſperitas eſt ſublimi tas:Qui uidet ſe eſſe ſup lectū & ſuper culcitrē:ſignificat lar‐gitatē bonū gaudiū & altitudinē. q uidet ſe ſtare ſup lectū & culcitrē ē regnatus & excellētia & tranqlitas a ſolicine.

¶ Expoſitio pedulum mitre.& almentar. Cap.XVII.

PEdules ſunt cuſtodia pedis:& pes eſt cuſtodia pecu cuniæ.Qui ergo uidet ꝙ calciat pedules uouos & ſanos boni odoris:dabit ſuum zelie de ſua pecunia eritq; ſuū teſtim̄ ſuper illū bonū.in lege eius: & qđ accidit de bono uel de malo ſup pedulibus:expoſitio ē ſup ezelye.i.pe‐cuniæ ſuę.Almētar.i.calciamēta.Qui.n.uidet ſe hr̄e almētar ſi ē homo regalis.ſtat in regno ſuo cū bono iudicio & teſtimo nio:quoniam almētar eſt ſuper omnia ueſtimenta & teſtimo nium bonum;& nomē bonum & ſuper oēs res:& ſi nō fuerit

regalis erit negotiũ eius in lege ſua & complemētum/ & totũ hoc habet quādo almētar eſt de lana: aut de alcocō/ & ſi fuerit de tiraco non tamen uidebit: & poteſt eſſe almentar ex alia parte crocũ. a nocumēto uita & baiulatiōe. Qui uidet ꝙ habet ĩ capite ſuo mitram. de tiracon habebit baiulationē. Et ſi uidet ꝙ adiungit eam alii mitre erit potētatus cum alio potentatu. Et ſi mitra fuerit ex alcocon. habebit in negotio ſuo complementum & quicquid patit̃: in eo acquirere eſt de bono iuſto. Qui uidet ſe tenere mitram albã eſt protelatio uitæ.

De tapetis & culcitris. Cap. XVIII.

Capitulum octodecimum eſt expoſitio tapetorũ & alqueſcit & eoꝝ accidētium tapetũ eſt ſeculum hoīs & terra eius ſup quam negotia eius. Qui uidet ſuper ſe expandi tapetũ nouum: amplum habebit ex modo bonũ cũ modico ſtudio. Qui uidet ꝙ cambiat tapetũ ſuũ de uno loco: ad alcon mutabit ſuum uiuere ad aliũ locum præter illũ in quo eſt. Tapetum quando eſt extēſum magis ualet q̃ quando eſt complicatum. Qui uidet ꝙ plicat/tapetum ſuum ipſemet ſibi aut alius & deinde ponit illud ſup humero ſuo fertq; eum alius in cognitus obibit dñs tapeti. Qui uidet illud plicatũ & non expādit nec uidet extēſum ſignificat ſuũ ſeculum. Et ſi non extēdit ei poſtea adueniet ĩ uita ſua aliud anguſtiæ. Et ſi habet in corde ꝓpoſitum extendendi hēbit ſpem ꝙ habebit procellationē in hoc ſeculo. Alqueſcit ſignificat famulos domus & q̄d eius accidet de bono uel de malo: erit in iſtis.

De omni ſpetie calceorum. Cap. XIX.

Alnactani ideſt albaltares: & ſcarponiũ uel ſcalponũ & alchofain ideſt maneris. alcorbes. iſta ſunt genera calciamētorum. Qui aũt uidet ſe calciare uel calciari facere alchofain ſordidos ideſt ſotulares. de lana eſt ſolicitudo: & inopia. Qui uidet q̄d calciat alchofain ruptos habebit largitatem: & effugabitur a ſe ſolicitudo. Qui uidet ſe cal-

ciatum cũ alchoſain ruptis ad eo q̃d præheminet pes exterius adueniet ſibi largitas:gaudiũ & proſperitas & effugabitur ab eo ſolicitudo & ditabit̃ & ſi abſtulerit ſibi eas abiit opulentia ſua:ſi eſt diues:ſi uero eſt pauper firmatur in paupertate aliquã to tpe & habebit cauſam forte:cum ſua familia. Qui uidet ſe habere althoſain:& comburritur alter eorum ipſe uero habebit pecuniam in terra inimicorũ:de quo amittet medietatem. Et ſi ambo comburunt̃ amittet eam totam. Qui uidet q̃d calciat alchoſain nigros:& nouos caſſabitur cum muliere ſuper quã faciet ſumptus:aut iter habebit & faciet in itinere ſũptus. Et dixerunt ſapientes aut ita erit aut incatenabitur cum cathenis ferreis nouis:& ſi nouos albos adueniet ei hereditatio: & ſolicitudo propinqua. Et ſi fuerint uetuſti erit ſolicitudo.& cogitatio in tunica quo exterius non accidet. Qui uidet alchoſa in q auferuntur ſibi expedibus ſi eſt incatenatus decatenabit̃ eũ atq; ſoluent. Si uero non fuerit catenatus adueniet ſibi largitas & bonũ & effugabit̃ ſua ſolicitudo. Qui uidet q̃d calciat ſcarpones iter arripiet. Qui uidet q̃d corrigie ſcarponũ ſuorum incidunt̃ dimittet ſuũ iter uolũtariæ. Dixerunt ſomniorum interpretes. Qui uidet q̃d frangunt̃ ligamina ſuæ corrige & ſuũ azimon ideſt ligatio quæ ponit̃ ingiro ſcarponis. quatenus ipſum bone ſtringat altera ligamina accidet ei res q̃ detinebit eũ ab itinete initio. Et q uidet q̃d induit ſcarpões & non incidit cũ illis accidet ipſe ſup mulierẽ grauã uel grauidã: & ſi calciauerit eos niſi q̃d dantur tm̃ in manibus eius adueniet ſibi mulierẽ uirginem & ſi fuerit nigri erit mulier pecunioſa. Si fuerint uirides erit ſubſtentatrix legis. Si fuerint rubei erit iocoſa. Si fuerint citrini erit i motatiua.& ſi fuerint colorati diuerſis coloribus erit laſciua magne uoluptatis.locuta ſuper uiros. Qui uidet q̃d incidit cum ſcarponibus:& de fluxo uno init Cum alio.ipſe eſt homo. Qui erit in itinere cũ fratre ſuo qui pro fratre remanſit;& rediit ipſe & ipſe frater ſuus in

orietur:& ſi mõ habet fratrẽ abſcentẽ erit conſanguineus aut amicus ſuus ſimilis fratri. qm̃ ſcarpacẽ. frater ſcarponis eſt ſimilis ei. qui uidet ꝙ calciat ſcarpones nouos caſſabitur cũ muliere aut arripiet iter in loco ubi nunq̃ fuit. Et ſi hẽbit amicum aliquẽ abſcentẽ ueniet ſibi incolunis:& cũ lucro:& ſi pauper fuerit dictabit̃. Qui calciat ſcarpones antiquos arripiet iter ad locum in quo nõ fuit alia uice: Qui uidet ꝙ furantur ſibi ſcarpones morief uxor ſua. Et dixerũt ſomnioꝝ interpretes. i culcatione ſcarponũ quando eſt iter lõgũ quod arripiet is q eos calciat. Completus eſt iam Liber quartus de explanatione mẽbrorum hominis:& eorum quę pertinent ad eum.

¶ Incipit Liber Quintus.

¶ DE HIS QVAE PERTINENT HOMINI QVANTVM AD BONVM VEL AD MALVM.

AD expoſitionẽ ſomnioꝝ: & precipue rerum quæ ad laudem ſiue damnum hominis pertinere noſcuntur; mittũtur ſapientes: ꝙ miſtice ſignificẽt ſunt interpretati ſermõe plano & comuni & primo inſiſtũt ſup explanatõe eius q i ſõno ſuo uidet mulieres aut uxorem ſuam aut diuerſam uel alienam.

¶ De eo qui uidet mulieres. Cap. I.

QVi aũt uidet ꝙ ſeparat uxorẽ ſuã a ſe & ducit aliã egredief de uno regno ad aliud & ſi nõ cõpetit ei regnatus. erit cogitatus & dolor q accidet ſibi & ſi fuerit regnũ deponef. Dixerunt. n. ſomnioꝝ ſapientes. q diuidit uxorẽ ſuã a ſe habebit placitũ cum hoie: eũ habebit uerba fortia & amata. Qui uidet ꝙ uxor ſua habet. ſe

xum uirilem habebit filiũ qui habebit dominũ multũ ſuper hoies.oẽs qui ſunt in uilla uel loco illo. Qui uidet ꝙ uxor ſua ſit boni tenoris & bone habitudinis magis ſolito: ita efficitur totum negotium ſuũ melius q̃ fuerat. Qui uidit mulierẽ nõ cognitã erit annus q̃ ueniet proportione ſuæ pulchritudinis & mulier uecula eſt ſeculum. Qui uidet ꝙ accoligit ad ſe ueculam. eſt hõ ſecularis. Et qui uidet ꝙ eycit eã a ſe nõ eſt hõ ſecularis. Et uecula incognita magis ualet q̃ cognita. Et q uidet ꝙ habet iuuenculã regnatũ & bonũ habebit. Et dixerunt ſapientes ꝙ eo anno caſabit̃ cũ muliere quã diligit illius pulchritudinis. cuius erit illa iuuencula. cũ qua in ſomno concubit. Et ſi fuerit cellata aut facie occulta eſt bonũ occultum. Et mulieres non cognite ſunt. meliores q̃ cognite & ſociari cum mulieribus eſt bonũ ſcd̃m modum obedictiæ eaꝝ ſibi. Qui uidet ꝙ loquit̃ cum muliere aut ridet aut cõcubit cum ea habebit bonũ & gaudiũ. Et ſi eſt mulier meretrix non cognita erit melior quam cognita. Si non ſit mulier meretrix non cognita ſimiliter ſit melior q̃ cognita. & ſociari cũ meretrice peccabit aliquod peccatum. Et põt eſſe meretrix homo ſapiens a quo recipiũt hoies de ſua ſapientia. Et qui uidet ꝙ coyt cum uxore ſua aut familia. uel familia ſua habebit diuitia & ꝓſperitatem in ſuo ſæculo & hoc erit ſecũdũ modum coytus quo coyt. cum ea. Qui uidet ſe iacentem. cũ muliere. erit annus completus. quod accidet ſibi. & ſi mulier illa fuerit incognita. eſt magis uerum. Et pręſcindere linguam mulieri eſt bonũ & in ſceſſione linguæ uiri expones multe ſunt & iam expoſuimus eas. Qui uidet ꝙ uxor ſua. diſponſatur. alii. & ducũt eam ad alium eſt homo/cui accidẽt ĩpedimẽta multa. & amiſſio in ſua pecunia quouſq; cõſumat̃ & demum. Lucrabit̃ aliã pecuniam. & homo cum uiderit una uice poſt aliam, erit homo diuerſus in ſuis mercationibus & erit in cõtinentia legis melior q̃. aſpicet in ſuis operibus, & efficietur bonus homo.

Qui uidet q̄d loquitur mulieri ornate aut ridet cum ea · caſſa bitur cum uxore uidua cuius etiam uir obiit habebit cū ea pe cuniam. & filium. Qui aūt emit ancillam nigram ſaluabitur a ſolicitudine. Et ſi fuerit libera & uidet q̄d emit eam non ē in ea. comodū. Et ſi uiderit q̄d coyt cum nigra q̄ eſt in captione & nō eſt ſoluta egrediet ipſa de cogitatu & habebit bonum.

¶ Expoſitio earum quas uidet mulier de ſe. Cap. II.

Mulier quę uidet q̄d pilli capitis ſui ſuper abſciſi aut trāquillati ſeq̄ſtrabit uir ſuus. a ſe aut alter eoꝝ mo rieť. & ſi nō habuit maritū erit q̄d accidet ſuper ali quo cōſanguineoꝝ ipſius mulieris. Mulier quæ ui det ſe uere redibit maritus ſuus. ex itinere in columis. q̄d ſi ce ciderit fuſus, morieť eius maritus & non rediit thorale mulie ris ſignificat uiꝝ ſuum. qd ergo accidet thorali erit in marito. Mulier quæ uidet q̄d aliqs cōſanguineorū ſuoꝝ aut alius ſug git de operibus ſuis. ipſe accipiet de pecunia ſua. ea uolente. Qui uidet q̄d abradiit ei caput ꝑſuadebit uiro ſuo rem quæ non eſt bona ꝑ ea. qcquid uidet mulier ſup ſe eſſe de ueſtimē tis uiri eſt bonum. ipſi mulieri. Et ſi fuerit de ueſtimentis bel li ſignificat ſe eſſe ſup uirū ſuum. Et mulier quæ uidet quod datur ſibi ſpata aut lancea aut baliſta aut ſagitta · naſcetur ſibi filius. & ſi uidet q̄d ſibi dať fuſus erit filia. Et ſi uidet q̄d in fu ſo eſt filatorium ideſt uerticulū. caſſabiť filia eius. & ſi cadit fi latorium morieť maritus filiæ aut ſeparabitur ab ea. & rube do in ueſtimētis mulieris eſt bonū in hoc ſeculo. Et cū uidet mulier q̄d thorale ſuū cadit aut aufertur ſibi morieť uir ſuus. Et dixerunt ſapientes hoc eſſe in fine trium noxium aut ſepe rat eam a ſe ſi eſt abſcens non reuerteť. Mulier quæ uidet q̄d conterit muſtū · & præparat bona ei mulier & habet bonum teſtimoniū. Mulier quę uidet q̄d habet pectenſium tranſqui latum obtinebit bonum ex uiro ſuo.

¶ De homicidio de collatione, & percuſſione. Cap. III.

QVi uidet ꝙ iterficit᷑ ꝓlongat᷑ uita ſua. qui uidet
ꝙ detrŏcat᷑ eius caput: ſibi diuidit᷑ q; eius caput
a corpore ꝓrſus ſi eſt captiuus. ſoluet᷑ ſi ĩfirmus
ſanabit᷑ ſi ĩ debĩtis ſaluũ ea & ſi ẽ ſolicitus aut for
midoloſus iſta remouebunt᷑ ab eo & ſit cognĩo
ſcit eſt q abſcindebat ei caput accedit ei iſtud ꝑ manus illius. &
abſcidit caput cũ enſe ſignificat comodũ ꝓpinquũ. De colari
eſt ſm mauros pedeteꝗuerti & nõ ſubito. Ingulari & qm̃ in gu
lare ꝑtinet ad arietes. Decolare ẽ hereditare & malignare & ca
pere pecuniã ui & ꝓdincoſe. Ea & qñ patitur egritudinẽ. cro-
meã ſicut archeticã. & paraliſum. & uidet q̃d interficit᷑/ aut ab
ſcindit᷑ ei caput. morieẗ cum indulgẽtia dei. & qui uidet q̃d
decolat hoĩem decolatot habet aliqd a decolato. qui uidet q̃d
ſinterficit hoĩem interfectus habet aliquid ab iterfectore qui
uidet q̃d colluctat cũ aliquo illæ qui cadit aut poſternit᷑ ſupe
rabit alium. qui uidet q̃d infurcat᷑ ſignificat anxietatem & ſi-
militer omne q̃d dicet de decolare ſimile ſuus decolator noce
bit decollato & ſi fuerit in eo ſanguinitas & ꝓpinquitas deco
labit ſuã ſanguinitatem ab ipſo. & totũ hoc qñ ſanguis egredi
tur in decollatione: quando uero non exit ſanguis eſt coniũ-
gere eum ſibi & cognoſcere eum pro conſanguineo. Q ui lu
ctatur cum hoĩe illæ qui proſternitur ſuperabit ſicut fuit. Ar
bair quando fuit luctabit᷑ cum eo qui tenebat eum obſeſſum
& proſternit in terrã. unde turbatus miſit conſulẽdum ſapiẽ-
tẽm ſup̃ hac uiſione: cui reſpondens ſapiẽs ait q̃d ipſe erit ſupe
ratus eo q̃d illæ qui cadit terræ toto contumat᷑. care illæ uero
qui uincit nõ ſubſtẽtat᷑. a terra niſi pedibus. & ſimiliter omne
id quod eſt ſtans q̃d nõ habet ueſtigia ſtandi nõ eſt durabile
& non recordatur cũ eo teſtimonium & ſignificationes ſtan-
di. Q ui uidet q̃d decolat puerũ & ponit carnem eius aſſan-
dam & nõ aſſatur mater pueri imponet maledictum de quo
eſt ſalus. Et ſi caro pueri aſſatur. & comeditur cum ea catum

ꝙ locuti ſunt de matre eſt uerum.

¶ Expoſitio diſcoptiõis. balneatiõis & nuditatis. Cap. IIII.

CVm quis uidet ſe eſſe nudum. totum ipſæ denudabit ſe in peccato & malitia. Qui uidet ſe nudum. nec eſt ſup eũ niſi quomõ cooperit ſua pudenda eſt hõ. habens tãtam pecuniã: cũ qua põt ſe ſubſtinere. libere ab oĩbus. & deinde lucrabit̃ pecuniã multã. Qui uidet ꝙ deſcoperit ſe a pectore. uſq; ad genu: & uidet ꝙ apparet totum reſte labuntur ſua ſecreta. unde accidet ſibi minutio. qui uidet ſe nudum. & abſq; aliquo integumento inſpice ſi uidebit ueſtigia aliqua quæ pertineant legi aut peccato & iudica per ea ſin autem cõſidera locũ in quo eſt nudus. nam ſi fuerit in plateã ubi multi homines. cõueniunt & tota pudenda apparuerint eſt dectio ſuoꝝ ſecretorum. & corruptio tegumenti. & ſi fuerit ſua denudatio eodem modo ꝙ niſi pudenda appareãt: aut ſi fuerit in loco ubi non eſt. ſi denudat qui ſe in eo ſaluabitur a ſuſpitione & ſi fuerit infirmus. ſaluabitur. ſi fuerit indebitis ſoluet ea. Et denudatio in expoſitione ſimilis eſt abſciſioni capitis. Qui uidet ſe eſſe nudum & uidet ueſtes ſuas. ſordidas denudabitur a ſuo debito. Balneatio in ſomno eſt detectio anxietatis. a ſe. Et dixerunt ſapiẽtes: qui ſe uidet ſpoliari ab aliis nec remanet ſuper ſe aliquid de ſuis ueſtibus amittet de ſua pecunia & affligetur afflictione forti aut exibit de peccatis cũ pecunia. Si tenet aliquod depoſitum. reddet id.

¶ Expoſitio eius qui egerit. uel mingerit. Cap. V.

EXpoſitio eius q̃d uidet in ſomno ꝙ mingit aut egerit aliquod quod egreditur a ſe & eoꝝ. quæ accidunt eis. Qui enim uidet ꝙ mingit ſi eſt anxioſus aut debitor egredietur ab eo. & ſi habet pecuniam amittet de ea proportione multitudinis aut paucitatis. Si quis uidet ꝙ egerit amittet pecuniam ſuam/& ſi illud quod egerit eſt ſiccum amittet partem ſuæ pecuniæ & ſi eſt fluxibile amittet pecuniam

 42

mulcam & ſi locus in quo egerit fuerit locus cognitus conſti tutus. ad illud ſuam pecuniã expẽdet in expenſis cognitis & ſup familiam ſuã & aliis: & locus non fuerit cognitus: erit ex pẽſa illa. in re non cognita. quicquid exit de uẽtre ſignificat pe cuniã niſi ꝙ uetitam: & non uetitam: ſcd̃m proportionẽ diffor mitatis ſui ſtercoris: & ſui fetoris & nocumenti quod ingerit hominibus. Qui uidet ꝙ egerit aliud q̃ ſtercus cognoſcitq; il lud mutetq;: in expoſitione ſuę radicis. Nam ſi fuerit uermes aut pediculi. ac. eis familiam exibit de pecunia ſua, a manu ſua ſcd̃m modum. quo egreditur ab ea a uermibus & peduculis. Vermes. n. & peduculi ſunt familia ſup quã ſolet facere ſumptus. Qui aũt uidet ꝙ egreditur a ſe ſanguis in egeſtione / & non inquinatur ex eo aliquid habebit pecuniã uetitam: modo quo accidit uel accipit inde qui autem uidet ſe mingere ſãguinem naſcetur ſibi filius abortiuus.

De egeſtionibus. & fimo. Cap. VI.

Eclaratio ſup expoſitiõe egeſtionum & eaꝝ. rerum q̃ accidũt eis ſicut ſunt interpretati ſapiẽtes. Qui autẽ uidet ſe comedere fimũ humanũ: aut tenet ill d̃ i ſua ptãte aut cuſtodit illud hẽbit pecuniã ꝓhibitã: & ſiſr ſi ex ea inquinat̃ aliqd ipſius. Et oẽs egeſtiones oĩum aĩaliũ ſi gnificãt pecuniã. Qui igit̃ uidet ꝙ uertit fimũ bouis aut con gregat cõgregabit pecuniã & ſiſr ſi uertit fimũ aſini hẽbit pecuniã multã hoĩs magni: & oĩs egeſtio eſt pecunia. Sed diſtra ctio ẽ inter pecuniã iuſtã & in iuſtã ſcd̃m diſtractionẽ feditatis egeſtiõis ſuiq; fetoris. Profecto egeſtio hũana inter alias eſt fortior & fetidior & iam ſignificat pecuniam de malo iuſto. i. mediæ alias: male acqſitã. Qui uidet ſe ambulare multo hũano aut aliq̃to: & ãbulat ĩ eo ſicut ãbulant̃ in luto multo aut in eo ſubmergit̃ donec nõ appareat accidet ſibi a rege diuerſitas illiuſmodi: & ſi egeſtio ẽ pauca & diuiſa eſt bonum & eſt pecu nia petita modo quo accipit ex ea & aliter poteſt eſſe diſceptio:

qñ uidet eam cõgregatam.multã i uno loco ſicut i foueam.Fouea.n. ſignificat fraudẽ & accidet ſibi controuerſia & machinabũt in eũ fraudẽ.Albemia eſt pecunia multa hoís magni.

¶ De frigore niue:& gelu. Cap.VII.

FRigus eſt anxietas & afflictio & ſimiliter gellu & nix ſed nix fuerit modica & in ſuo tpe qñ debet euenire in loco alio ſignificat frigus paupertatem.Qui uidet ſe pati frigus:eq; coartari ſignificat inopiam.Qui uidet ſe inducere pelles cã frigoris aut diſploydem.ſignificat bonum & repulſionem paupertatis.Et ſi induit hæc & non habet frigus:ſed induit hæc in diebus caloris ſicut in uiſione uidet accidet ei anxietas timor & cogitatio ſecundum modum quo fatigat eum dolor.Qui aũt uidet ꝙ intrat domum roratam adueniet ſibi anxietas ſcdm madefactionẽ terræ.Et ſimiliter ſi ingredit̃ in domũ lutatam cũ luto molli ſignificant hæc oĩa anxietatẽ & ſolicitudinem.Et ſimiliter ſi facit domum ex luto liquido ſignificat cogitatum.

¶ De uidente ſe captiuum & carceratum. Cap.VIII.

AD explanarida ſomnia eoꝝ qui uident in captione ſiſiue in carcere aut incathenatione ꝑ collum aut uinculatum ſiue ferruliatũ in cõpedibus. intendimus à modo uere proſequi.Qui aũt uidet ſe eẽ captiuum; quęret a deo ſaluationem ſui ab eo:ꝙ uidit ut in primo libro c.v.qm̃ ſignificat malũ.dicatq; quando expergefactus fuerit a ſomno bonum pro nobis & malũ pro inimicis nr̃is. Qui uidet ſe eſſe incarcerẽ uinculatũ ſimiliter ẽ malum.Et qui uidet ſe eſſe in compedibus ferreis ueniet ſibi regnatus & firmitas in lege.Falglolen dixit malum uterq; ideſt. Qui uidet ſe tenere albiuzid in ſuis cruribus habebit uxorem bonã.Qui uidet ſe eſſe uictũ in domo ſua adueniet ſibi bonũ & ſubſtentatio ſup familia ſua & ſua pecunia.Qui uidet ꝙ tenet̃ in captiõe in camera nõ cognita gipſata & feſſa & albhic eſt firmi-

tas in lege & ſcd̄m q̄ dicitur caſſabitur cũ uxore habebitq; ex ea filios & pecuniã. Et algis eſt ĩpedimentum: & carcer. Qui aũt uidet ſe eſſe incarcerẽ in loco nõ cognito eſt foſſa q̃ ſi carcere eſt cognitus ſignificat impedimentũ cum ex ĩpedimentis huiuſmodi. Qui uidet q̄d eſt captus ĩ carcere deſcẽditq; unũ gradum ſaluabitur ab egritudine cito.

Expoſitio ponderis & iuditii. Cap. IX.

QVi uidet ſe iudicare ĩter hoĩes nec ſpectat ad ſe iudicare hoĩes & itinerãs abſcindit̃ ei iter: & ſi non diuerſificat̃ ab eo gr̃a dei & non credũt homines ei q audiũt eũ: & ſi ẽ archadius notus eſt filiis philoſophorũ & ſapiẽtũ. Et ſi eſt ignotus & uidet q̄d facit iudiciũ alicui homini ita accidet ſicut ipſe iudicauerit qm̃ iudex eſt deus. Verũ expoſitio iudicis in uiſione eſt põdus. & qñ uidet põdus iuſtũ ẽ iudex illius loci iuſtus ſcd̄m modũ ponderis illius: & quandoq; uidet põdus aut dragmas ſunt uerba & cauſæ. Et libere ſunt ius & coniungunt̃ uerba ĩ auribus ſicut cõiunguntur numini in una parte clauſus & in alia contra pondus uel libram. Et ſurgunt dragine cum libra æqualiter & qñ ęquat̃ pondus eſt rectum iudiciũ & pp̄ hoc extimauerũt põdus iuditii: & quomodo ſe habẽt menſure niſi q̄d ſunt minoris ualoris q̃ põdera & trãſuerſum põderis & lingua atq; manus oĩa hæc ſignificant iudicẽ atq; quod accidit in hiis de bono uel de malo accidit in iudicibus. Qui uidet ſe eſſe de lege paganorum & orare aliquid contra deum.

Qui uidet ſe eſſe de lege paganorum: & orare aliquid contra deum. Cap. X.

CVm aliquis aũt uidet ſe adorare ydolum eſt ſimilitudo & ſimilitudo eſt uanitas: & ipſe mentit̃ ſup deum in lege ſua. Qui uidet ſe adorare de trabe/ipſe appropinquat homini/calido/& ſi ydolum: eſt de ligno ip̄e appropinquat homini cum miſeria/& cũ uerbis mẽdacibus.

Et ſi ydolum eſt de plata mentit́ ſup deum cũ re cum qua ap propinquat uxori ſuæ. Et ſi fuerit ex auro faciet aliq̃d unde ac cidet ſibi minutio/q̃m biga ſignificat hoiem malũ & lignũ ſi gnificat autezzes. mulierẽ: & auꝝ ſignificat rem grauẽ atq; diſ ficilẽ. Et ſi eſt ex here aut plũbo aut ferro ipſe eſt hõ ſecularis nõ cogitãs de deo ſed de ſeculo & adhuc illud ad ſuam expoſi tionẽ. Qui aũt uidet ꝙ adorat ignẽ appropinquabit regi no do quo ſibi accidit obliuio dei q̃m ignis ſignificat regem. Et ſi nõ habet flamã ſignificat pecuniã in iuſtam & ipſe adipiſcetur pecuniã ꝓhibitã in lege. Qui aũt uidet ſe eſſe iudeũ aliquam captiuitatẽ hẽt in corde ſuo. q̃ pertinet ad legẽ iudeorum.

¶ De uidente ſe cõcubere cũ muliere & oſculari. Cap. XI.

AD expoſitionẽ concubitus mulieris & immutatiõis: oſculoꝝ & accidentiũ eius aduertamus. Qui eni ui det ſe concubere cũ muliere incognita patiens ſequet́ comodũ ab agente. ſiue ſit mortuus ſiue ẽt uiuus. Et q uidet ſe concubere cũ muliere cognita erit uictor ſup inimi cũ & inimici eius eſt agens. Qui aũt uidet ſe caſſari cũ mirama mulli amittet pecuniã. Qui uidet ꝙ mira milli caſſant́ cũ ea lucrabit́ pecuniam & magnũ bonũ. Qui uidet ꝙ concubit cũ muliere ꝓhibita ſicut eſt mater filia uel ſoror actor coniũ git de bonis ſuis patiẽti/qui factor ſi fuerit mortuus coniun get uiuo aliquod ex hoc quod relinquit de ſcientia uel pecu nia. Et ſi factor fuerit uiuus & recipiẽs tũc mortuus coniun get ei cum aliquo de elimoſynis quas faciet pro anima ſua/ & hoc quod neceſſariũ eſt ei in alio ſeculo. Qui aũt uidet ſe coy re cũ beſtia cognita coniunget de bonis ſuis ei: quę ſibi non ꝑ tinent & a quo grates non habebit. Et ſi beſtia fuerit incogni ta prędualebit inimico & faciet in prævalore ſuo quod facere non deberet nec promeruit illæ inimicus. Et ſimiliter oſcu la percurrit per expoſitionẽ concubitus. Intellige ergo & co gnoſce ſimilitudines. Qui uidet ergo ſe concubere cum uir

gine cõtinget ei eo anno bonum: & dicitur ꝙ caſſabitur cum muliere quã diligit. Mulier meretrix in cognita eſt melior q̃ cognita hoībus ſecularibus. Iniunctio cum oſculo aut cum alio membro eſt talis qualis oſculum. De coptio uero nõ eſt bona aliquo modo. Qui oſculat̃ mulierem. quam nunq̃ uidit in ueritate amittet partẽ pecuniæ ſuæ. Et ſi concubit cũ ea amittet totam ſuam pecuniam.

¶ De uentoſitate & uomitu. Cap. XII.

QVi aũt uidet ſe uentoſari ſcribẽt ſup eũ cartam cõ uentorum qñ uẽtoſator eſt cognitus nouerit eũ qui uentoſauerit liberabit̃ ab inimico ſuo & ſuis cõtrouerſiis. Amplius ſi uẽtoſator fuerit incognitus & ſi fuerit iuuenis erit expoſitionis quã diximus ſupra. Et ſi fuerit ſenex. Senex eſt fortũa hoīs ipſe ergo præualebit ſup fortunã ſuã. Qui autẽ uidet ꝙ uiuus aut mortuus in uomit. uomere eſt conuerti a negotio. Et ſi uomitus fuerit hoīs uiui/ & illud q̃d uomit nõ eſt turpe/ cõuertit ſed ſuo peccato & penitebit ſcd̃m ꝓportionẽ uirtutis uomẽdi. Et ſi illud q̃d euomit fuerit turpe/cõuertet ſe ab una re ad aliã. ſcd̃m ꝙ cõuerſio illa eſt pp iram magnã/ quã habuit aut pp aliquẽ diuerſitatẽ. qui uidet ſe ad uomendũ incurret aliquod nocumẽtũ in iuſte pp quod pcipiet ab eo uel ad eo indulgẽtiam ſuoꝝ peccatoꝝ ſignificat adhuc cõuerſionẽ a negotio. Amplius iuenire aliqd Qui uidet ſe fieri ſimilẽ atq; uomere uelle ſuper eam latro ſuperit. Qui furabitur de ſuis ſibi aut ſocii ſui aut ſuo propinquo. q uidet ſe poſtq̃ uomuit reuerti ad uomitũ / & comedere ipm̃ erit illius furti recupatio/ q̃d recuperabit ab illo latrõe.

¶ Expoſitio uidentis in ſue ulcera. & uulnera. Cap. XIII.

INterpretatio huius/qui uidet in ſe ulcera & uulnera aut alias influĩtates/ꝙ eis medetur eſt ſcd̃m hunc modũ. Qui ergo uidet ſe eſſe leproſum īponet̃ ſibi res turpis de qua eſt innocẽs. q uidet ſe habere uulcera erit

pecunia quam habebit. Et ſimiliter omnis ſuperfluitas quã habet in corpore. Qui uidet hoiem ſanũ qui in ueritate eſt eger, egritudo illius ꝓlixabitur. Qui uidet hoiem qui in ueritate eſt eger, & uidet ꝙ multiplicãt̃ ſuæ infirmitates ſaluabitur & ſurget cito de egritudine ſua. Qui uidet hoiem qui eſt re uera infirmus graſſum & pulchrum & melioris mõdi q̃ potuit eſſe ſanus morietur ex illa egritudine. Qui uidet ꝙ uulneratur in uentre morietur & habebit bonam quietem apud deũ. Qui uidet ꝙ uultus egredit̃ ſup ſe habebit pecuniam illiuſmodi/ſed erit prohibita. qui uidet ſe eſſe infirmũ non morietur anno habebit rem de qua letabitur: qui aũt uid t ſe habere uulnera de quibus egredit̃ ſanguis aduenit ei amiſſio in ſua pecunia pp ꝙ ſentiet miſeriam uel miſericordiã qui uidet in ſe uulnera aut cicatrices aut uulcera habebit pecuniã & ita ſuperfluitas que eſt in corpore aut naſcẽtia eſt pecunia quam recipiet. Lepra aũt & demoniũ eſt pecunia & alba ueſtimẽta. q uidet ꝙ fluuit de corpore ſuo ſanguis aut ſanies & ſine plagis & ſine naſcẽtia ſiue ex creſcẽtia habebit pecuniam proportione qua fluit. qui uidet in corpore ſuo uulcera habebit pecuniã ut prædixi. Omnis nãq; corporis ſupfluuitas ẽ pecunia. q aũt uidet ꝙ a ſe egredit̃ ſanguis & nõ lutat̃ ex illo ſanguine ipſe liberabit̃ a delicto. Amplius qui uidet ſe habere uulcera ſignificat pecuniam & ſupfluitas uniuerſa in corpore protẽdit pecuniã & nõ hoc ſignificat diminutionẽ in corpore. qui aũt uidet q̃d bibit medicinã abſq; cã infirmitas eſt integritas ſui ſeculi in oĩbus rebus. Et q̃d egredit̃ de ſuo corpe ex medicina nõ incedit curſu exporis/ac ſi egerit ſine medicina.

De auro argẽto. margaritis. ferro. atq; plũbus. Ca. XIIII.

AVrum & argẽtum. Margariti & toti lapides precioſiſſimi quãdoq; uiſionibus hoium repreſentant̃ ideo ſup expoſitione eoꝝ aſſerũt. Sapientes & dixerũt. Aurum eſt anxietas ratione oblationis ſiue collora, comunis

qm̄ eſt citrinū. Item aurum uidere eſt inuidia. qui uidet q̄ in capite ſuo habet auream coronā aut margaritarū aut iacinctarum aut dat eam ſibi aliquis habebit dominiū magnū & honorem. Qui uidet mulierē quæ habet in capite ſuo coronā auri aut argenti aut iacinctarū. aut margaritarū caſſabit̃ cū marito bono. Qui uidet ſe imponere capiti ſuo coronā auri aut argēti aut iacinctarū ei adueniet bonum. Et qui uidet ſibi dari plumbū aut res totū hoc eſt uanū ſcd̄m quantitatē quæ eſt in eis de eis. Qui uidet ſibi dari grana ſimilia Margaritis aut iacintis aut cinctorium auri habebit bonum & regnatum. Qui uidet ſibi adduci ſarginas margaritarū ſignificat dolorē & ploratū fortem. Qui uidet ſibi dari iacinctum aut cincturam. unā bonā perforatam naſcet̃ ſibi filia. Similiter q uidet ſe habere cinctorium album aureum habebit baiulationē & regnatū bonū & magnū. Qui aūt uidet q̄ corona auri decidit de capite ſuo amittet ſuum regnatum. Qui uidet aurum accidet ei pena & uolētia regis ſup ſe. Qui uidet ſe frangere aurum & leuare ex eo argentū/& de aurare dicit ſup eum uerba mala.& uerba illa non ſunt. Hes uero & plūbum & his ſimilia incedunt ſcd̄m expoſitionē platæ aut placte. Qui uidet ſup ſe habere cinctoriū auri aut placte.i. argēti aut mergaritarum habebit in uitæ ſuæ medio regnatū & pecuniam & baiulationem & pulchritudinē. Qui uidet ſe habere archam auri aut argēti mittet caput eū puritatē aut depoſitum reddet illud. Qui uidet q̄ ſtat aliquis cū aurificibus petunt̃ ab eo teſtes. Et qui uidet q̄ operant̃ aliquid de alhadi.i. de rebus ſiue de operibus ex auro & plecto reſtabunt̃. Qui uidet ſe comedere ferrum eſt uirtus in diebus ſuis & prolixatio uitæ. Qui uidet q̄ trāſglutit accinctos & ſtatim euomit eos / adiſcet euāgelium dei.& poſtmodū obliuiſcet̃. qui uidet ſibi dari iacinctas multas adiſcet de euangelio ſecundum illum modum.

De fletu. riſu & ioco. Cap.XV.

AD expoſitionem fletus/riſus & ioci ſiue uolupta tis & accidētium eoꝝ diuertamus ſermonē. Qui igitᷣ uidet ſe plorare i ſomnis gaudebit & ridebit. Qui uidet ꝙ ſubridet eſt bonū/ſed ſi nūꝗ ridet. & delectari & iochari & ſaltari & fiſtulare & talis expoſitio oīum iſtorum eſt plorare & Roma atq; uoces pandoꝝ ideſt tympa num. Et ſonus buciue & tube ad quem uigilāt omnes hoies & achalobori uoces magnatū nouitatum. mondi quas effun dit illæ qui percutit ea. ſed caludibia ſimiliter ex uanitatibus mondi & hoc totum eſt difformæ. Ludere uero cum articulis oſſium aut cum nucibus ſignificat in honeſtatem & tantum quantum de nucibus ſine delectatione aut præter delectatio- nem. & ſunt uerba & placita quando nuces ſunt in uno loco & cōmiſcet eas deus ſignificat pecūia aut uerſificati aut riſma- re ſimiliter ſunt de uanitatibus mondi niſi in eis ſit ſapientia aut amonitio. Et q uidet ꝙ ridet dolebit & flebit. qui uidet ꝙ eſt triſtis & doloroſus & anxius ſignificat bonū & gaudium.

¶ De ornatu oleo. unguctis. & aromatis. Cap. XVI.

EXpoſitio ornatus oleum unguentū atq; odorū aro- maticorum. Qui uidet ꝙ ungit caput ſuum unctio eſt ornatus & bonū inquātum eſt temperata & non excedit modum atq; nō fluit ad reliquū. corporis. Et ſi excedit modū eſt ipedimētum & cogitatio quæ ſibi accidet ad aures. Odores aūt oēs ſunt teſtimoniū bonū. exceptis illis qui non ſunt puri. Illi.n. ſignificāt teſtimoniū turpe. qui uidet ꝙ ſe un git cum oleis diuerſis accidet aduerſitas in lege ſua inter hoies in lege ſua & deiicient ab albati ex odoribus. niſi ſit in eis ex muſico uel ambra. aut uirbucium in oleo oliuarum. Si unga tur aliquis ex eo. ſciat ꝙ eſt proficuum & gaudium.

¶ De oī genere armorū quid ſignificat. Cap. XVII.

ARmorum oīum generū. expoſitio. Qui autē uidet ſe eſſe armatum ex oibus armis ſtat in cuſtodia a nocu-

mento inimici ſui. Lotica eſt inunctio & ualor. Caſſis uero eſt regnatus filius/& ſi fert cum ea aut pugnat regnatus eius ſublimatur. & poteſtas ſua exaltabitur: q uidet ſe tenere enſem/& non pugnat cum eo ſignificat bonum & filium: & ſi eſt poſitus in domo ſua: ſignificat debilitationem. Qui uidet ꝙ enſis ſuus ſibi aufertur auferetur ſibi regnum ſuũ. Qui uidet ꝙ enſis ſuus frãgitur in ſua uagina aborciet uxor ſua: & ſi frãgitur uagina & ſaluatur enſis mouetur mulier & remanebit filius. Qui uidet ſibi dari enſem aut cutellum aut alchinget/& ſquironẽ uel ſquiſionem: & uulgo ſecundũ quoſdam dicitᷣ miſericordia/eo ꝙ ſine miſericordia interficitur aut flagellum ideſt arzo ideſt indutum: aut aliquid quod ſpectat ad pugnã hoc totũ ſignificat regnatum: & ſi eſt pauper diteſcet/& ſi ẽ diues multiplicabitur opulentia ſua. Et ſi uidet quod ſibi datur enſis & fert cum eo ac cum aliquo eorum: quæ prædiximus: & non facit ueſtigia in eo ꝙ fert in ſequetur eum lingua ſua cũ maledictis. Et ſi fecerit ueſtigia: ideſt ſi uulnerauerit habebit ꝑcuſſus bonum: a percuſſore percutiente. Si uidet ꝙ inciditur corda baliſtæ ſuę eſt nocumentum in familia ſua. Qui uidet ꝙ datur ſibi lancea habebit filium aut germanum. Et ſi aufertur ſibi aufertur ei aliquis iſtorum. Et qui uidet ꝙ baliſta ſua frangitur moriet. Vxor ſua uel filia ſi eſt in eis aliqua occaſio. Et ſimiliter quando inciditur. Qui uidet ſe tenere in manu ſua baliſtam. Naſcetur ſibi filius. Arma portare honorem ſignificat. Qui uidet ꝙ perdit arma ſua accidet ſibi damnum. Qui uidet ꝙ tendit archum ſuum: & ſagittam emittere accidet ei dolor & anguſtia. Qui uidet armatum in domo ſua intrare cedere eſt cum labore. Qui uidet ſe eſſe albigatum accidet ſibi aliqđ ĩpedimentum. Et ſi uidet quod ſoluuntur ligamina aut frangunťᷣ liberabitᷣ a nocumẽto & ĩpedimẽto in quo ẽ ſcđm modum & ꝓportionem ſolutionis ligamenti illius. Et qui uidet ſe intrare archã domus ſuæ ſine anguſtia mor

tem appropinquare amicis denuntiat/& ita de rebus conue-
nientibus homini ſiue honeſtis & licitis/aut malis & inutili-
bus. Iſte liber Quintus uera interpretatione prædictorũ fue-
rit naſcitur: auxilio creatoris. Amen.

¶ Incipit Liber Sextus.

¶ DE ARBORIBVS FRVCTIBVS ET SEMINIBVS. PROLOGVS.

QVoniam in quarto & in quinto libro præce-
dentibus iſtum ſomnia re℞.hoĩbus pertinen
tium quæ ab eis ſeparari nõ põt ut de mẽbris
cibis potibus.indumẽtis & aliis eis acciden̄.
neceſſariis prout nos inſtruxerunt ſapiẽtes q
nos præceſſerũt uera explanatione pertracta
mus. Amplius quia oĩa naſcentia loca amena pp hoĩem.tarca
ſunt in ſuę uitę ſolatiũ & iuuamẽ. Idcirco quędam quę homi
ni deſeruiũt in uitæ ſubſidium ſicuti.Salomonis doctrinã in
hoc. Sexto libro ſub breui epilogo adiuuante dño exponem⁹
ordinate. Igitur ſup interpretatione arbo℞ yardino℞ ſiue uir
gulto℞ aut uiridario℞ atq; eo℞ uarietatũ ut palma℞ fructuũ
ſeminũ folia℞ atq; ramo℞ & cætera℞ re℞ eis accidentium.

¶ De arboribus ſeminibus:atq; fructibus. Cap.I.

ARbores cognite ſunt uiri & uir ſe habet inter homies
proportiõaliter quẽadmodũ arbores inter arbores.
Qui uidet ſe habere palmas multas in ſuo dominio
& poteſtate ipſe habebit in poteſtate uiros ſcdm pro
portionem illa℞ palma℞. Qui uidet ꝙ colligit de fructibus
palma℞ hẽbit de uiris pecuniã:illuſmodi. Expoſitio autẽ pal
ma℞ ſunt uiri boni cõplexi ſufficientes.ſicut palmæ ſunt arbo
res. magis complete aliis arboribus. Et ſi arbor fuerit nucũ ẽ

hō auarus. Qui ingredit̃ in uiridariū & colligit mala grana-
ta acria/aut comedit ex eis ſignificat cogitatū & dolum: & īfir-
mitatē. Et ſi fuerint dulcia inueniet pecuniā. Et ſi fuerit excor-
tiata erit melius: & qui uidet ꝙ habet uiridarium aut alcarzit
.i. domum regiam & riuos currētes per eam ingredit̃ paradi-
ſum. Qui ingredit̃ in uineam & non in ſuo tpe & uidet eam
oneratam melius q̃ poterit eſſe in ſuo tpe cū uuis nigris patie
tur uariolas ipſe uel alius de domo ſua. Et ſi comederit ex eis,
aliquā habebit cogitatū: & dolum niſi cuſtodierit eum deus.
Si arbor fuerit azari eſt hō modice pecunię & magni generis
in ſuis negotiis/& teſtimoniū ſuper eum bonum ſicut azarię.
Et ſi arbor fuerit uitis eſt mulier. Si eſt oliua eſt uir benignus
beneficii. Si eſt alcocon eſt hō letus. Si eſt azaria eſt habundās
& largus ſcđm modum azariæ eſt pecunia augumentata & ꝓ
ficua. Qui ergo uidet ꝙ ſtat. in ficulnea: & comedit de eius fru
ctu hereditatem: ex conſanguineo habebit. Arbores quę nō
habent crura ſunt minoris ualoris in lege q̃ aliæ habētes: cru
ra & ſunt magis ſeculares: q̃ aliæ. Qui uidet arborem: quę nō
habet crus: maturaliter habentem: crus eſt ſublimitas ei cuius
& illa arbor ſcđm proportionem groſſitiei cruris & eius uir-
tutis & iſta eſt arbor cucurbicarum eſt arbor cucurbicarū me
lior eſt q̃ aliæ arbores in genere ſuo qm̄ ſi eſt in loco non co-
gnito exaltatiōe erit maior & magis uerax. Qui uidet ſe aſcē
dere arborem: aduenit ei bonus nuntius. Qui uidet arborem
cum fructu: lucrum habebit ſecundum proportionem fru-
ctus. Et qui capit de fructibus: illius habebit pecuniam illiuſ
modi. Qui uidet ꝙ cadit de arbore accidet ſibi triſtitia. Tuba
ni ſunt mulieres in quibus non eſt utilitas propria. Qui nō
habent uenas in terra/nec ſuper terram incrementum: & ita
ſunt duo tubani uel tres aut tot quot poſſunt numerari. Et ſi
fuerint innumerabilia ſignificant pecuniam ex parte mulie-
ris. Qui uidet uentum erradicare palmas multas magnas &

paruas. magnæ ſũt uiri. paruę eorum filii. Et omnis arbor: ha bens ſpinas eſt homo fortis proportione ſpinarum ĩ arbore. Et ſi ſpine eoꝝ fuerint cognite in locis ſuis ſicut in palma eſt hõ fortis rebellans. quẽ ſi uoluerit capere per uim reuelabitur tibi. Et ſi uoluerit eum capere arte alleuiabitur tibi & non nocebit tibi fortitudo ſua. Qui uidet ſe coligere fructus arboris magnæ onerate inuenit pecuniã multã ꝓportione illius inter alias & ſi ſedens colegerit fructus pecunia. erit cum minori labore. Et ſi loquitur ei arbor erit pecunia de qua mirabuntur: homines quoniam intelligit quicquid: loquitur illa. Amplius & arbor habet aliam expoſitionem. Cum enim arbor ẽ cõpleta diuiditur eius crus oratio eſt hominis & quod accidit in oratione & aliter arbor poteſt: eſſe mulier & filius quando in uiſione eſt aliquid quod ſignificat mulierem & filium tunc. n. expoſitio arboris. Conuertitur in mulierem & hec mulier debet eſſe mater regis: aut filia regis: aut ſerua aut mulier quæ pertinet ad regnum: & uene arboris: quando diuiduntur ſũt ezebee ideſt primitiæ hominis de quadraginta unum: & crus arboris eſt oratio. Quando uere arbores non ſunt groſſe tũc ſunt uirtuoſe honor largitur magnus ezebee. Arbores uero cortex eſt ieiunium. Si uero groſſa cortex & robuſta eſt homo multi ieiunii: & quod fuggit etiam arborem in ambitu ſui eſt amici. Si uero multi ſurculi fuerint habet multos amicos. Folia eius ſunt manſuetudo hominis cum enim folia ue nuſta erit homo uenuſte manſuetudinis. Et quando eſt tali modo poteſt exponi arbor legis. Sicut arbor non poteſt uiuere ſine cortice & uenis & curris: & foleis & radix omnium horum: aqua quam bibit a terra ita eſt homo quietum poteſt ad totum hoc ut diximus de arbore peruenire niſi cum fide & credulitate in deum. Qui uidet arborem exprimi & ſuccum eius extrahi & irrigare eandẽ arborem illo ſucco/ille qui rigat ab utitur uetita muliere ſicut ſorore: uel filia aut huius quead

modum. ſi irrigaret oliuã cum oleo. Omnis autẽ arbor quæ uidetur naſci in loco non apto. ut arbor ibi naſcat᷑. eſt homo extraneus. qui uenit ad terrã illam. aut domũ aut camerã illã. Qui uidet in domo ſua interius & exterius inferius & ſuperius & per partes. genera diuerſa arborũ nata erit malũ quod accidet domi illi. Et oẽs illæ arbores. ſunt hoĩes qui ueniunt illuc ad plorãdũ. Qui aũt uidet ꝙ plantat ficulneam aut uitem aut aliam. arborem. & nata eſt uidetq; fructum. habebit altitudinẽ / & ſociabit ſe cum hoĩe magno ſcḋm proportionem. Qui uidet ꝙ plantat arborem eſt prolongatio uitæ & inueniet lucrum / & ſi uidet ꝙ plantat arborem illam. naſcitq; ſi radicauerit aut non adueniet ſibi cogitatus fortis proportione plante. Qui autẽ uidet ꝙ ui abſcidit arborem cogitabit ipſe aut aliquis de domo ſua & ſup eum timetur mors. Et dixerũt ſomnium interprætes. qḋ qui inciderunt arborem hora qua cadunt folia non eſt aliquod bonum. Qui uidet ꝙ ſtat ſup palmam oneratam inueniet diuitias & bonũ. Et ſi comedet ex ea comedet alterius pecuniam. Qui uidet qḋ uentus confringit arborem ſuam ſignĩficat egritudines. Qui comedit fructus arboris fructuoſę erit comedens pecuniam mulieris. Erat quidam homo in ſocietate innalagab. & uidit in diebus oliuarum. eo colligebat ex una oliua mille grana. & tagaueuauit. eum. Qui uidet ſe eſſe inuiridario inueniet proſperitatem. & bonum multum. Qui uidet qḋ ingreditur. in uiridarium & folia arborum excuciuntur. ſup eum cogitatus & dolus. Qui uidet palmas non habentes capita ſunt inimici ſecundum numerum ex illis quas uidet. Qui uidet palmam inclinantem ſubſtinentem. ſuper parietem dominus eius infirmabitur. uſq; ad mortẽ / deinde ſaluabitur. Qui uidet palmas inciſas moriet᷑ dominus eorum / aut ſibi incidet impedimentum grande. Et ſi ſunt radicitus abaſſe moriet᷑ magnus dominus in loco illo. Qui uidet ſe ſtare ſuper palmam & co-

medit de ea. caſſabitur cũ muliere cuius pecuniam habebit & ſi habet ſupicem. magnã pecunia ueniet ſibi ſine dubio.

¶ De herbis odoriferis. plantis & oleribus. Cap. II.

AD expoſitionẽ plantarũ herbarumq; odoriferarũ & aliarũ. herbaꝝ ut olerũ. & ceparum. nõ intendimus Omnis. n. planta uel herba naſcentia cuius radices cognoſcuntur odoꝝ uidelicet aut alterius. eſt ſublimitas dominio illius ꝓportionis/ excepto mircho mixto. qui parũ. & multi mixti cũ flere fletu & aut dolore. niſi illud uiderit homo in ſuo loco nõ eſt ita ꝙ nõ odorat nec tangit. & ſimiliter roxe & oliezium & ꝙ enumerantur inter odoriferas preter eierum ꝙ ſignificat filium quem habebit & albachul. ſic omnia olera. Qui uidet olera & ignorat eoꝝ numerũ quæ uidet ſignificat cogitatum. & dolum: & cepe ſimiliter & alia & cephanotiæ & napi & ambo ſignificat mulierem ſine comodo qm̃ non habet ſubtus terram radicẽ. & ſup terram ortum. & ſi ſunt multe ac ubere qm̃ ignorat numerus denũtiat ex parte mulieris. Alhaſis ideſt herbe multarũ manerieꝝ ſicce commixte in ſimul & elliede. i. herbe paſcuales quas comedũt beſtiæ ſignificant pecuniam quãdo eſt in diebus ſuis congruis ideſt in qbus. debent eſſe ligna uirida ſeu etiam ſicca ſignificãt detractiones & ſignificant oẽs malas. ad mixtiones. Qui uidet uiriditatem in ſomno adueniet ei bonum. Et baculus pegrinationis. i. burdonum. eſt homo cuius ualor & uultus. eſt inter hoĩes ꝓportionis & generis eius atq; naturæ ſuæ. & eſt hõ rebelis. Qui uidet ſe ambulare in uiridi prato: eſt hõ fortis in fide dei. q comedit ex albachol. coctis & eſt bonũ & ſi ſunt cruda nõ eſt in eis bonum comodum. Qui uidet elicã inueniet bonum qm̃ cum ſiccatur homines ſeruiunt ex eo.

¶ De meſſe granis tritici & ordei. Cap. III.

MEſſes ſunt opera filioꝝ adam. poſtq̃ dñs n. ellis ſit cognitus. & locus eius ſi ſit meſſis. in ſuo tempore.

& in ſua hora/ & ſi non potuit nec præuenit hora meſſis. Et ſi diuerſificat͛. & eſt meſſis locus nõ cognitus. & ſunt ſpice congruæ maturæ eſt tẽpus meſſis pretiũ uel præueniẽs. i. ante horam ſuam. ſignificat hoies q ſunt cõgregati ꝑ guerra & ſi meſſem uidet ſeccatã: erũt hoies mortui in illa guerra mõ meſſis ſeccate. Et ſi uidet ꝙ habet meſſem cognitã ſicut dixi ſignificat opera ſũa in lege ſua. & in ſeculo ſuo. Et cũ cede ſcd̃m dñm uiſionis mõ. quo cum uideris. Si aũt uideris ſeculatẽ. ſcias ꝙ eſt pecunia cõgregata quã inueniat ꝓportione qua uidet de meſſe. donec excat ideſt conuertat͛ in grana. Cum. n. exit de ſpicis ſignificat pecuniã maiorẽ quã qñ erit in ſpicis. ex illo habebit diuitias. & erit pecunia magna & ſi fuerit commixtum: aut ordeum eſt magna pecunia ſine labore. & melior aduenit quia cum illa eſt ſoſpitas corporis. Et farina melior eſt quã triticum & q̃ panis ꝑpterea. ꝙ panis fuit coctus ab igne. & ſi fuerit a mixtio erit pecunia creſcẽs. Si aũt fuerit miliũ erit pecunia multa. Si fuerit ordeũ. i. far ſimile tritico eſt beneficium fructuoſum. cũ ſalute corporis & cũ labore & laſſiuo multo & placito & ſolicitudine. Si meſſis habuerit fructum alium q̃ ſpicas ut dactilos. aut his ſimiles ſignificat remunerationem operũ ſuorum habebitq; ex illa remuneratione magis q̃ ſibi ꝑtinuit. Et ſi remuneratio ſit pro alio ſeculo habebit ex illa pietatem dei pluſq̃ cogitauit. Fabe & ciceres. atq; lentes. & grana cetera huius cocta aut roſtita ſignificat cognitum aut rãcorem. qui uidet ſe habere meſſem ſiccã habebit pecuniã. quam congregabit. & ſi fuerit meſſis ordei habebit a rege bonũ & ꝓficuum. Qui uidet ſe comedere triticũ ſiccum aut coctum: aut coſtum ſignificat bonũ qd̃ ſibi accidet. & ſi mittit͛ enxenium. Ordeũ eſt amplicatio & gaudium cũ in colũnitate corporis. Qui ſe uidet habere meſſem quã ſiccauit & miſit in archa ſignificat bonum qd̃ peruenit ſibi/ & præter meſſis opera eſſe quæ facit pro aia ſua. Acceſſit ad yburim quidã dicens ei uide

bam ꝙ tenebam i palma. manus mee ordeum:& proici illud in os meũ reſpõdit. Iburim erit tibi bonũ:& proficuum & eo abſente dixit circunſtantibus quis ueſtꝝ cognoſcit manſionẽ illius hoĩs. Reſpõdit unus eoꝝ ego: cum ſapiens ait obſerua eũ: quia in breui morietᷣ qm̃ ipſe cõſumauit ſuũ aerem: & ita accidit in capite. n. quattuor dierum obiit.

¶ De nuce: & omni fructu manducabili. Cap. IIII.

EXpoſitio nucis & alioꝝ fructuũ: & oĩs rei mãducabilis hoc in. xl. capitulis cõtinetᷣ. Qui ergo uidet ſe comedere nuces comedet inimici ſui pecuniã. Itẽ ſcd̃m quoſdã. ſignificat litem: & diſcordiã. Qui comedit malũ granatum comedet pecuniã congregatũ. Quod ſi fuerit acetoſũ. eſt hõ cogitatus & dolẽtoſus. & ſi fuerit excoriatũ eſt bonum & amplicatio & inueniet hereditatẽ & pecuniã ſine pena. Qui uidet mala punica multa uidebit in ſe & amico ſuo qđ noluerit. Qui uidet ſe hr̃e fructus adueniet ei cogitatus. Et ſi uidet ꝙ exit oleũ intrabit ſuꝑ ſe aliqđ beneficiũ. Et ſimiliter ſi uidet ꝙ comedit ex oleo ꝙ extrahit inueniet pecuniã. q uidet ſe comedere oliuas nõ eſt bonũ & ſignificat cogitatum. Omnis fructus citrinus ſignificat infirmitatẽ ꝓportionaliter ſcd̃m fortitudinẽ citrinitatis exceptis citris acris & amaris & amazzanis. Omnis fructus recens. ſignificat cogitatũ excepto niſi ſit in tẽpore ſuo. Iriſe. i. domum dei uel beneficium ꝙ dat deus hoi ad ſubſtẽtandũ uitam in hoc ſeculo. Vue nigre. ſignificant i ſuo tp̃e cogitatum & dolum: & extra ſuũ tẽpus cogitatũ & dolum & tegauces. i. uerba. Qui aũt uidet ſe cõedere uuas albas aut uuas paſſas. eſt affluentia & pecunia in ſua hora. & extra ſuã horã. Vue paſſe ſunt bona omni mõ lacete. i. pipones. uirides ſunt bone/citrine uero egritudines. Qui autem comedit mel ſignificat bonũ: & emolumentũ. i. grauantiam. ita ꝙ ſi eſt captiuus. ſoluetur: qui uidet comedere ficus aut mala eſt bonũ & cõplementũ. Qui uidet ſe comedere ficus & amigdolas: aut

aliquid de fructibus uiridibus:aut ficis ſignificat bonum. Citrum ſignificat filium. non enim nocet ſua citrinitas. Dactilos comedere cum mele ſignificat pecuniam multam. & dactili eſt bonum tráſquilatum, Frangere. Qui ſe uidet malum punicum:ſignificat ſeruam aut uxorem. quam inueniet. Qui uidet ſe eſſe famelicum inueniet bonum & pecuniam. Qui uidet ſe comedere mel ſignificat bonum diuitias: & gaudium: & ſi tenetur captiuus ſoluetur. Qui inueniet malum punicum inueniet ſolidos mille aut caſſabitur cum uxore aut naſcetur ſibi filius. Qui inuenit pomum & odorat illud habebit filium. Qui inuenit multa poma inueniet pecuniam proportione numeri maſianorum uel maſanorum. Omnes fructus qui comeduntur hora caſus ſoleorum ab arboribus nõ eſt bonum. & ſignificat cogitatum & dolum. Qui autẽ uidet ꝙ comedit oua oſſata ut frixa, eſt bonum & ſi ſunt cruda nõ eſt bonum:accidet uero ſibi cogitatus & dolor & ráchor. qui uidet ſe comedere panẽ zuchari:ſi eſt uiuus habebit gaudium In capite unius:dici aut unius mẽſis aut unius anni: & hoc ꝓportionaliter ſecundũ magnitudinem ſui & paruitatẽ: & multitudinem & paucitatem: Qui uidet ſe comedere uuas yemales:albas inueniet bonum in ſuo tempore & extra ſuum tp̃s. Si amiſit aliquod reducet ſibi deus: & ſi eſt pauper dictabitur. qui uidet ſe comedere panẽ bonũ ſignificat. Qui uidet ſe comedere ex eo ꝙ nõ eſt in uaſe aliquo donec cõſumatur totum q̃d ibi fuerit dies ſunt finiti. qui uidet ꝙ eſt ieiunus eſt conſtãtia in lege q̃ eſt debilis in mercationibus erit obediens deo. q inuenit dactilos inueniet pecuniã & bonũ. Qui uidet q̃d ieiunat & comedat anteq̃ expergiſcat̃ ꝑueniet ei cõplemẽtũ ſeculi & effugãtur ab eo pauor & ſolicitudo: & nocet ei in lege ſua. Qui uidet ſe comedere uuas: aut ficus inueniet bonũ: q comedit caſeum recentẽ eſt bonũ: & ſimiliter qui accipit eum. Et qui uidet ſe comedere niuem: in tempore ſuo inueniet bonũ.

& ſi extra tēpus ſuum.inueniet grauantiam quā prius acqui/
ſiuit aut debitum terminus aduenict.

¶ De fabricis & ædificiis orbicularibus. Cap. V.

FAbricator expoſitio & azzoradit.i. ędificioꝝ orbicu/
latoꝝ.ſicut cheac.i.uerſaulis.Qui uidet ꝙ hēt azzo/
radit hēbit regnū/& ducet militias: Qui aūt uidet ſe
habere domū magnā ſicut eſt domus regia/ habebit
regnum mō domus.Qui uidet ꝙ egredit̃ ab azoradit aut ab
ędificio exhibit ab hoc.in qua egredit̃. Et expoſitio fabricarū
& ędificioꝝ regalium:qm̄ ea non ſunt alioꝝ niſi regum. Qui
uidet ꝙ habet domū regiam aut ſimile ædificium ei habebit
regnum illiuſmodi & amplitudinis eius.

¶ Expoſitio de almuſa. Capt VI.

ALmuſa eſt celſitudo atqꝫ bonum. Qui uidet ſe hr̃e
almuſam albā pictam:petet aliquā cōiugē & patiet̃
repulſum atqꝫ refutabit̃.Et ſi fuerit ex eo pano uil/
li tincto expendet de ſuo capitali/eritqꝫ mercatio ſua
debilis & erit hō īportunus in querendo uiuendam ſuam.

¶ Expoſitio camerarum & graduum. Cap. VII.

QVi aūt uidet ſe in camera noua ſi ē pauper dicta/
bit̃ & ſi eſt diues amittet de ſua pecunia & firma
bit̃ in lege ſua.Et ſi hō diues uidet ſe ī camera ue
teri creſcūt ei diuitię:& ſi eſt pauꝑ & uidet ſe inca
mera ueteri antiq̄ auget inopiā ſuæ inopie. Qui uidet ꝙ ſub
dit per gradus antiquos lucrabit̃ in mercaturis ſuis & ſi ha/
buit controuerſiam terra iudicabūt ſibi ad ſuum bonū.& ꝓfi/
cuum & cōtra eū qui ſe ipedit. Qui uidet ꝙ deſcēdit de gradi
bus antiquis amittet aūt de ſua mercatura/& ſi habet cum ali
quo cām uincetur & accipiet a ſe qđ uoluerit. Et ſi gradus an
tiqui frangunt̃ erruent in eum illi de domo ſua eritqꝫ male fa
ctor. & negator timeat deū & expediat ſe ab eo quod quærūt
alii. Qui uidet ꝙ ſubdit in gradibus nouis lucrabitur bene

in lege ſua & deſiſtat a bono quod cor concepit ut faceret.

De ſoldis nũmis atq; expenſis. Cap. VIII.

QVi uidet ſibi aufferri ſolidos ſculptos accidet ſibi aliquid qđ non uult ex parte familiæ ſuæ. Sed ſi illæ qui hanc uiſionem uidet fuerit captiuus in breui redibit ad propria. Et dicunt ſapientes ſomniorum interpretes & unus ſoldus ſignificat filium cum quo ex illarabuntur hoies. Qui uidet ſe inueuire numos ſignificat uerba & impedimẽtum atq; placitum. Qui uidet ſibi numos dari bonũ ſignificat teſtimoniũ ſup ſe. q uidet ꝗ mortuus ſibi largit' ſoldos eſt innocẽs: a maleficio. Qui uidet in manu ſua ſoldos manifeſte / nec uidet eum qui dat ſibi ſignificat placitũ inter ſe & aliquẽ de domo ſua. paucos modicũ & multos magnũ. qui uidet ꝗ expẽſa ſua diſſoluitur de ſua manicha ſiue ſine ſoldi ſiue ſint nũmi & ipſe hæc eſt ignorans & expenſa erit ligata cõiunx ſua faciet inimicum cum alio.

De anulo. ſpeculo. & alhali. Cap. IX

INterpretatio anulloꝝ & ſpeculorum & oium alchali quid ſignificẽt. Qui uidet ſe iuenire anullũ & mitteite ipm in manũ ſuã ſiue digitũ cõſequet' regnum ſi eſt hõ cui ſpectat regnũ. Si uero nõ eſt hõ cui competat habebit in ſuo dñio coniugem ex ſuis ꝓpinquis & ſi cõiunx ſua fuerit prægnãs paret filiũ. qui uidet ſe amitteret anullum ſuum amittet regnũ ſi hõ regni fuerit / aut obiit mulier ſua. aut filius ſuus. Qui uidet ꝗ lapis anulli ſui eſt eruptus. uel ruptus aut fractus diuidet ſe ab uxore ſua. Et lapis reductus in anullo reducet' uxor ad maritũ ſuũ. qui uidet ꝗ ſigillat ipſe in cera cum anullo ſuo aliĩ homini habebit regnũ a rege & ĩparabit & forte ſi nõ cõpetit ei iſtud acquiret bonum multum. Qui uidet dari cartam. ſigillatam adipiſcent' bonũi alio loco ſuæ familiæ & redibit ſaluus. Qui uidet ꝗ lapis anulli ſui eſt de lapide ſmaraldi aut iacincti accidet ſibi aliqđ ĩpedimẽtum

de ſua familia aut de ſua pecunia. Et ſi lapis eſt alius q̄ iacinctus uel ſmaragdus naſcetur ſibi filia longo tempore uictura. qui uidet q̄d mittit alicui anulum ſuum. & repetet illum petet ei mulierem & renuet ei. Venit quidam ad cōbuturre; & dixi ei q̄d quis uidebat q̄d anulus ſuus frangebatur; Cui reſpondit diuidet uxor tua a te & non tranſierūt niſi dies tres & ſeparauit uxorem ſuam a ſe. Qui autem uidet ſpeculum de placta; Incurret cogitatū & dolorem. Qui uidet ſe inſpicere in ſpeculo proficiſcetur in terrā alienam. deīde redibit ſaluus. Qui reſpicit ſe in ſpeculo ſudo obiit ſibi filius maſculus paruus. q uero ſpeculatur ſe in ſpeculo uitreo uxor ſua aborci & familiā & ipſa liberabitur. Qui uidet quod tenet duos azibares .i. armilas auri accidet in corpore eius aliquid unde dolebit. Qui uidet ꝙ tenet duas maures acquiret regnatum & naſcetur ſibi filia. Qui uidet ꝙ tenet duas in pedibus athilchalem, auri aut argenti pedes ſuos mittet in alchau. Qui autē uidet ſibi cinctorium gemarum adipiſcetur diuitias & bonū naſceturq; ſibi filius qui diu uiuet.

De nigromantia. Cap. X.

CApitulum. xlvi. libri tertii ſecunde partis huius uoluminis eſt de elgyrin & ſtatim nigromantici atq; fictitii. Qui igitur uidet in ſomno elgyrin pertendit controuerſiam facturam iter ſe & aliam uel alium & ſi fuerit agnana ideſt fæmina fæmiua cauſa controuerſia erit modica & uertetur in cōcordium & bonum. Et leſſecan hoſtis calidus circunuentor & elgyrin ſunt domini fraudum & deceptionum & nigromantici diſcordia in lege. Qui uidet ꝙ facit facturas uel fictitias accidet ſibi impedimentum.

De omnibus ſomniis. Cap. XI.

HAbita uniuerſa notitia explicatiōis ſomniorꝫ & uiſiōibus holum ut plurimū apparet prout in libris q̄ præcedūt iſtū oſtēſum eſt. Amplius eſt ut doctrina

dilucidius libet eluceſcat ſub breui cōtextu. Capłm unicum
& ultimum totius libri uoluminis ſup autem prætactione ſō-
nioꝝ epilogus. Si quis igiť uidet ꝙ mutať ad locū proficiſce-
tur. Qui uidet in domo ſua auaces mortuas excoriatas mo
rieť ipſe uel aliqs de ſua ſocietate. Qui uidet ꝙ ſella ſua fran
giť morieť uxor ſua. Qui uidet ſibi dari cartā ibit iter & reuer
tetur ſaluus ad domū ſuā & habebit bonū. Qui uidet ꝙ de-
cidat in recte cadit in rixam & ſicut ſaluabiť a rete ita ſaluabiť
a rixa. Qui uidet ſibi naſci filiū adueniet ſibi cogitatus. Si ue
ro filiā adipiſceť bonū. Et dixerūt ſapiētes ꝙ naſceť ſibi filius.
Qui uidet i ſe aut i uxore ſua ipregnatiōem adueniet ſibi aut
influentia aut affluentia. Et ſilr ſi emit ſeruum accidet ſibi co
gitatus. & ſi ſeruā habebit bonū & gaudiū. q etiā uidet in par-
uo boni uel mali exibit ī matre ſua & nō i ipſo. Et ſi fuerit res
quæ non ptinet mulieribus exibit i parte. Splendor ſignificat
concordiam. Obſcuritas ignorantiam & obliuionē cognitio-
nis ſuæ ueritatis. Ploratus gaudiū Seymi hoſtē calidum. El-
gyrin dños deceptionū. Veneficis diſcordia i lege. Et q facit ue
neficium habebit ipedimentum. q uidet ſe habere onus gra-
ue aut leue pertēdit cogitatum futuꝝ ſcđm modum leuitatis
ſuæ uel grauaminis. q uidet ſe cogitoſum aut dolētē ſignificat
gaudium illiuſmodi. q uidet ſe eſſe i ciuitatem ſignificat con-
ſtantiam i lege. q uidet ſe debilem in corpore adueniet ſibi co-
gitatus illiuſmodi. Opus terrenū præparatum ad ignem per-
tendit non bonum eo ꝙ eſt opus ignis. Lapides ſunt coope-
rimentum cordis. Diuoratium eſt amiſio. Sanguis eſt pecca-
tum. q uidet ſe ambulare i ſplendore ſignificat recordationem
ad partē dei. q det puerū ſuggētē ubera ſua. ſignificat carcerem
& claudeť ſup eū ianua. Puer ſi eſt a tribus ānis uſq; ad octo
annos ſignificat meliuſq̄ puella: & tot ānis iſans donec ſit pu
er ſignificat cogitatum ſicut diximus ſuperius: & ſimiliter i fa
uelam paruam. qui uidet ꝙ præparat muſtum eſt teſtimoniū

bonum. Qui ſe ſolicite exercentem pro nuptiis eius laborat exequiis mortis eius; Qui uidet ꝙ uxor ſua morieť obiit filius eius. Organe.i. circule & lubudugi idem umbraculũ ad modũ cebi papilonis niſi ꝙ nõ eſt rotundũ ſed quadratum. & ꝓpriæ fertur id ſuper reginas. & ĩperatores atq; apoſtolicos & apud quoſdã maurefit in nuptiis ſup nouũ & ilbezueb.i.coꝛtatia uel burſe de coreo deputate ad ferẽdũ qdlibet & ſcribe ſi ue notarii tenẽt in eis cartã & attramentũ reliqua oĩa ſignificãt mulieres. Qui uidet uitulũ aut ſeipſum q eſt ſuſpenſus ſignificat mortẽ ſuã.aut alicuius ꝓpiquorũ ſuoꝝ in domo illa ubi uidet fieri nuptias. Senex nõ cognitus ſignificat melius q̃ cognitus.& cognitus eſt ipſe idẽ aut ſimilis ei. Senex cognitus eſt melior hoium: & ſignificat fortunam eius. & ꝓſperitas ſua atq; aduerſitas erit ꝓportione uerboꝝ. quæ loquũtur inter ſe alterutrũ. Et ſi pili nigri fuerint ammixti canis cãpis illius ſenis fuerintq; magni corporis robuſtus & melior in ſua fortuna & magis uerax q̃ ſi nihil de pilis nigris remãſerit inter canas illius ſignificat debilitatẽ in fortuna ſua.guerra in ſomno eſt legis deſtructio.q aũt uidet duas ſocietates hoium in aciẽ. conſtitutas quaꝝ utraq; in alterã iacit ictus altera tamẽ ꝑcutit altera aũt nõ iacit & non ꝑcutit ſignificat inter hoies inter habeť placitũ & cã cum iudicio. Et eoꝝ illi q iaciunt.nec percutiunt tenẽt mẽdatium & falſitatẽ.qui uidet ſe queri ab aliquo ſignificat cogitatum & dolũ uidet ſibi parare laqueum uel aliquod aliud quo capiať. caueat ſibi a latronibus aut ſeductoribus ne cadant ſup ſe qm̃ accidet ſibi pena & litigatio.qui uiť ſe ferre puerũ aut puelã ſignificat cogitatũ & dolum. qui uidet ſe ſubſtinentẽ ad cordã cũ manu ſua ſignificat ꝙ relinquiť iter ibitq; corda ſi abſcindiť ceſſabit ab itinere. Et dixerunt ſapientes ꝙ ſignificat bonũ atq; ſubſtentationẽ in lege; qui aũt uidet ꝙ inter ſe & aliũ eſt concordia & pax ſicut eſt in ueritate rei cadet in te inimicitia.Et ſi in rei ueritate eſt inter ſe & alium

amicitia & uidet tunc inter eos eſt inimicitia recedet ab eo deinde redibunt ad amicitiam & iter ſe & alium eſt inimicitia in ueritate & turpitudo atq; rixa. Videtq; inuiſione q; hēt ſimiliter inimicitiā cū illo pacificabunt̄ & fiēt amici. Et ſi inimicitia inuiſiōe ē maior q̄ ſit ī ueritate ſimiliter erit pax & amicitia maior. Qui uidet ſe eē ſup ceruicē alteri⁹ ueniet inimicū & ꝓualebit ſup eū prout uult. Qui procellat ſuū dormire ꝓcelat ſuā uitā & hēbit ꝓficuū arizei & filiū & uiſio bona certa & uerax. Qui uidet q; fert onus & in eo nō eſt aliqd ſed eſt uacuum ſignificat finē ſuoꝝ dieꝝ. Qui uidet q; ꝑcinctū in quo eſt ſuū capitale ſit plenū crinibus dies eius ſunt terminati, qui uidet q; ingredit̄ infernus ſubtus lectū alterius moriet̄ in breui. qui uidet ſe inuctū colore citrino hēbit egritudinē. Qui autem uidet q; ingredit̄ ſub coptorio alicuius uiri eo ꝑſīte queādmodū igredit̄ ſub eo ad uirū ſuū moriet̄ in fine uiginti annoꝝ. Q aūt uidet q; mulier parit filiū & ipſa nō eſt pregnans erit egreſſio cogitatus. Et ſi fuerit mulier multiplicabit̄ emptio ſua ſuū emere & ſua uindicta & ſuū uēdere acqret bonū in eo anno. & erit de mercatura aut de hereditate eritq; annus completus. Qui uidet q; accidit ei de ſene & muliere aliqd erit boni quod accipiet aut q; dabit ſibi. Qui aūt uidet q; ſup caput ſuum fert filiū hēt ſecū mulierē q̄ ſibi nocet. Qui uidet q; eſt aliqs hō ī ciuitate quē non cognoſcit eſt ſignū bonum hoīs. Qui uidet ſe ingredi in ciuitatē quā alias una uice intrauit nō moriet̄ dōnec eā introierit. Qui uidet ſibi calameriū caſſabitur cum propinqua ſua. & ita ſub ex ꝓlogo explanatio uiſionū ſomniorū finit dē auxilio laus ſit Deo uiuo & uero. Amen.

¶ Hic incipit intrepretationes ſomniorum. Cap. XII.

Plaute ſiquidē dignitatis & humana cōditio ut nullū bonum præter ſumū poſſit ei ſufficere plenum fuit miraculoꝝ q; tam diuerſa. & diuerſa adinuicem placuerit coniugi nec minus mirabile fuit q; limo noſtro deus

ſe conuinxit ut ſibi inuicem unirenť limus & deus tanta ſub limitas / & tanta uilitas / nihil.n. deo ſublimius nihil.n. limo melius oium eo℞ q̃ in ſomnio ſibi uidere uidēt dormitentes.

¶ De qnq; gn̄ibus ſōnio℞ q in ſōnibus accidūt. Cap. XIII.

SVnt quinq; genera uiſionū in ſomno: primū.ſ. oraculum.i. uiſio. Imaginatio leſa. Somnū & fantaſma Oraculū eſt cū aliqua pſona ſancta grauiſq; ſeu ſacerdos: uel deus aliquid euētu℞ aperte uel nō euēturum faciendū uel euitandū aliqd denuntiat & declarat. Viſio aūt ē cū id q đ quis uidet eo℞ modo quo apparet ei aduenit uel euenit. Somnus eſt ſi grauis tertiū & ſine interpꝛ̄tatione intelligi nō pōt. In ſomno eſt quādo id q đ fatigauerat uigilātem iugiter ſe dormienti ſicut ē tibi cura uel potus uel aliqua ſtudia / q quis: exercitā's fuit & poſtea ſomniat &c. Quando ſolicitorū artiū ſimulať in pn̄tia mētis ipreſſa apparent in ſomnis & iuxta hoc ꝙ hō uidit diuerſitates uel ymaginauerit diuerſis: diuerſa accidūt in ſomnis &c. Secundū mo℞ & humorum uarietates varianť & ſomnia alia.n. uident in ſomno ſangui alia collericiалia etiam malanconici & alia flamatici. Fantaſma eſt quando aliquis dormit uix ceperit & adhuc uigilare ſe extimat & etiam aſpicit ſe ſemp uideť. Irruētes in ſe uel paſſum: uagantes & uarios locos uel tribulationes & tūc in hoc genere ſunt epyates q̃ publica perſuaſio qui eſtentes opinať. Inuadere pondere ſuo ab illo preſſos & ſentientes ſe grauare ꝙ nihil aliud eſt q̃: quę de fumoſatas. a corde uel a ſtomaco ad cerebrum aſcēdens: & ibi uim animalem exprimens.

¶ Sequiť de iſta opinione q̃ in ſomnis accidit. Cap. XIIII.

DIcit autem Auicenna ꝙ humana opinio eſt ꝙ quadam arte in ſomno uel demoniū poteſtate homines poſſunt cōuerti luidentē uel inuēta & q̃cunq; neceſſaria portare tunc portaret & poſt peracta: opera ſua: ad ſe reddire non eſt niſi fieri in eis mentem beſtialem

ſed rõnalem & humanã q̃ǫ̃ poſſunt ſeruare & hoc intelligendum ē q̃m demones nõ naturas creauit ſed tale ꝙ facere poſſunt ut uideantur eſſe quæ non ſunt & illa enim arte uel poteſtate animus ſed nec ad corpus: aliqua ratione in membra & lineamenta beſtialia conuerti poteſt ueraciter.

¶ De apparatiõibus mortuoꝝ q̃ i ſõniis uident̄. Cap. XV.

CVm hoĩes uiui uel mortui hoĩbus dormiẽtibus uel uigilãtibus apparẽt non in ipſis ut ſunt rebus. uidẽtur ſed i quibuſdã ſimilitudinibus eoꝝ. Iſtud aũt angelicis operatiõibus fieri credimus. ꝑ diſpenſationẽ dei ꝓuidentiæ unde uertẽtes: inſtructa: uel altitudinẽ. iudiciorum ſuoꝝ ſiue hinc inſtruantur mentes mortalium ſiue fallãtur ſiue conſolantur ſiue terreantur ſicut unicuiq; uel præbenda uel iudiciũ non unanimiter decantat eccleſiã ibi. Tunc ſiq;dem ſunt ſpiritus: defunctoꝝ ubi non uident neq; audiunt q̃ aguntur aut neſciunt quæ ueniunt in hac uita uel iſta uita hominibus. Ita tñ eſt cura de mortuis q̃q̃ agãt itaq; neſciamus: neſciunt enim quidam mortui: quid hic agatur. Sed quid agitur poſtea audire poſſunt ab eis qui hic moriẽdo ad eos pergunt nõ quidem oĩa. Sed quantum ſinitur eos iudicare & eos amplius audire. Scire etiam poſſunt ab angelis qui hic nobis preſto: ſunt & animas etiam nr̃as ad illos defferunt ſpiritu etiam dei reuelãte poſſunt cognoſcere quæ hic aguntur. Q uidam etiam ex mortuis ad uiuos rapi poſſunt non per ſuã propriam naturã ſed per diuinam potentiã. Verũtamẽ iſta fiunt ꝑ eoꝝ præſentiam ſcilicet mortuoꝝ aut per angelos ſuſcipiẽtes eoꝝ perſonam: hæc affirmare nõ audeo. Rex autẽ omnipotẽs dominus noſter: qui eſt hic & huc & illuc & ubiq; præſens ꝑ angelica miſteria uſq; q̃ diffuſa poteſt hoĩbus aliter cui uult præbere ſolatia quum in hac uita miſera iudicat eſſe præbenda ſempiterna. Amen.

Laus omnipotenti deo.

Exordium.

Quanq̃ in dies uetera ſolent ab recētibus obrui nouitatibus. Sane tamen nonnulla humano uſui a deo ſolacioſa extant ac legendo mirifice animum oblectant ut a memoria hominum aboleri non ſinant. Et quoniam ſcd̄m Ariſtotelem in libro de ſomno & uigilia. Ipſa ſomnia ex diſpoſitione corporum non nunquam etiam ex diuerſitate cauſarum naturalium proueniāt, Idcirco aliqua de eius expoſitiōe atq; uarietate enarrāda cenſui. Solet enim queri An per ſomnium poſſibile ſit preuidere futura. Reſpondet Ariſtoteles & magiſter Auerrois in libello de ſomniis. Quod per ſomnia habētia ortum ſolum ex ſpeciebus reſeruatis non eſt poſſibile naturaliter preuidere futura: cuius ratio eſt. quia per illa non poſſumus preuidere futura que ſunt preteritorum actuum. Species autem reſeruate in memoria hominum repreſentāt actus preteritos a quibus ſunt reſeruati.

¶ Secundo Reſpondet magiſter auerrois in prememorato libello. Quod per ſomnium naturale ualde poſſibile eſt preuidere futura ſcilicet diſpoſitiones futurorum: & niſi fiat contra tale remedium tunc tale euenit. Sicut quidam ſomniabāt ꝙ ipſi habebant ſuper pectoralia carbones ignitos & hoc nō eſt aliud ſecundum eum niſi ꝙ prouenit ex diſpoſitione corporis propter coleram magnam calidam.

¶ Tertio Reſpondet Auerrois: ꝙ ualde poſſibile eſt preuidere futura per ſomnium animale ſcilicet que nobis eueniēt: & huius ratio eſt: quia talia ſomnia cauſantur ex paſſionibus

anime. Nam quando pueri frequenter ſomniant de bello tūc reddētur animoſi: ſed ſi multum ſomniant de amore tūc ama bunt. Si de rixis tunc erit riſoxus & ſic de aliis & hoc eſt certiſ ſimum dicit Auerrois, quia alias inquiſitio ſomniorum a me dicis quam faciunt ab infirmis eſſet inutilis.

¶ Ideo dicit Ariſtoteles in bello de ſomniisq; ſomnia aliquā do generantur ex uentris plenitudine: aliquando exinanitio- ne: aliquando illuſione: aliquando cogitatione & etiam reue- latione.

¶ Erat enim naturale ſomnium Andromache uxoris hecto- ris troiani principis ut refert hiſtoria ſomniabat nanq;. Si hec- tor eo die egrederetur ad bellum euadere non poſſet quin i- terficeretur in bello profecto ſi credidiſſet hector uxori ſue an dromache de uiſione terribili non fuiſſet illo die adeo neqtur uenenata haſta ab achille interemptus. Item quid de ſomno. Vliſſis regis de quo narratur in hiſtoriis. Quod uiderit yma- ginem iuuenilis forme cum haſta contra ſe uenientem & di- xit iuuenis regi: unus ex nobis morietur. Quod factum fuit: nam ſignificabat tale ſomnium. Ipſum Vliſſem per filiū na- turalem & illegittimum debere occidi. Quod deniq; de ma- tre Virgilii cui ſomniauit ſe parituram uirgam que ex ſuo cre mento celum attingeret. Nihil fuit ut dicit Seruius gramma ticus: niſi quod hec mulier uirgilium parere deberet qui ſua i duſtria ſcientia & eloquentia uideretur excellere humanum i- genium. Vltimo loco dicendum eſt de ſomnio quo pacto ex reuelatione diuina accidat.

¶ Contigit enim uiris deum timentibus nonnulla accipere ueridica & futura certa que infallibiter per ſomnia dinoſcun- tur: ſicut habetur Geneſis. xxxvii. capitulo. Quod Ioſeph ui dens ſomnium dixit fratribus ſuis: putabāt nos colligere ma nipulos in agro & quaſi cōſurgere manipulum meum & ſta- re ueſtroſq; manipulos circūſtantes adorare manipulum me-

um. Reſponderunt fratres eius: indignanter: nunquid rex no ſter eris aut ſubiciemur ditioni tue. Aliud deniq; uidit ioſeph ſomnium & dixit eis, uidi ſolem & lunam & ſtellas undecim a dorare me: qđ cum dixiſſet patri & fratribus durius icrepauit eum pater dicens. Nunquid ego & mater tua & fratres tui a dorabimus te ſuper terram. factumq; eſt ita ſicut fratres ſui in terpretati ſunt: quoniam Ioſeph a rege pharaone princeps ſu per totum regnum egypti conſtitutus eſt.

¶ Danielem quoq; uirum dei deus hac gratia dotauit iuxta illud Danielis primo. Dedit deus Danieli intelligentiam om nium uiſionum & ſomniorum. Nam legimus in teſtamēto ueteri. Cum nabuchodonoſor rex uidiſſet in ſomno: quomo do contra eum ſteriſſet ſtatua grandis habens caput aureum: & cetera. Expoſuit ei daniel: & cum interpretationem audiret rex cecidit in faciem ſuam & danielem adorauit.

¶ Sanctus thomas de aquino refert: ꝙ quidam doctor ſacra rum litterarum tenuerit diſputans de ſomnis concludit. Si ali quis utatur ſomnis ad prenoſcendum futura ſecūdum quod ſomnia procedunt ex reuelatione diuina: uel ex cauſa naturali intrinſeca uel extrinſeca quātum poteſt uertat ſe ad talis ſom nii interpretationem non erit illicitum diuinare.

Incipiunt interpretationes Somniorum Danielis prophete.

¶ In diebus Nabuchodonoſor regis Babilonis quando petebatur Daniel a prīcipibus & ab omni populo qui erat in ciuitate. Scripſit Daniel hoc & tradidit eis ad legendum dicens. Ego ſum Daniel unus de filiis Iſrael: qui captiui ducti ſumus de Hieruſalem ciuitate ſancta & omnia a deo facta ſunt: nihil tamen per memetipſum dixi uel ſuſtuli: ſed ea a domino accepi ut quicunq; legerint intelligant.

AB imperatore oſculari uel cum eo loqui lucrum cum gaudio ſignat.

Aurea ueſtimenta ſe induere uidere: inuidiam uel triſtitiam ſignat.

Aquilam uel columbam ſupra ſe qui uiderit: honorem ſignat.

Altaria edificare qui ſe uiderit: honorem ſignificat.

Altaria deſtruere qui ſe uidet in ſomno: mori ſignificat.

Apes in ſomnis qui uiderit uel cum ipſis pugnauerit iram ſignificat.

Arma ſe uidere portare: tutamen ſignat uel honorem.

Arma perdere aut frangere: damnum ſignificat.

Arborem cum fructu in ſomnis uidere: lucrum ſignat.

Arborem ſe eſſe infirmitatem ſignificat.

Arbores aſcendere: nuncium bonum uel aliquā dignitatem.

Arcum tendere uel ſagittas mittere: anguſtiam uel laborem ſignificat.

Arcum perdere uel frangere: honorem ſignificat.

Arare qui ſe uidet in ſomnis: abundantiam cum labore ſignificat.

Argentum tractare qui uidet:lucrum ſignat.
Arbores oſtēdere:inimicos & ꝓpinquos cuſtodire ſignificat.
Arbores incendere:deceptionem ſignat.
Ad aram ſacrificare uel altaria uidere:gaudium ſignat.
A femina ſe aliquid rapuiſſe qui uidet:damnum ſignat.
Aues bulientes uidere:inimicorum malam locutionē ſignat.
Aues uidere & pugnare cum eis:damnum ſignat.
Aues ſine pennis uidere:turbationem ſignat.
Aſino ſedere qui ſe uidet in ſomnis:laborem ſignat.
Arbore ſedere:fidum nuncium ſignat.
Arcum quicunq; ſe portare uiderit: negociū bonū ſignificat.
Albam uidere uel dalmaticam induere.leticiam ſignat.
A beſtiis qui ſe uiderit infeſtare:ab inimicis ſuis ſuperabit uel
ſubuerſionem uel diſturbationem ſignat.
Acetum uel abſintheum bibere.moleſtias graues uel infirmi
tatem ſignificat.
Album uel ſplendidum ſe ueſtire qui uidet in ſomnis iocun/
ditatem ſignificat.
Altiorem qui ſe uidet:grauiter languescere ſignat.
Aurum uidere:lucrum ſignat.
Anulum qui ſe uidet accipere:leticiam ſignat.
Anulum dare uel armillam:donum ſignat & honorem
Anulum ferreum accipere:ſecuritatem ſignat.
Armillam perdere uel anulum:dolum grauem ſignat.
Anſerem uidere:magnum honorem ſignat.
Aliquam in manus alteri dare:lucrum ſignificat.
Ad celum uolare:peregrinationem ſignat.
A demone ſe comprehendere:lucrum ſignat.
Aſinum uidere in ſomnis:tedium egritudinis ſignat.
Ab urſo comprendi:lucrum ſignat.
A lupo ſe comprehendere uel tenere:ab inimicis opprimi ſi-
gnificat.

Aſſa oua accipere. lucrum ſignat.
Aquam calidam bibere in ſomnis: infirmitatem ſignat.
A paradiſo aliquid accipere uel comedere uel bibere: honorē ſignificat.
Aquam frigidam bibere: longam uitam & ſanitatem ſignat.
Arborem cadere propinquam mortem ſignat.
Ab imperatore coronari. gaudium ſignificat.
A mortuo ſe coronatum. ſecuritatem ſignat.
A flumine raptum inimicorum rixam ſignat.
Ad menſam potentis ſedere gaudium & bonitatē ſignificat.
Aerem uidere ſerenum. lucrum ſignat uel expeditionem.
Aerem uidere turbulētum uel nebuloſum. deceptionem uel petitionem ſignificat.
Aurum cernere uel tractare: fertiliora tempora ſignat.
Aſſas carnes uidere uel manducare: damnum ſignat.
Agnos uel hedos uidere uel habere: conſolationem uel incrementum ſignificat.
Aſtra celi uidere in ſomnis: magnam leticiam ſignat.
Ad celum ſcandere uel deum adorare: magnam traditionem ſignificat.
Altiori iungi qui ſe uidet: expeditionem ſignat.
Altare in domo alicuius uidere: detrimentum ſignat.
Altare nouum uidere: ſacramentum uel preſbyterum nouū ſignificat.
A mortuo qui ſe uidet trahere. nil boni deſignat.
A demone uexari: lucrum bonum ſignat.
Alligatum qui ſe uidet: impedimentum aliquod ſignat.
A mortuo cibum uel aliquid aliud accipere uel cum eo loqui: honorem ſignificat.
Armatum ſibi infeſtum uel ferro percuſſum: a potenti perſona opprimi ſignificat.
Aues in ſomnis pendere: lucrum ſignat.

Apes ſuper ſe uidere: inimicos ei nocere ſignat.
Arborem aridam qui uiderit: deceptiōem uel negocium ſignificat.
Agnos paſcentes uel dormientes uidere: detrimentum ſignificat.
Albas pennas in tunica uel alia ueſte uidere: leticiam ſignificat.
Ab arbore cadere qui ſe uideret: triſtitiam ſignat.
Aquilam ſub caput ſuum aſcendere: infirmitatem ſignat.
Anguillas qui uidet uel tractat: laborem ſignat.
Aurigam currentem qui uidet; litem & pugnam cum propinquis ſignificat.
Apes uel uexilla uidere: incendium ſignat.
Aerem tempeſtuoſum uidere: anxietatem grandem ſignificat
Arbores cum fructibus uidere, lucrum ſignat.
Aſinos paſcentes uidere: ſeditionem ſignat.
Antiquum ſe uidere: laborem ſignat.

Barbam ſibi tondi uel radi: damnum ſignat.
Barbatum qui ſe uidet; decrementum uel infirmitatē ſignificat.
Beſtias domare qui ſe uidet: letitiam ſignat. & gratiam ab inimicis.
Beſtias currentes uidere aliquam tribulationem ſignat
Beſtias uidere & ab eis infeſtari: inimicū cauere ſignat.
Baltheo cingere qui ſe uidet: protectionē ſignat.
Brachia ualida qui ſe uidet habere: crementum ſignat.
Brachia magna qui uidet ſe habere: poteſtatem ſignat.
Brachia turpia ſe habere qui uidet: detrimētum ſignat.
Birrum ſe uidere: grauem infirmitatem ſignificat
Birrum album qui uidet ſe habere: magnum honorem ſignificat.
Beneficium facere qui ſe uidet: gaudium ſignat.

Baculum habere ambulando: dolorem uel infirmitatem ſignificat.

Boues paſcentes uel ſtantes gaudium ſignificat.

Bouem per diuum aſcendere magnam letitiam ſignat.

Braccas induere:honorem & ſecuritatem ſignificat.

Bouem cedere qui ſe uidet:inimicitiam ſignat.

Boues craſſas paſcentes uidere: tempus bonum ſignat.

Boues macilentos uidere:tempus malum ſignificat.

Boues dormientes qui uidet:tempus malum ſignat.

Boues currentes uidere:gaudium ſignat.

Boues pugnantes uidere: negotium ſignat.

Boues uel elephantes domare moleſtiam grauem ſignificat

Boues qui ſe uiderit infeſtare: negocium miſerum ſignificat.

Bouem mugientem qui uidet:litem ſignificat.

Barbam ſibi ardere: lucrum ſignat.

Bellum uel barbaros uidere:iram ſignificat.

Bubonem ſedere qui uidet: deceptionem ſignat

Baleno lauare:tedium ſignificat.

Bracbia pulchra habere:ornamentum ſignat

Barbam longam habere:ſignificat fortitudinem uel lucrum.

Barbam uidere extrahere:ſignificat peſſimum.

Beſtias uidere inuicem facere rumores ſignificat defenſionem de inimicis.

CElum ſi uides in terra: expeditionem ſignificat.

Celum ſcandere uel deum adorare: honorem ſignificat.

Clamide u e ri. ſecuritatem ſignat & conſolationem.

Cetuum in feſtare qui uidet ſe: nullum timere ſignat.
Ceruices ſuas amittere.nuncium timere ſignat.
Currere uelocius qui ſe uidet.magnam letitiam ſignat.
Currere non poſſe:impedimētum uel detrimentum ſignat.
Cereas candelas ardentes uidere.gaudium uel bonum nun-
cium ſignificat.
Cereas candelas uidere.gaudium ſignat.
Coronatum ſe uidere uel coronam recipere: lucrum ſignat.
Curro ſedere:litem ſignat.
Cultellum accipere.inimici de te mala loquūtur.
Cultellum dare inimicum cauere ſignat.
Conditam rem bibere:inimicum cauere ſignat.
Codices legere uel legendo uidere:gaudium ſignat.
Concumbere cum meretrice:magnum lucrum ſignat.
Concumbere cum coniuge:litem grauem ſignat.
Concumbere cum ſorore: damnum ſignat.
Concumbere cum pecore:infirmitatem ſignat.
Concumbere cum matre: ſecuritatem ſignat.
Concumbere cum uirgine.anxietatem ſignat.
Comburere qui ſe uidet uel alium:anxietatem ſignat.
Campanas audire:nuncium bonum ſignificat.
Cimbata & pſalteria qui ſe uidet legere:litem ſignat.
Cum imperatore aut magno domino qui ſe uidet habitare:
dignitatem ſignificat.
Cuſtodias uidere:tedium ſignat.
Coronam cuiuſcunq; regis accipere:letitiam ſt.
Celum flammeum uidere: aliquas iniquitates in corde tract-
re uel iniquitates in toto orbe creſcere ſignat.
Columbas uidere:aliq̄ triſtitiam ſignat.
Cum mori te uidebis in ſomnis:calumnie graues accreſcent.
Caput album habere:lucrum ſignat.
Caput ſibi tondi:damnum ſignificat.

Caput ſibi lauare:ab omni periculo liberabitur.
Calciamenta noua ſe habere:leticiam uel lucrum ſignificat.
Calciamenta uetera habere:anguſtiam cum deceptione ſi-gnificat.
Canes latrantes uel infeſtantes:inimici tui ſuperare te querunt.
Canes ludentes:gratiam aduerſarii ſignificat.
Cartas legere uel ſcribere:nuncium bonum ſignat uenire.
Cum mortua loqui:lucrum ſignat uel bonum proſequi.
Coruſcatores uidere:lucrum ſignat.
Cuſtodias ideſt captiuitatem intrare:deceptionem ſignat.
Cecum te uidere infirmitatem uel in peccata cadere ſignat.
Cornua ſe habere:periculum uite uel litem ſignat.
Clibanum ſe aſcendere qui uidet:bonum tempus ſignat.
Crines longos ſe habere:fortitudinem ſignat.
Carbones comedere:inimici tui de te mala loquuntur ſi-gnificat.
Ca nelos uidere uel ab eis infeſtari:lucrum ſignat.
Candelabrum lucens uidere:leticiam ſignat.
Codices uidere uel legentes in eis:inuictum te ſignificat.
Citharam audire:uana uerba ſignificat.
Caput uidere cum auribus longis:fortitudinem ſignificat.
Caſeum recentem manducare lucrum uel gratiam ſignificat.
Carnes humanas manducare:bonum a deo miſſum ſignat.

D Eum adorare:gaudium ſignificat.
Diis ymolare qui uidet:magnum lucrum ſignat.
Domum ſuam edificare:magnum lucrum uel conſolatione ſignificat.
Domum ſuam ardentem uidere:periculum ſignat.
Domum ſuam cecidiſſe uidere damnum ſignat.
Domum ſuam deſtruere uel cadere periculum ſignat.
Deſcendere ſe uidere:damnum ſignat.

Dracones uidere:gaudium ſignat.
Decollare qui ſe uidet in ſomnis:lucrum uel inimicum ſupe/
rare ſignificat.
Dentes ſuos cadere:aliquis de parentibus morietur ſignat
Dentes inferiores aut maxillares ſi ceciderint cum ſanguine
aut ſine dolore:egenus erit aut proximũ perdere amicum.
Dulcia edere:in multis criminibus opprimi ſignificat.
Diadema habere uel uidere:lucrum ſignificat.
Digitum ſibi precidere:damnum ſignat.
Dealbatum qui ſe uidet:proprietatem ſignat.
Diuitem ſe uidere:iniuriam pati ſignat.
Defectum ſe habere:gaudium cum honore ſignat.
Ducere coream qui uidet ſe:bonum ſignificat.
Ducere mulierem:damnum ſignat.

Elephantes uidere:gaudium ſignificat.
Equum uidere:& ſuper eum ſedere:lucrum ſignificat
Equum canum uidere:etiam lucrum ſignat.
Equum rubeum uidere:bonum nuncium ſignat
Equum ſellatum in ſomnis uidere:laborem ſignat.
Equum mortuũ uidere:lucrum ſignat:uel ſi plures uidet.
Equo albo ſedere:aduentũ bonũ uel iocunditatem ſignat.
Equum nigrum ſe habere uel ſuper ipſum ſedere : anxietem
ſignificat.
Equum caſtrare:damnũ ſignificat & ſecreta denudari.
Ebrium qui ſe uidet:damnum uel infirmitatem ſignat.
Extra regionem ſuam ſe uidere uel qui ſe uidet in exilio:anxie
ratem ſignificat.
Enuchum ſe uidere.damnum uel infirmitatem ſignificat.
Explorare qui ſe uidet.damnum uel ueſtimentũ perdere ſig.
Egrotum ſe uidere.expeditionem negocii alicuius ſignat.
Errantem ſe uidere:moleſtiã ſignat.

Exilium pati qui ſe maxime uidet in ſomnis:magnis crimini-
bus opprimi ſignat.

Faciem ſuam in aqua uidere:longam uitam ſignat.
Faciem formoſam habere.actu & honore multiplica-
bitur.
Faciem turpem ſe habere. multis criminibus oppri-
mi ſignificat.
Fontes aque qui ſe uidet bibere:negotium habebit.
Et de ipſo lucrum acquiret & conſolationem.
Flumen turbulentum qui uidet:accuſationem uel offenſio-
nem
Flumen pacificum uidere uel tranſire:ſecuritatem ſignat.
Fluuium rubicundum tranſire:tempeſtatem ſignat
Foſſam qui uidet uel in eam cadit:calumniam aliquã ſignat.
Filios uel filias ſibi naſci.crementum ſignat.
Fulgura uidere:bonum ſignat.
Fratrem uel matrem uel ſorores ſibi mortuos uidere.letitiam
ſignat & etatem longam.
Ferrum tractare:infirmitatem ſignat.
Faciem ſuam lauare:uitam longam ſignat.
Faciem rubeã habere:multis criminibus opprimi ſignat.
Faciem ſuam in ſpeculo uidere:filius ei naſcetur.
Fabas tractare:impedimentum ſignat.
Flumen in domum intrare periculum ſignat.
Ferro ſe percuſſum uidere:deſolationem ſignat.

Gladium ferre & de ipſo ledere:anxietatem uel negoci-
um ſignificat.
Gladium accipere qui ſe uidet:inſidiam uel diſcordiã
ſignificat.
Gentiles pugnando uidere & ab eis infeſtari:litem & pericu-
lum ſignificat.

Gaudere in ſomnis: triſtitiam ſignat.
Gladiatores uidere: ſuperabunt te inimici tui ſignat.
Graues uidere: triſtitiam uel lites ſignat.
Gallum cantare uel pugnare: ſubuerſionem uel ſolicitudinem ſignificat.
Gallinam ouum parere qui uidet: leticiam ſignat.
Gladiatorem ſe factum: deceptionem ſignat.
Gementes qualeſcunq; uidet: anxietatem ſignat.
Granata mala uidere: triſticiam ſignat.
Gladiatores uidere uel cum eis ludere: anguſtiam ſignat.
Grandinem uidere uel audire: damnum magnum ſignat.
Gradum aliquem aſcendere: laborem cum honore ſignat.
Geminas uidere turpitudinem ſignat.
Glandes colligere & manducare: effectum conſequi ſignat.
HOminem inferam conuerſum: laborem uel deum offenſium ſignificat.
Hoſpites habere: inuidiam uel inſidias magnas ſignificat.
Hortum uidere: uel in pomerio ambulare: gaudium ſignificat.
Hortos edificare: iocunditatem ſignat.
Hircos indomitos uel arietes habere: abundantiam ſignat.
Hircum qui ſe uidet: bonam famam ſignificat.
Horalogium accipere: pacis mutationem ſignat.
Horea edificare: iocunditatem ſignat.
Herbam capere: anguſtiam ſignat.
IMperatorem qui ſe uidet: honorem ſignificat.
In carcere qui ſe uidet calumniam uel ab inimicis ſuperari ſignificat.
Infantes uidere uel cum eis ludere: felicitatem cum gaudio ſignificat.
In pomerio deambulare: leticiam ſignat
In aquam grandem natare, uitam longam ſignat

Incendia in quacunq; domo uides: domus ipſa aliquod periculum pacietur.
In tabulis ſe pingi: uitam longam ſignificat.
Incendia in ſomnis uidere: pericula uite ſignat.
Imperatorem tecum habitare aut regem: gaudium ſignat
Imagines uidere: mutationem ſignat.
In hoſtes uel in prelia ambulare: anguſtias graues ſignificat.
In palatio deambulare: anxietatem ſignat.
In fonte lauari uel in claro flumine: letitiam uel lucrū ſignat.
In eccleſia ambulare: gaudium ſignat.
In foro ambulare uel dormire: infirmitatem ſignat.
In fonte ſordido lauari: accuſationem cum damno ſignat.
Infirmum ſe eſſe qui uidet in ſomnis: bonum ſignat.
In labore ardere: expeditionem ſignat.
In tabulis ſcribere: in calumniam cadere ſignat.

K Atholicam fidem ſe in ſomnis habere uitam eternam ſignificat.
Karatam uidere: honorem ſignat.
Kaſſidem habere: honorem ſignat.

L Vnam claram in ſomnis qui uidet: crementum ſignificat.
Lunas duas uel plures uidere: poteſtas ſibi accreſcent.
Lunam ſanguineam uidere: damnum uel periculum ſignat.
Lunam de celo cadere: laborem uel languores magnos ſt.
Lardum tractare: aliquis de parentibus morietur ſignificat.
Lineo panno aut uario ueſtiri: aliquam egritudinem ſignat.
Ligatum ſe uidere: impedimentum ſignat.
Lapides mittere uel colligere: egritudinē ſignat.
Litigare in ſomnis: crementum ſignat.
Lectum ſuum paratum uidere: letitiam ſignat.

Lunam obſcuram uidere:triſtitiam habere ſignat.
Lugere qui ſe uidet: gaudium ſignat.
Lectum ſuum formoſum uidere:uxorē fidelē habere ſignat.
Librum legere uel legentem audire: nūcium bonum ſignat.
Lardo ueſci:aliquem parentem moriturum ſignat.
Luminaria facere uel accendere:lucrum & letitiam ſignat.
Lunam albam uidere: lucrum uel letitiam ſignat.
Leonem currentem qui uidit: expeditionem ſuorum negociorum ſignificat.
Lactare qui ſe uidet. leticiam ſignat.
Lac bibere uel cōmedere: gaudium deſignat.

Manus inquinatas habere:damna ſignat.
Mutum ſe uidere factum:impedimentum ſignat.
Matrem ſuam mortuam uidere: gaudium ſignat.
Mortuum qui ſe uidet in ſomnis: gaudium ſignat.
Mortuum oſculari in ſomnis:longam uitam habere ſignat.
Montem aſcendere: laborem ſignat.
Meſſes colligere:lititiam ſignat.
Menſam perdere:ad nihilum deuenire ſignat.
Mare limpidiſſimum uidere:expeditionem ſignat.
Mare tempeſtoſum uidere: anxietatem ſignat.
Maieſtatē dei uidere: mortem uel peſſimū infirmitatē ſignat.
Monachum ſe uidere:mortem uel paupertatem ſignificat.
Mel accipere:inimicos cauere ſignat.
Muſtum bibere:tempora feliciora ſignat.
Muſcas plures uidere: inimicitiam ſignat.
Mulier que ſe uidet nubere:grauem dolorem ſignat.
Mare placatum uidere: gaudium ſignat.
Migrare de hoc ſeculo: habitationem indiſſolubilem mutare ſignat.
Manus lauare qui ſe uidet: a peccatis liberabitur. ſignat.
Maiorem te uidere: poteſtates tibi acreſcunt ſignificat.

Minorem ſe factum uidere:utilitatem ſignat.
Mortuum uidere uel cum ipſo loqui:gaudium ſignificat.

N Aues uidere uel eas aſcendere:nuncium bonum ſignificat.
Nidum auium uidere:bonum nuncium uel negotium ſignat.
Nidum auium inuenire:nil boni ſed malum ſignat.
Natare qui ſe uidet & non poſſe:impeditionem ſignificat.
Niuem uidere uel glatiem:triſticiam & languorem ſignat.
Nuptias facere uel cantatrices uidere: planctum & laborem ſignificat.
Nubes celi uidere:nullum bonum ſignat.
Nauigare qui ſe uidet in periculis:letitiam ſignat.
Nuces accipere uel comedere:letitiam ſignat.
Nudis pedibus ambulare:triſticiam & languorem ſignat.
Nebulam uidere:nuncium bonum ſignat.

O Rationem facere:feliciora tempora ſignat.
Oues tonſas uidere:damnum ſignificat.
Oculum dextrum amittere proximum aliquem perdere ſignificat.
Oleum accipere uel uidere:leticiam ſignat.
Orare deum qui ſe uidet:ſolatia temporis ſignat.
Oſſa mortuorum uidere.odium uel inuidiam uel irā ſignat.
Organa cantare uel audire in ſomnis:diſcordiā ſignat.
Oliuam accipere uel uidere.leticiam ſignat.
Olera comedere.anxietatem deſignat.
Oua uidere.litem ſignificat.
Oua cum a mortuo ſibi uidet aufferre.malum ſignat.
Oſculum accipere.lucrum ſignificat.
Oſculum dare.damnum ſignificat.
Opera magna tractare:impedimentum, ſignat.

PLuuiam uidere in ſomnis:leticiam uel abundantiã ſiſignificat.
Piloſum ſe uidere:cremẽtum uel fortitudinẽ ſignat.
Pontem tranſire:honorem ſignat uel ſecuritatem.
Puteum uidere fodere uel in eum cadere:calumniã ſignat.
Panem candidum comedere.lucrum & leticiam ſignat.
Piſces uidere in ſomnis:leticiam ſignat.
Plorare in ſomno.gaudium ſignat.
Porcos uidere:infirmitatem ſignificat.
Plumbum tractare qui ſe uidet:infirmitatem ſignat.
Palmam accipere:honorem ſignat.
Pedes lauare:expeditionem ſignificat.
Piper tractare:cum inimicis pugnare ſignat.
Panem ordeaceum comedere:anxietatem ſignat.
Pedes piloſos habere:impedimentum ſignat.
Piſcatores uidere:deceptionem ſignificat.
Poma accipere:damnum ſignat.
Poma dare:damnum ſignat.
Parietem ſi mulier uidet:damnum uel detrimentum ſignat.
Purpura qui ſe uidet ueſtiri:infirmitatem ſignat.
Patrem ſuum uiuum aut mortuum uidere:ſecuritatem ſig.

QVi ſe uidet in exilio:magnis peccatis opprimi ſignificat.
Quadrupedia quicunq; uidet ſe infeſtare:nul l bonum ſignificat.
Quadrupedi loqui:inimici tui ante te uertentur fugã ſignat.
Quadrigas & equos habere:honorem ſignat.
Quadrigam oſtendere:honorem perdere ſignat.

RIuos currentes:lites propinquas ſignat.
Ridere uel ridentem uidere:lucrum ſignat.
Reges uel regem de hoc ſeculo migrare : anxietatem ſignificat.

Ripam uidere uel aſcendere:laborem ſignificat.
Ripam cadere:bonum uel malum proſequitur.
Rotas uolantes uidere:leticiam ſignat.
Roſam dare uel accipere de aliis:leticiam magnam ſignat.
Siluam in ſomnis tractare:leticiam ſignat.
Stellas duas uel plures uidere:poteſtates tibi accreſcunt & etiam leticia.
Sedere qui ſe uidet:infirmitatem ſignat.
Soles duos uel plures uidere:honorem & gaudium ſignat.
Solem ſplendidum uidere.gaudium ſignat uel regis ſtabilitatem.
Solem tenebroſum uidere periculum uel inſtabilitatem regis ſignificat.
Solem rubicundum uidere exitum uel etatem ſignat.
Solem ſanguineum uidere:inuidiam ſignat.
Solem cum luna currentes:litem uel peſſimum nũciũ ſignat.
Stellas de celo cadere:prelium ſignat magnum.
Sanguinem minuere: damnum ſignat.
Scalam uidere:deceptionem ſignat.
Serpentem ſe occidere qui uidet in ſomnis:gaudium ſignat.
Serpentem infeſtare,optati inimici uiſiones ſignat uel inimicum ſuperare.
Serpentes uidere:gaudia ſignat.
Statue ymolare:fantaſiam ſignat.
Super aquã pedibus ambulare:honorem & leticiam ſignat.
Semitam difficulter tranſire:tribulationem ſignat.
Tonitruum audire:uera fortia & bonum nuncium ſignificat.
Tempeſtates uidere:lucrum ſignificat.
Tubas audire uel proſpicere:nũcium bonũ ſignat.
Tenebras in ſomnis uidere.infirmitatem ſignat.
Telas uel textrices uidere,leticiam uel nuncium bonũ ſig.

Tabulas uel calculos uidere:leticiam ſignat.

Terremotum uidere:aliquid amittere uel malum uel impedimentum ſignificat.

Thaurum uidere uel ab eo infeſtari:inimicitiam ſignat.

Terram planam uidere:gaudium ſignat.

VItes maturas uidere:gaudium ſignat.

Vindemiare qui ſe uidet:hilaritatem ſignat.

Vuas acerbas uidere:lites aliquas ſignat.

Vngues radere uel precindere:anguſtias graues ſignificat.

Vapulare in ſomnis:bonum proſequitur.

Venationem facere lucrum uel acquiſitionem ſignat.

Veſtimenta ſua comburere uel perdere:deceptionem uel dãnum ſignificat.

Videre mare in ſomnis:hilaritatem ſignificat.

Vxorem ducere:damnum ſignat.

Veſtire qui ſe uidet:iocunditatem ſignat.

Veſtem formoſam habere:leticiam uel gratiã in publico ſig.

Vinum bibere infirmitatem ſignat.

Vxorem ſuam aliis nubere uel cum alio iacere qui uidet:mortem uxoris uel longam infirmitatem ſignat.

Viam lutoſam ambulare:periculum ſignat:

Volare qui ſe uidet:peregrinationem uel locum mutare ſig:

Vuas albas uidere:gaudium ſignat.

Vuas nigras uidere:paupertatem uel infirmitatem ſignat.

Vnguentum facere:anguſtiam ſignat.

Videre ſe habere domũ pulchrã:peregrinationem ſignat.

XPõ loqui:iocunditatem ſignat.

xp̃m crucifixum uidere:damnum ſignificat.

Xp̃m adorare:gaudium ſignat.

YDrias plenas uidere:abundantiam ſignat.

Ypocritas uidere:honores uarios ſignat.

Ymnos cantare: expeditionem ſignat.

ZOnis cingere qui ſe uidet: tutamentum ſignificat.
Zona aurea precingere: lucrum uel inuidiam ſignat.
Zonam perdere: fidei ſeditionem ſignat.
Zona ueteri precingere: languorem ſignificat.
Zizanias ſeminare qui ſe uidet: rixas maximas uel ſcandalum ſignificat.
Zipollas comedere uel uidere: dolorem oculorum ſignificat.

¶ Hec itaq; ſunt ſcripta prophete Danielis que tradebat omni populo in ciuitate Babilonie que non ut ficta ſed pro ut in antiquiſſimis codicibus reperi annotaui. Quandocunq; igitur ex uiſione ſomni perterritus fueris. Illud deo & ſancte cruci commendare debes dicens hanc collectam.

Salubris. Oratio.

DEus omnium archanorum certiſſim cognitor: qui ioſeph & danielem pueros tuos intelligentia & interpretatione latentium cauſarum ac uiſionū inſtruxiſti. per illorum preces & merita. omniumq; electorum tuorum celeſtium ac terreſtriū ſomnium meū per quod tremiſco in bonum conuerte. Quod nūc fideli corde tibi domine ieſu chriſte commendo & triumphali ligno crucis tue & quinq; uulneribus tuis ut per uirtutem tuā quā operatus es pendens in cruce: uniuerſa mihi aduerſantia ppiciatus excludas corporiq; meo & anime oia ſutura concedas. Vnde & oppono ſignum ſaluationis ac redemptionis tue omnibus inimicis meis uiſibilibus & inuiſibilibus ut non nocere mihi ualeant propter uirtutem ſancte crucis Amen.

Sequuntur nunc problemata.

De Somno & de illis: de quibus aliquando ſomniamus.

Cur ſenes non ita bene dormiunt & non ſic habent ſomnia ſicut iuuenes cum tamen magis indigent requie: reſpondetur ſecundum Aueroem ꝙ ideo: quia ſenes ſunt frigide complexionis & licet ſatis ſumant de cibo tamen habent calorem naturalem remiſſum nimis & nõ ita bene poſſunt digerere & per conſequens non eleuantur a cibo fumi in ſtomacho. Iuuenes autem habent colorem naturalem intenſum & bene digerunt: & ideo multi fumi eleuãtur uerſus cerebrum qui cauſant dormitionem.

¶ Cur eſt ſi dormit & ponatur ſibi manus ad quam tunc ipſe ſomniat ſe ſubmergi uel natare in aqua. Reſpondetur ꝙ talis non perfecte dormit: ita ꝙ uie non ſunt bene obſtructe. Ex quo ergo in aqua ſunt frigiditas & humiditas tunc ſpecies humiditatis & frigiditatis pertranſeunt fumos & ueniunt ad cor & ita intenſe fiunt ꝙ ſenſus communis iudicat hominem natare uel ſub mergi.

¶ Cur eſt quando in ſomno apparet aliquod terribile tunc homo emittit ſudorem & excitatur. Reſpondetur ꝙ homini apparet illud terribile eſſe preſens & inimicis. & natura ſollicita exiſtens de ſalute hominis mittit calores & ſpiritus a corde ad membra exteriora: & ideo quia natura iudicat tale terribile eſſe homini diſconueniens & propter concurſum ſpiritum circa cor conſtringitur cor & ſic homo excitatur.

¶ Cur homines communiter non ſolent ſomniare in principio noctis. Reſpondetur ꝙ tunc prima digeſtio celebratur in qua eleuantur fumi multum ingroſſati & fortiter impediunt ne fiat ſomnium. Obſtruunt etiam meatus nõ ſolum ad ſenſus exteriores ſed etiam ad organũ reſeruamen temporum.

¶ Cur ſomnia que fiunt in aurora magis ſunt recta & ordinata quam alia. Reſpondetur ꝙ ideo: quia ī aurora medium interceptum inter ſenſum communem & organum reſeruatiuum eſt ſatis quietum & tunc fumi eleuati ſunt ſatis debiles & ſic fiunt ſomnia & cetera.

¶ Cur eſt ꝙ homini in ſomno apparet: ꝙ ipſe uolat uel ꝙ cadat ab alto. Reſpondetur ꝙ prouenit ex in diſpoſitiōe humorum quorundam ſpirituum & uaporum. Vnde quandoqȝ in corpore tales fumi ſūt ualde leues & nobiles & ſic apparet homini ꝙ uolet. Aliquando autem ſunt nimis groſſi & infrigidati per cerebrum & tunc deſcendunt ad cor & ſic apparet tūc homini ꝙ cadat ab alto in profundunt.

¶ Cur quandoqȝ homo ſomniat de hiis que nūquam in uita ſua conſiderauit nec uidit. Reſpōdetur ꝙ in ſomno eſt quedam compoſitio fantaſmatum ex qua compoſitione reſultat talis apparentia: ut ſi aliquis habet ſpecies auri & montis: tūc apparet ei in ſomno uidiſſe aureum montem.

¶ Cur aliqui homines per totam uitam ſuam nō habēt nec habuerunt ſomnia. Reſpondetur ꝙ tales uel ſunt nimis humidi & cerebrum nimis fluxibile ita ꝙ ſpecies nō poſſunt manere uel tales ſunt nimis ſicci ꝙ ſpecies in eis non poſſunt imprimi: ita ꝙ in utriſqȝ organum eſt nimis inquietum:

¶ Cur aliqui incipiunt primo ſomniare quando ueniunt ad ſenectutem. Reſpondetur ꝙ in illis per totum tempus iuuētutis ſunt nimii motus & ſic non poſſunt ſomniare. & hoc ē propter calorem intenſum qui continue reſoluitur de nutrimento. In ſenectute aūt tales euaporationes incipiunt ceſſa-

bilia ſe pũtant. Sed ribaldi agunt mala opa & ſpecies iſtorum malorum reſeruantur ꝓpterea de talibus hẽnt mala ſomnia.

¶ Cur apparet hoi ſomniãti ꝙ ſomniũ ſit aliquando uerum aliqñ non reſpondetur ꝙ cauſa eſt: quia qñdoq; contingit ꝙ in tali ſomno iudicium ſeu cognitio uirtutis intellectiue concurrit cum uirtute ſenſitiua: quandoq; uero non concurrit. Quando ergo concurrit tunc homo iudicat ſomnium eſſe falſum. Cuius ratio eſt quia uirtus intellectiua corrigit uirtutẽ ſenſitiuam: ſed quando non concurrit tunc apparet homini ſomnum eſſe uerum.

¶ Expliciunt ſomnia danielis Nouiſſime emendata & ex mãdato & impenſis prouidi & circunſpecti uiri. Iacobi ſchaller bibliopole budeñ.

TABVLA CAPITVLORVM PRIMI LIBRI.

QVod triplex eſt ſomnium. Capitulum.i.
Quod uerum ſomnum eſt prophetia. capitulũ.ii.
Quod niſi qs bene orauerit: nõ põt bñ ſomniare. cap.iii.
De quatuor modis dormiendi. capitulum.iiii.
Oratio contra malum ſomnum. capitu.v.
De explanatione ſomniorum. capitu.vi.
De abſtinentia reuelãdi ſomnia p̃ quoddã exẽplũ. cap̃.vii.
De radice ſomniorum. capitu.viii.
De ſeptem ſpeciebus ſomniorum. capitu.ix.
De radice ſomniorum. capitu.x.
De radice ſomniorꝝ quãdo plura unũ ſignificant. cap̃.xi.
Per quæ ſignificatur homo. capitu.xii.
Per quæ mulier ſignatur. capitu.xiii.
Quibus horis & tẽpibus ãni ſomnia diuerſificant. cap̃.xiiii.
Quibus horis diei nãlis ſõnia habeãt diuerſificari. cap̃.xv.
¶ Diuiſio ſecunda docet modum explicationis dei & cœli & corporum ſuper cœlum.
Quid ſignificat uidere deum. cap.xvi.
Quid ſignificat angelos uidere. cap.xvii.
De prophetis. cap.xviii.
De diuiſione cœlorum. cap.xix.
De diuiſione ſolis. capi.xx.
De ſtellis cõiunctis cum ſole. cap.xxi.
De luna. cap.xxii.
De aliis planetis. cap.xxiii.

Expoſitio fabricarum & domoꝝ & eiſdem accidẽtis. cap.ii.
De regibus & potentibus. cap.iii.
De igne:fumo & olla. cap.iiii.
De candela & lare ferea. cap.v.
De oratione & locutione. cap.vi.
De montibus. cap.vii.
De pinnaculis lapidibus. cap.viii.
Expoſitio elumbat. cap.ix.
De eo qui uidet ſe mori uel mortuum. cap.x.
De cognitione mortis & mortuorum. cap.xi.
De uolatu & aſcenſu. cap.xii.
¶ Diuiſio ſecunda de oĩbus generibus aquaꝝ libri ſecũdi.
Expoſitio pluuiaꝝ & diluuioꝝ omnium aquarum. cap.xiii.
Expoſitio aquaꝝ & fluuioꝝ fontium & riuorum cap.xiiii.
De mari & nauibus. cap.xv.
De molẽdinis/putheis & aquarum ductibus. cap.xvi.
De balneis & annora & aqua calida & frigida. cap.xvii.
De piſcibus & cancro & cocodrilla. cap.xviii.
¶ Tabula capitulorum Tertii libri.
EXpoſitio equoꝝ & colorum eoꝝ. Cap.i.
De roncinis. cap.ii.
De expoſitione mulorum & mularum. cap.iii.
De aſinis & omnibus eorum coloribus. cap.iiii.
De camellis. cap.v.
De bobus maſculũ & fœminabus ouibus & edis. cap.vi.
De ouibus:arietibus & edis. cap.vii.
¶ Diuiſio ſecunda de animalibus ſilueſtribus.
Expoſitio algazel & animalium ſilueſtrium. cap.viii.
De elephante. cap.ix.
De leone. cap.x.
De expoſitio annemar. cap.xi.
De lupo & urſo. cap.xii.

De lupo claudicante. cap.xiii.
De porcis. cap.xiiii.
De cane & uulpe. cap.xv.
De colubre. cap.xvi.
De cane & lupo. cap.xvii.
De ſimia:cane:& cato. cap.xviii.
De ſcorpione & lupo. cap.xix.

¶ Diuiſio tertia de formicis muſchalib⁹ apibus & finicibus.

De formicis muſchalibus:apibus & cinificibus. cap.xx.
De pauone:grue:cornice & pica. cap.xxi.
De uulture. cap.xxii.
De columbis galinis & aliis auibus. cap.xxiii.

¶ Tabula capitulorum Quarti libri.

De capillis & barba. Capitulum primum.
De auribus & oculis. capitulum ſecundum.
De ore lingua labris dentibus & pellibus. cap.iii.
Expoſitio manuum:unguium coſtarum aurium:pedum atq; digitorum. capitulum quartum.
Expoſitio ceruicis hūeri coſtaꝝ & toti⁹ corpis hoīs. cap.v.
Expoſitio de uirga uirili & teſticulis. capitulum ſextum.
De maxillis genibus tēporibus & ſuperciliis. cap.ſeptimū.
De corde & pectore:mamillis. capitulum octauum.
De coſtellis & omnibus membris corporis hoīs. cap.xix.

¶ Diuiſio.ſcda cōtinet expoſitionē ciborū.& potuū hoīum:

Expoſitio carniū/ouium & oium alioꝝ animaliū. cap.x.
Expoſitio caſei/butiri/ſeri atq; lactis cap.xi.
Expoſitio potus/aquæ & uini. cap.xii.
De ueſtimētis & oībus generibus ueſtimentorū. cap.xiii.

Expoſitio pedulium mitre & almenrat. capitulum.xvii.
De tapetis & culcitris. capitulum.xviii.
De omni ſpecie calceorum. cap.xix.

¶ Tabula capitulorũ Quinti libri.

DE eo:qui uidet mulieres. Capitulum.i.
Expoſitio eorũ quas uidet mulier de ſe. capitu.ii.
De homicidio decolatione/pcuſſione & ſupplicio cap.iii.
Expoſitio diſcopertionis balneatiōis & nuditatis. cap.iiii.
Expoſitio qui egerit/aut mingerit. capitulum.v.
De egeſtionibus. capitulum.vi.
De frigore/niue & gelu capitulum.vii.
De uidente/ſe eſſe captiuum aut carceratum aut in collo catenatum/aut in compedibus feriatum. capitulum.viii.
Expoſitio ponderis & iuditii. capitulum.ix.
De eo:q uidet/ſe eſſe de lege paganorum aut adorare aliquid contra deum. capitulum.x.
De uidente/ſe concubere cum muliere & oſculari & immutationes cum oſculo capitulum.xi.
Expoſitio uentoſitatis & uomitus. capitulum.xii.
Expoſitio uidentis in ſe ulcus uel uulnera aut infirmitates/aut uidet/ ꝙ medetur ſibi. capitulum.xiii.
De auro/argento/margaritis/ferro & plumplo cap.xiiii.
De riſu/ploratu/uoluptate & ioco. capitulum.xv.
De ornata/oleo/unguẽtis aromatibus & odoribus. cap.xvi.
De omni genere armorum/qd ſignificat. capitulum.xvii.

¶ Tabula capitulorum Sexti libri.

DE arboribus. Capitulum.i.
De herbis odoriferis & lignis & oleribus. cap.ii.
De meſſe & grãis tritici/ordei & aliorũ ſeminũ. ca.iii.
De fructu & omni re manducabili. capitulũ.iiii.
De fabricis & hedeficiis orbiculariis. capitulum quintũ.
De armuſa. capitulum.vi.

Expoſitio camerarum & graduum. capitulum.vii.
De ſoldis nummis atq; expenſis. capitulum octauum.
De anulo/ſpeculo & alchali quid ſignificat. capitulũ.ix.
De nigromantia. capitulum decimum.
De omnibus ſomniis. capitulum.xi.
Hic incipit interpretationes ſomniorum. cap.xii.
De quinq; generibus ſomniorum qui in ſomnibus accidunt. capitulum.xiii.
Sequitur de iſta opinione q̃ in ſomnis accidit. cap.xiiii.
De apparationibus mortuorum qui in ſomnis ui/dentur. capitulum.xv.

¶ Explicit Somnia Salomonis Dauid regis filii una cum Danielis prophete ſomniorũ interpretatiõe: no uiſſime examuſſim recognita: omnibuſq; mẽdis expurgata. Impreſſaſq; Venetiis exactiſſima cura p Melchiorẽ Seſſam & Perrũ de Rauanis ſo/cios. Anno dñi. M.cccccxvi. die. prio Ianu.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

